

**RAPORT Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO
ZA LATA 2020-2021**

powiat raciborski
zielona oaza kultur

ul. Styki 8/3
45-753 Opole
tel./fax: 77 474-24-57
kom. 605-26-24-27
e-mail: albeko@poczta.fm

Wykonawcą
Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego
za lata 2020-2021
był zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu
pod kierunkiem mgr inż. Beaty Podgórskiej

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	5
2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA W POWIECIE RACIBORSKIM ZA LATA 2020-2021	5
3. CELE DŁUGOTERMINOWE.....	6
4. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA	8
4.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE.....	8
4.2. KLIMAT AKUSTYCZNY.....	20
4.3. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.....	24
4.4. ZASOBY I JAKOŚĆ WÓD. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	25
4.4.1. Wody powierzchniowe.....	25
4.4.2. Wody podziemne.....	36
4.4.3. Gospodarka wodno-ściekowa.....	38
4.5. ZASOBY GEOLOGICZNE.....	39
4.6. GLEBY	44
4.7. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.....	45
4.8. ZASOBY PRZYRODNICZE.....	47
4.9. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA.....	60
5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2020-2021 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW.....	61
6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI.....	82
6.1 ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITORINGU POŚ.....	88
7. OCENA STOPNIA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA.....	88
8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA.....	91
9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	94
10. LITERATURA.....	95

SPIS TABEL

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Powiatu Raciborskiego.....	9
Tabela 2. Wyniki pomiarów na stacji pomiarowej w Raciborzu w 2020 i 2021 r.....	11
Tabela 3. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2020.....	11
Tabela 4. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2021.....	12
Tabela 5. Porównanie wyników rocznej oceny jakości powietrza za lata 2020-2021 w postaci graficznej.....	13
Tabela 6. Średni dobowy ruch (SDR) na drogach w obrębie Powiatu Raciborskiego.....	20
Tabela 7. Opis poszczególnych fragmentów analizowanych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego.....	22
Tabela 8. Zestawienie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego na analizowanych odcinkach dróg nr 919 i 935.....	23
Tabela 9. Zestawienie wartości wskaźnika M i proponowane działania długookresowe dla fragmentów analizowanych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego.....	24
Tabela 10. Wyniki oceny wykonanej w 2020 roku dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych na obszarze Powiatu Raciborskiego.....	27
Tabela 11. Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Powiatu Raciborskiego.....	29
Tabela 12. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Powiatu Raciborskiego.....	32
Tabela 13. Działania dla cieków zlokalizowanych na terenie Powiatu Raciborskiego.....	33
Tabela 14. Charakterystyka punktów pomiarowych wód podziemnych w 2020 roku na terenie Powiatu Raciborskiego.....	37
Tabela 15. Sieć wodociągowa w Powiecie Raciborskim w odniesieniu do wartości bazowych określonych w Programie Ochrony Środowiska.....	38
Tabela 16. Sieć kanalizacyjna w Powiecie Raciborskim w odniesieniu do wartości bazowych określonych w Programie Ochrony Środowiska.....	38
Tabela 17. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w komunalnych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Raciborskim w odniesieniu do wartości bazowej określonej w Programie Ochrony Środowiska.....	39
Tabela 18. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w przemysłowych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Raciborskim w odniesieniu do wartości bazowej określonej w Programie Ochrony Środowiska.....	39
Tabela 19. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Powiatu Raciborskiego znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG.....	41
Tabela 20. Struktura użytkowania gruntów w Powiecie Raciborskim w latach 2020-2021.....	45
Tabela 21. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Powiatu Raciborskiego w latach 2020-2021	46

Tabela 22. Informacja o występowaniu wyrobów azbestowych na terenie Powiatu Raciborskiego.....	47
Tabela 23. Udział procentowy powierzchni obszarów chronionych w powiatach ziemskich województwa śląskiego.....	48
Tabela 24. Udział powierzchni obszarów chronionych w gminach Powiatu Raciborskiego.....	49
Tabela 25. Wykaz pomników przyrody na terenie Powiatu Raciborskiego.....	55
Tabela 26. Liczba miejscowych zagrożeń w 2020 i 2021 roku.....	60
Tabela 27. Liczba miejscowych zagrożeń w 2020 i 2021 roku w podziale na rodzaj zagrożenia.....	60
Tabela 28. Realizacja zadań w latach 2020-2021.....	61
Tabela 29. Realizacja zadań w latach 2020-2021.....	64
Tabela 30. Realizacja zadań w latach 2020-2021.....	64
Tabela 31. Realizacja zadań w latach 2020-2021.....	64
Tabela 32. Realizacja zadań w latach 2020-2021.....	65
Tabela 33. Realizacja zadań w latach 2020-2021.....	66
Tabela 34. Wskaźnik lesistości powiatów ziemskich województwa śląskiego [%].....	66
Tabela 35. Realizacja zadań w latach 2020-2021.....	67
Tabela 36. Realizacja zadań w latach 2020-2021.....	67
Tabela 37. Realizacja zadań w latach 2020-2021.....	68
Tabela 38. Realizacja zadań w latach 2020-2021.....	69
Tabela 39. Realizacja zadań własnych z planu operacyjnego dla roku 2020 i 2021.....	70
Tabela 40. Realizacja zadań monitorowanych z planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego.....	74
Tabela 41. Wskaźniki monitoringu dla Powiatu Raciborskiego w odniesieniu do wartości bazowych.....	83
Tabela 42. Wartości mierników celów głównych dla poszczególnych obszarów interwencji w odniesieniu do wartości bazowych.....	89

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Raciborskiego w latach 2008-2021.....	10
Rysunek 2. Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Raciborskiego w latach 2008-2021.....	10
Rysunek 3. Obszary chronione na terenie Powiatu Raciborskiego.....	53

WYKAZ SKRÓTÓW

GIOŚ-RWMŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
JCWP	Jednolite Części Wód Powierzchniowych
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
MŚ	Minister Środowiska
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
PEM	Promieniowanie elektromagnetyczne
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POP	Program Ochrony Powietrza
ppk	Punkt pomiarowo kontrolny
PSP	Państwowa Straż Pożarna
PSSE	Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna
RDOŚ	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
RLM	Równoważna liczba mieszkańców
ZDR	Zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
ZZR	Zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

1. WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.) Zarząd Powiatu co 2 lata powinien przedstawić Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028” został przyjęty Uchwałą Nr XXXIV/267/2021 Rady Powiatu Raciborskiego z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028”. Ustawa „Prawo ochrony środowiska” nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji powiatowego Programu ochrony środowiska. W samym Programie założono, iż analiza realizacji programu polegać będzie przede wszystkim na monitorowaniu czyli obserwacji zmian w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania danego obszaru (ekonomicznej, społecznej, ekologicznej itp.).

W obowiązującym Programie Ochrony Środowiska założono, że system monitoringu dla powiatu powinien zawierać n/w działania, które pozwolą na bieżące monitorowanie jego realizacji:

1. systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
2. uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył przygotowaniu raportów,
3. przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie,
4. analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Programu; określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
5. analiza przyczyn odchyłeń oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
6. przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących.

2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA W POWIECIE RACIBORSKIM ZA LATA 2020-2021

Dane podstawowe do sporządzenia Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego za lata 2020-2021 stanowią głównie:

- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028,
- sprawozdania opisowe z realizacji budżetu Powiatu Raciborskiego za lata 2020-2021,
- Raporty o stanie Powiatu Raciborskiego za 2020 i 2021 rok,
- raporty i roczne oceny stanu środowiska w województwie śląskim wykonywane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska (GIOŚ-RWMS) w Katowicach w 2020 i 2021 r.,
- rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Katowicach,
- informacje pozyskane ze Starostwa Powiatowego w Raciborzu,
- informacje pozyskane z gmin Powiatu Raciborskiego,
- informacje statystyczne GUS,
- opracowania własne.

3. CELE DŁUGOTERMINOWE.

Według Wytycznych Ministra Środowiska do przygotowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w celu zapewnienia adekwatności i komplementarności poszczególnych POŚ, należy zadbać o ich spójność z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi, w szczególności z:

- "Polityką ekologiczną państwa 2030", która jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Rolą "Polityki ekologicznej państwa" jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny "Polityki..." - *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców* został przeniesiony wprost ze Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania eko-innowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. W kontekście coraz częstszych występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. *Polityka ekologiczna państwa 2030* przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradeł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepiania gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub

kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości.

Polityka ekologiczna państwa 2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r." w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

4. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA

Jakość poszczególnych obszarów interwencji powinna być nieustannie monitorowana, co ma na celu rejestrację oraz analizę krótko- i długoterminowych zmian zachodzących w systemach ekologicznych pod wpływem zmian klimatu, zanieczyszczeń i innych przejawów ingerencji człowieka. Analiza zebranych danych o jakości środowiska pozwala również na określenie zadań zmierzających do poprawy stanu ekologicznego wszystkich komponentów środowiska.

Coroczny monitoring środowiska na terenie Powiatu Raciborskiego prowadzony jest przez GIOŚ-RWMS w Katowicach. Wszelkie zmiany jakości środowiska jakie zaszły w okresie 2020-2021 zostały opisane i podsumowane w oparciu o publikacje GIOŚ-RWMS w Katowicach.

Powiat Raciborski położony jest w zachodniej części województwa śląskiego, leży nad rzeką Odrą, u północnych wrót Bramy Morawskiej, która położona jest na terenie Czech. Przez Bramę Morawską wiodły szlaki: Bursztynowy i Husarii Polskiej.

Powiat graniczy z powiatami: wodzisławskim, rybnickim, gliwickim województwa śląskiego oraz należącymi do województwa opolskiego powiatami: kędzierzyńsko-kozielskim oraz głubczyckim.

W skład Powiatu Raciborskiego wchodzi 8 gmin: miasto Racibórz – stolica powiatu, dwie gminy miejsko-wiejskie: Krzanowice i Kuźnia Raciborska oraz gminy wiejskie: Krzyżanowice, Nędza, Rudnik, Kornowac i Pietrowice Wielkie.

4.1. Powietrze atmosferyczne.

Stan zanieczyszczenia powietrza jest jednym z najbardziej zmiennych stanów środowiska. W znaczącym stopniu zależy od wielkości chwilowych emisji ze źródeł zlokalizowanych na danym terenie oraz od wielkości transgranicznej migracji zanieczyszczeń. Rozprzestrzenianie zanieczyszczeń w atmosferze determinowane jest warunkami meteorologicznymi, w tym intensywnością turbulencji wywołanej czynnikami mechanicznymi i termicznymi oraz własnościami fizyczno-chemicznymi atmosfery. Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska*, do 30 kwietnia każdego roku, GIOŚ-RWMS dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref. Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są dotrzymane dopuszczalne poziomy) lub utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Oceny i obserwacji zmian dokonuje GIOŚ-RWMS w Katowicach w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawę klasyfikacji stref zgodnie z art. 89 ww. ustawy stanowiły dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomy docelowe oraz poziomy celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 października 2019 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2019 poz. 1931) oraz ustawy *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.)

Oceny za lata 2020-2021 wykonano zgodnie z podziałem kraju, w którym strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz aglomeracji (strefa śląska).

Klasyfikacji stref za rok 2020 i 2021 wykonano w następujących klasach:

- **klasa A** - poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej/docelowej; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;
- **klasa B** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych, a także przyczyny ich występowania (dotyczy wyłącznie pyłu PM_{2,5});
- **klasa C** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną/docelową lub wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza;

Poniżej w tabeli i na wykresach podano wartości emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Raciborskiego w latach 2008-2021:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Powiatu Raciborskiego.

Emisja zanieczyszczeń	Ilość zanieczyszczenia w Mg/rok													
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
pyłowych:														
ogółem	153	152	168	183	171	177	174	166	117	169	127	127	133	108
ogółem na 1km ² powierzchni	0,28	0,28	0,31	0,34	0,31	0,33	0,32	0,31	0,22	0,31	0,23	0,23	0,24	0,20
ze spalania paliw	85	101	125	135	121	137	139	128	91	141	99	102	98	66
krzemowe	4	3	2	2	5	3	3	3	3	3	4	0	0	0
środków powierzchniowo czynnych	1	2	2	2	1	2	1	1	0	0	0	0	0	0
węglowo-grafitowe, sadza	57	44	37	42	43	34	30	33	22	24	23	23	33	41
gazowych:														
ogółem	109 955	106 468	105 702	103 881	108 787	109 431	87 545	93 894	99 836	98 912	86 099	80 191	77 358	106 205
ogółem (bez dwutlenku węgla)	1 998	1 611	1 605	1 885	1 872	1 350	1 161	1 207	864	1 280	1 303	1 200	872	679
niezorganizowana	52	0	0	2	1	1	1	1	2	1	6	0	1	1
dwutlenek siarki	338	313	338	309	341	377	353	374	312	306	286	261	322	279
tlenki azotu	146	144	166	143	154	161	134	152	128	125	120	120	116	143
tlenek węgla	1 402	1 028	1 023	1 322	1 281	751	609	626	402	827	881	773	396	228
dwutlenek węgla	107 957	104 857	104 097	101 996	106 915	108 081	86 384	92 687	98 972	97 632	84 796	78 991	76 486	105 526

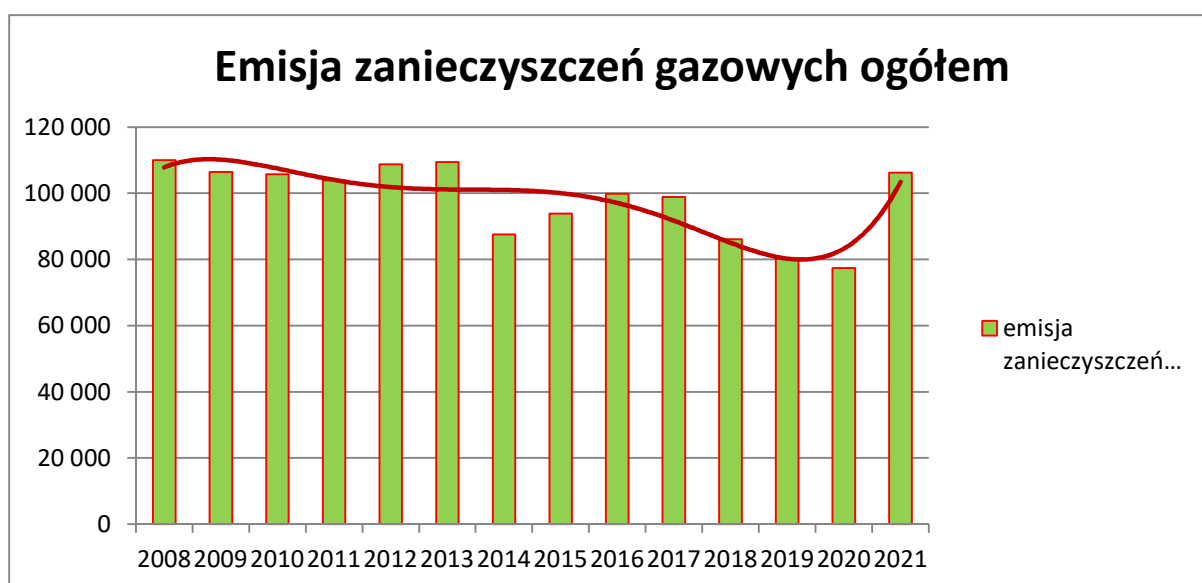
Źródło: www.stat.gov.pl

Rysunek 1. Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Raciborskiego w latach 2008-2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 2. Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Raciborskiego w latach 2008-2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na przestrzeni lat 2008-2021 emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Raciborskiego ulegała systematycznemu zmniejszeniu, emisja zanieczyszczeń gazowych natomiast charakteryzowała się okresową zmiennością (asymptotycznie ulegała zmniejszeniu – wyjątek – wzrost emisji w 2021 roku).

Jakość powietrza atmosferycznego

Na terenie Powiatu Raciborskiego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach w 2020 roku prowadził bezpośredni monitoring jakości powietrza na stacji pomiarowej w Raciborzu przy ul. Wojska Polskiego 8. W ocenie rocznej wykorzystano pomiary automatyczne: NO₂, SO₂, PM10 i PM2,5.

Tabela 2. Wyniki pomiarów na stacji pomiarowej w Raciborzu w 2020 i 2021 r.

Stacja pomiarowa	2020	2021	Poziom dopuszczalny
<i>Pył zawieszony PM10 – wartość średnioroczna</i>			
Racibórz, ul. Wojska Polskiego 8	32	34	40 µg/m ³
<i>Pył zawieszony PM10 – liczba dni z przekroczeniami poziomu stężeń 24h</i>			
Racibórz, ul. Wojska Polskiego 8	51	60	dop. częstość przekraczania 35 dni
<i>Pył zawieszony PM2,5 – wartość średnioroczna</i>			
Racibórz, ul. Wojska Polskiego 8	25	28	20 µg/m ³
<i>Dwutlenek azotu - wartość średnioroczna</i>			
Racibórz, ul. Wojska Polskiego 8	18	18	40 µg/m ³
<i>Dwutlenek siarki – stężenie 24-godz. S24</i>			
Racibórz, ul. Wojska Polskiego 8	0	0	nie więcej niż 3 stężenia 24-godz. S24 > 125 µg/m ³

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2020 i 2021, GIOŚ-RWMS Katowice

Wartość średnioroczna stężeń pyłu zawieszonego PM10 w 2021 roku wyniosła 34 µg/m³, przy wartości dopuszczalnej 40 µg/m³ i była większa od wartości średniorocznej z roku 2020 o 2 µg/m³. Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 była wyższa niż dopuszczalna częstość i wynosiła w Raciborzu 60 dni (wzrost w odniesieniu do roku 2020 o 9 dni).

Wartość średnioroczna stężeń pyłu PM2,5 w 2021 roku wyniosła 28 µg/m³, przy wartości dopuszczalnej 20 µg/m³ i była większa o 3 µg/m³ w odniesieniu do roku 2020.

Stężenia dwutlenku azotu i dwutlenku siarki w 2020 roku wynosiły odpowiednio:

- dla dwutlenku siarki: nie stwierdzono stężeń 24h >125 µg/m³ w roku 2020 i 2021,
- dla dwutlenku azotu: wartość średnioroczna w 2020 i 2021 wyniosła 18 µg/m³.

Rok 2020 – klasyfikacja stref:

Tabela 3. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2020.

Strefa	Ochrona zdrowia											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
strefa śląska	A	A	A	A	A¹	C	A	A	A	A	C	C1²

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2020, GIOŚ-RWMS Katowice.

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

2) Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa śląska uzyskała klasę C, pozostałe strefy klasę A

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2020”, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, obszar Powiatu Raciborskiego (w ramach strefy śląskiej) został zakwalifikowany: wg kryterium ochrony zdrowia:

- do **klasy A** ze względu na brak przekroczeń odpowiednio poziomów dopuszczalnych SO₂, NO₂, CO, Pb, C₆H₆, As, Cd, Ni, O₃ co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie,
- do **klasy C** z powodu przekroczeń poziomów dopuszczalnych PM10 i B(a)P,
- do **klasy C1** ze względu na przekroczenia poziomu celu długoterminowego PM2,5.

Rok 2021 – klasyfikacja stref:

Tabela 4. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2021.

Strefa	Ochrona zdrowia											
strefa śląska	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	C1 ²

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ-RWMS Katowice.

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

2) Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa śląska uzyskała klasę C

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2021”, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, obszar Powiatu Raciborskiego (w ramach strefy śląskiej) został zakwalifikowany: wg kryterium ochrony zdrowia:

- do **klasy A** ze względu na brak przekroczeń odpowiednio poziomów dopuszczalnych SO₂, NO₂, CO, Pb, C₆H₆, As, Cd, Ni, O₃ co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie,
- do **klasy C** z powodu przekroczeń poziomów dopuszczalnych PM10 i B(a)P,
- do **klasy C1** ze względu na przekroczenia poziomu celu długoterminowego PM2,5.

Podsumowanie monitoringu jakości powietrza za lata 2020-2021:

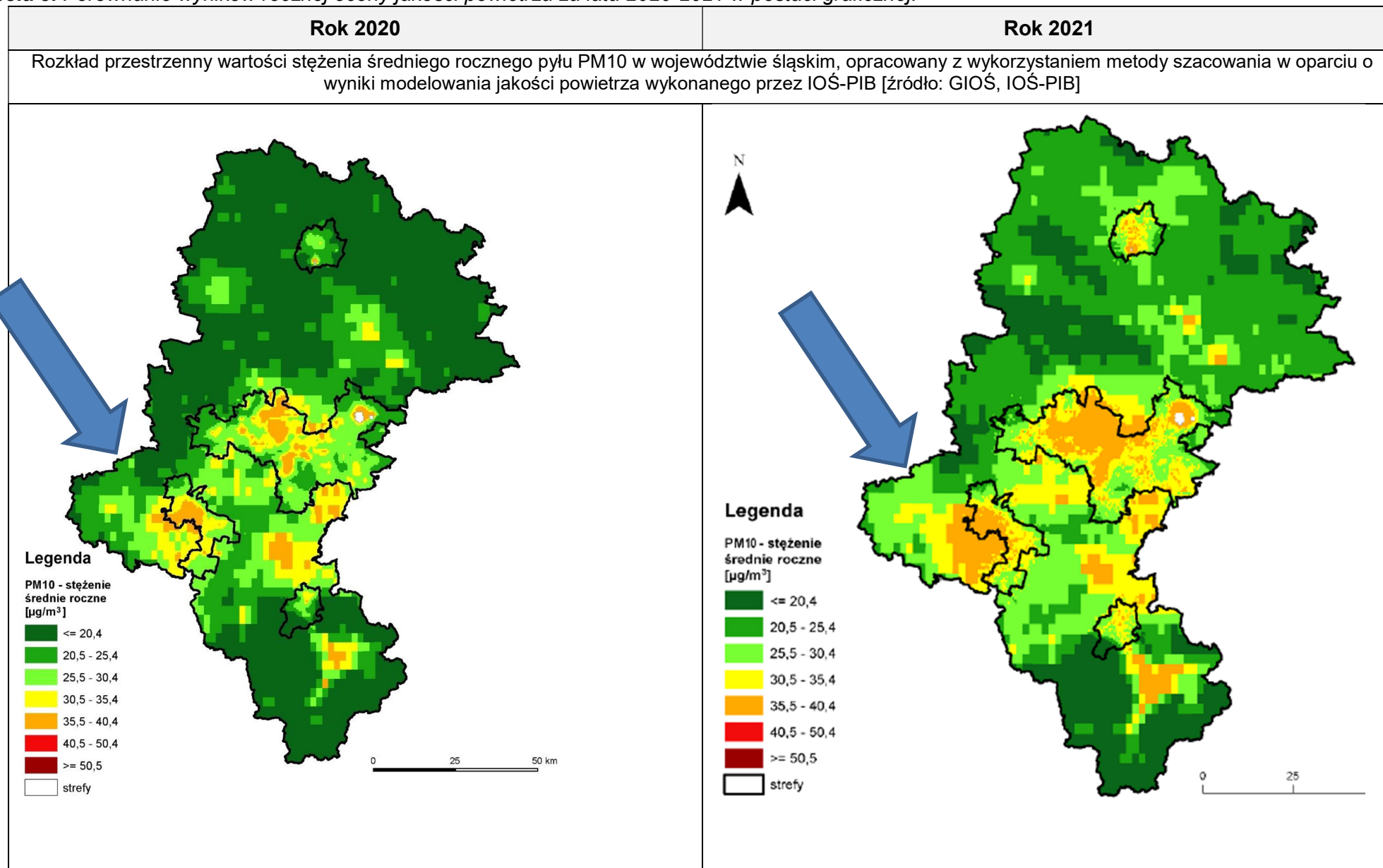
Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Powiatu Raciborskiego są:

1. źródła komunalno – bytowe: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe,
2. źródła przemysłowe – pochodzące z procesów produkcyjnych oraz kotłowni przemysłowych.
3. zanieczyszczenia napływające spoza terenu powiatu, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru,
4. źródła transportowe (liniowe) – emisja zanieczyszczeń następuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję. Główne zanieczyszczenia to: węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu, tlenki siarki,
5. pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu.

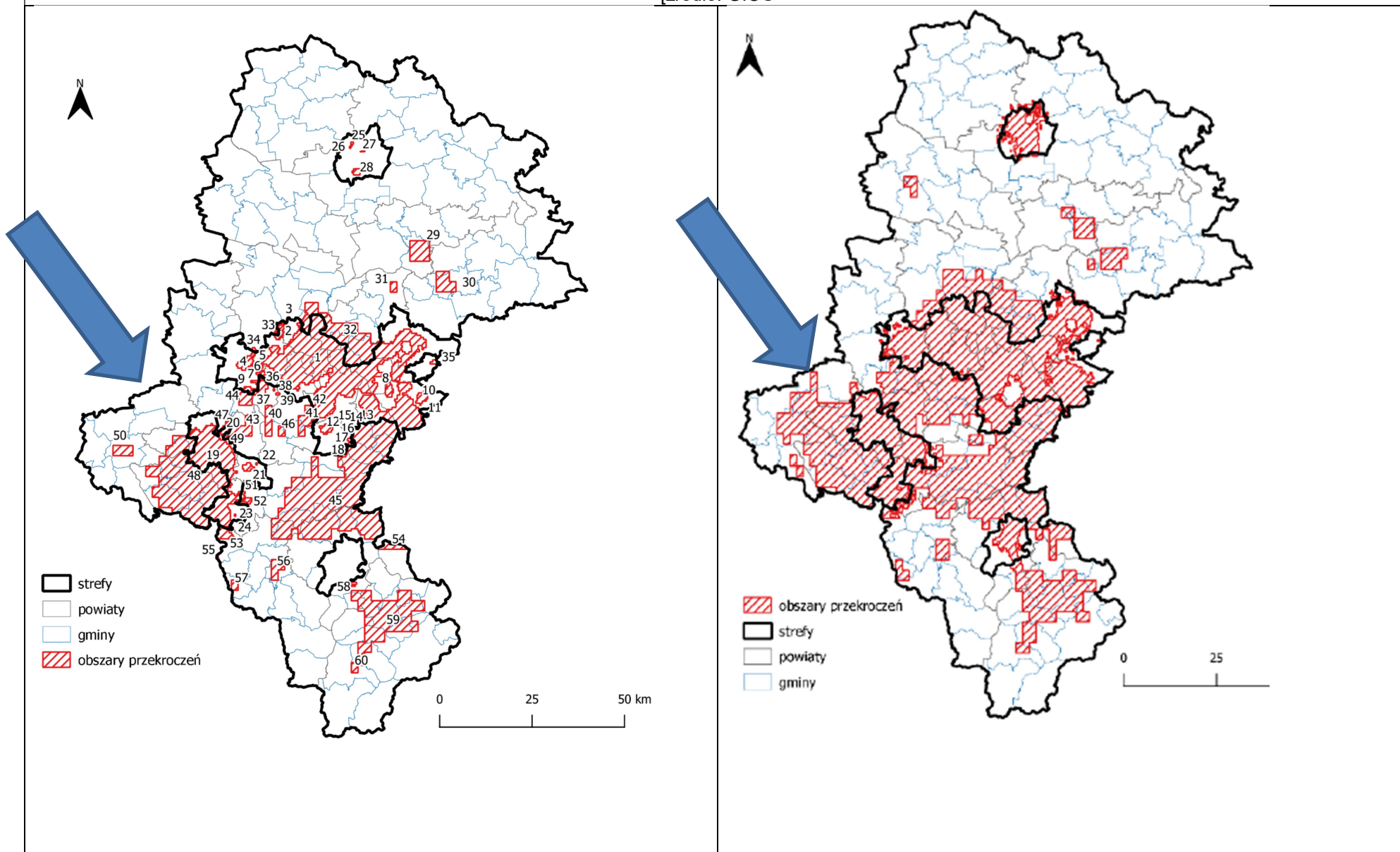
Porównanie jakościowe wyników rocznej oceny jakości powietrza za lata 2020-2021 w postaci graficznej przedstawiają rysunki w tabeli poniżej:

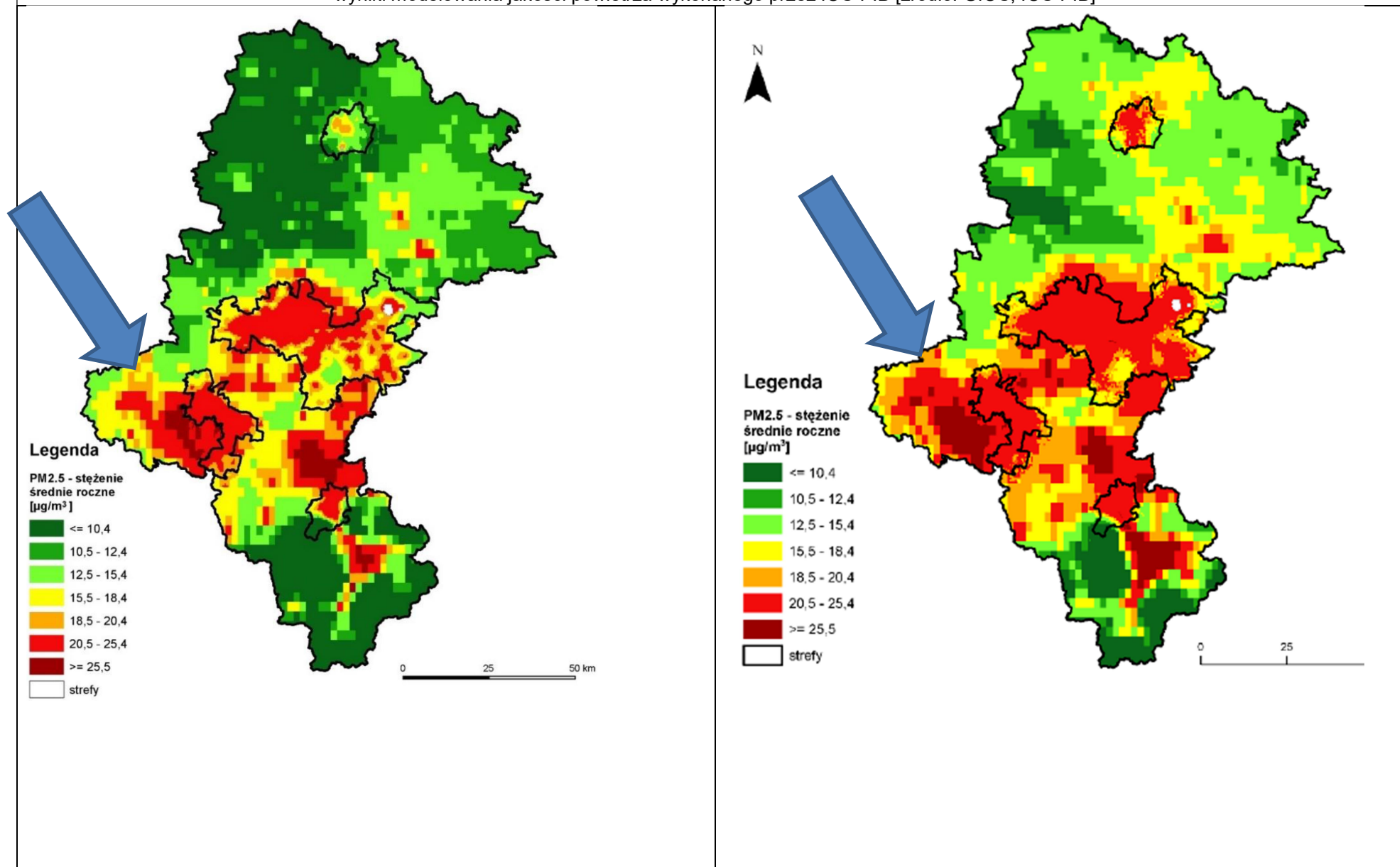
Tabela 5. Porównanie wyników rocznej oceny jakości powietrza za lata 2020-2021 w postaci graficznej.

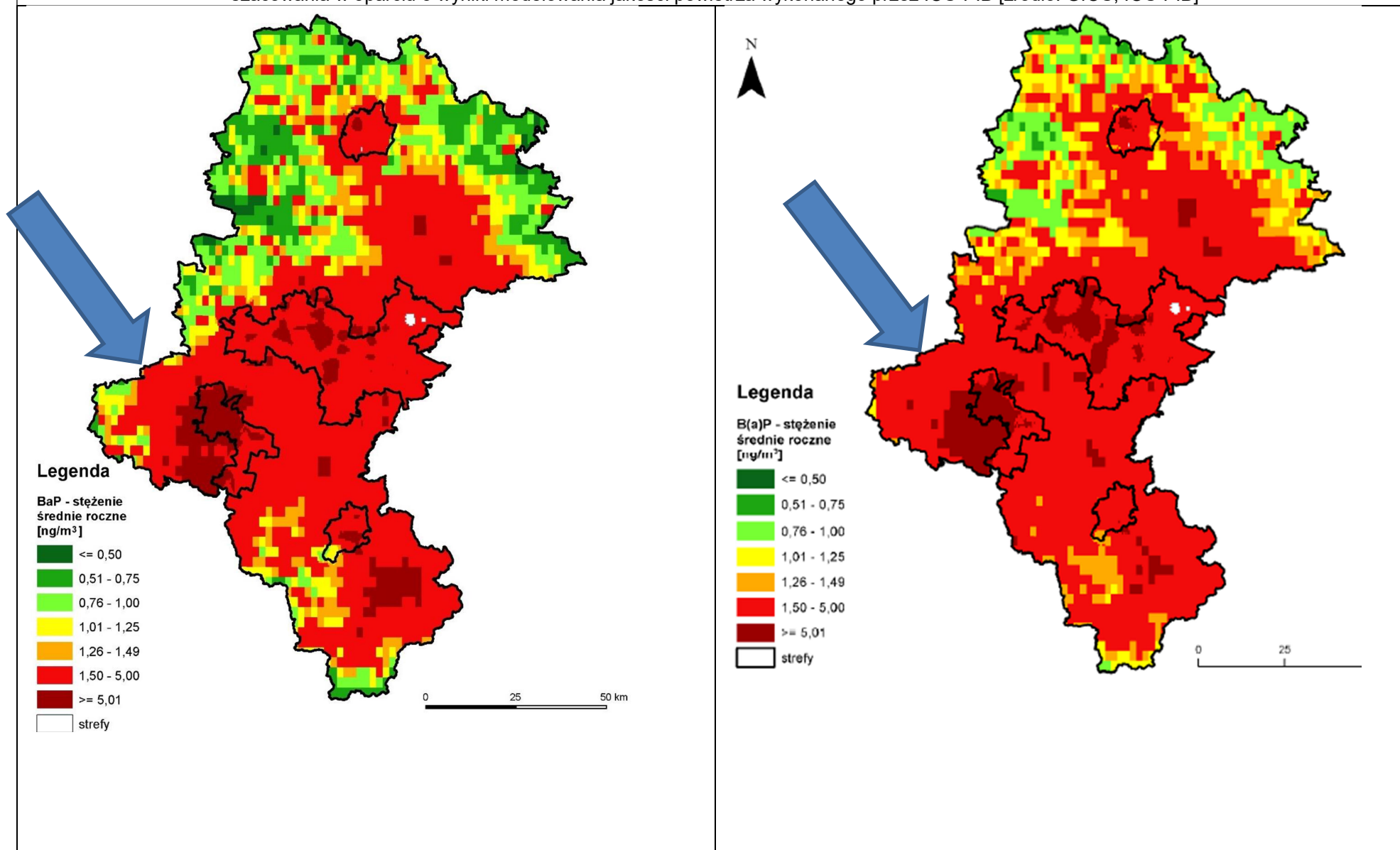
Zasięg obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim
[źródło: GIOŚ]

Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu PM_{2,5} w województwie śląskim, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

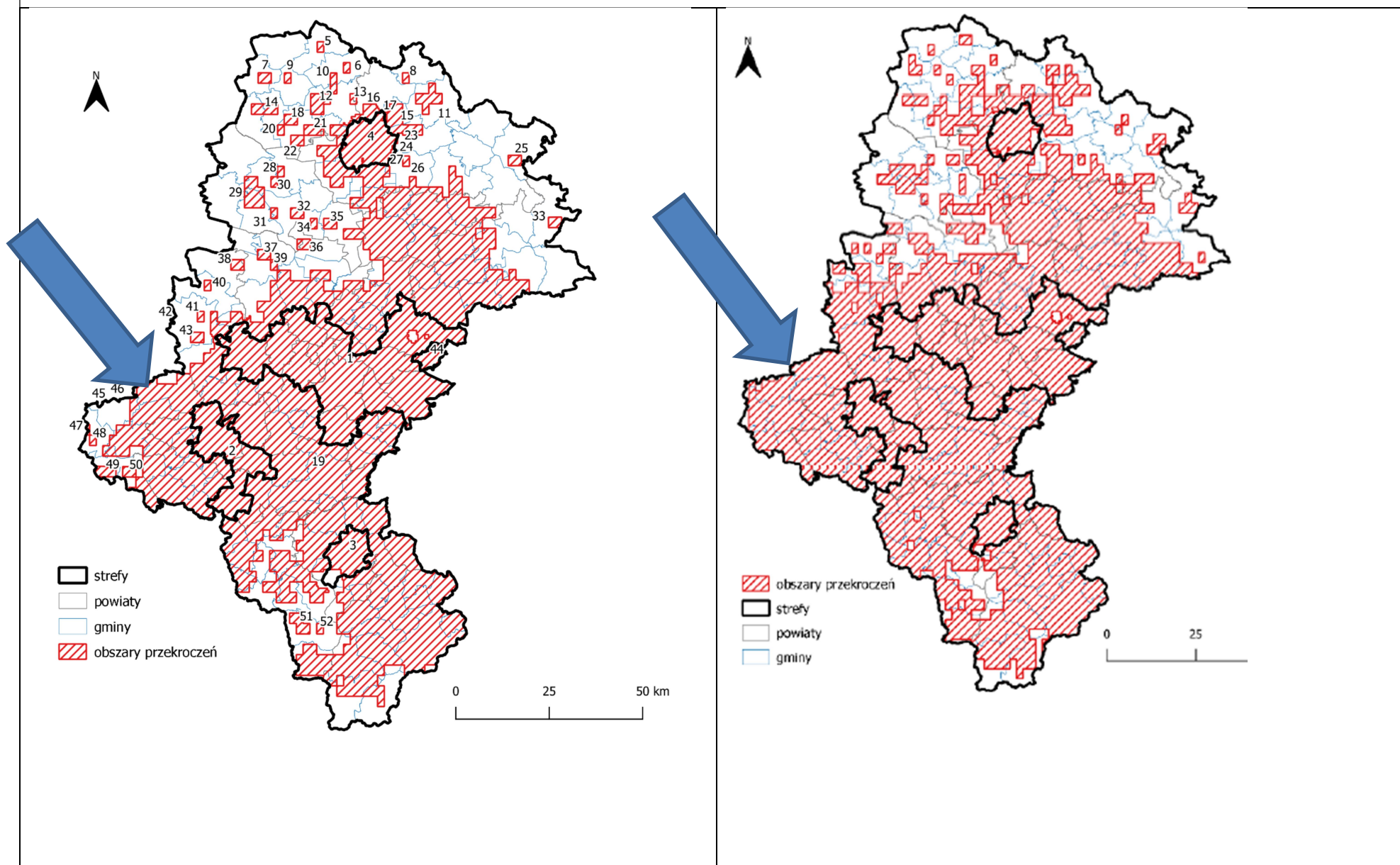

Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ w województwie śląskim, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

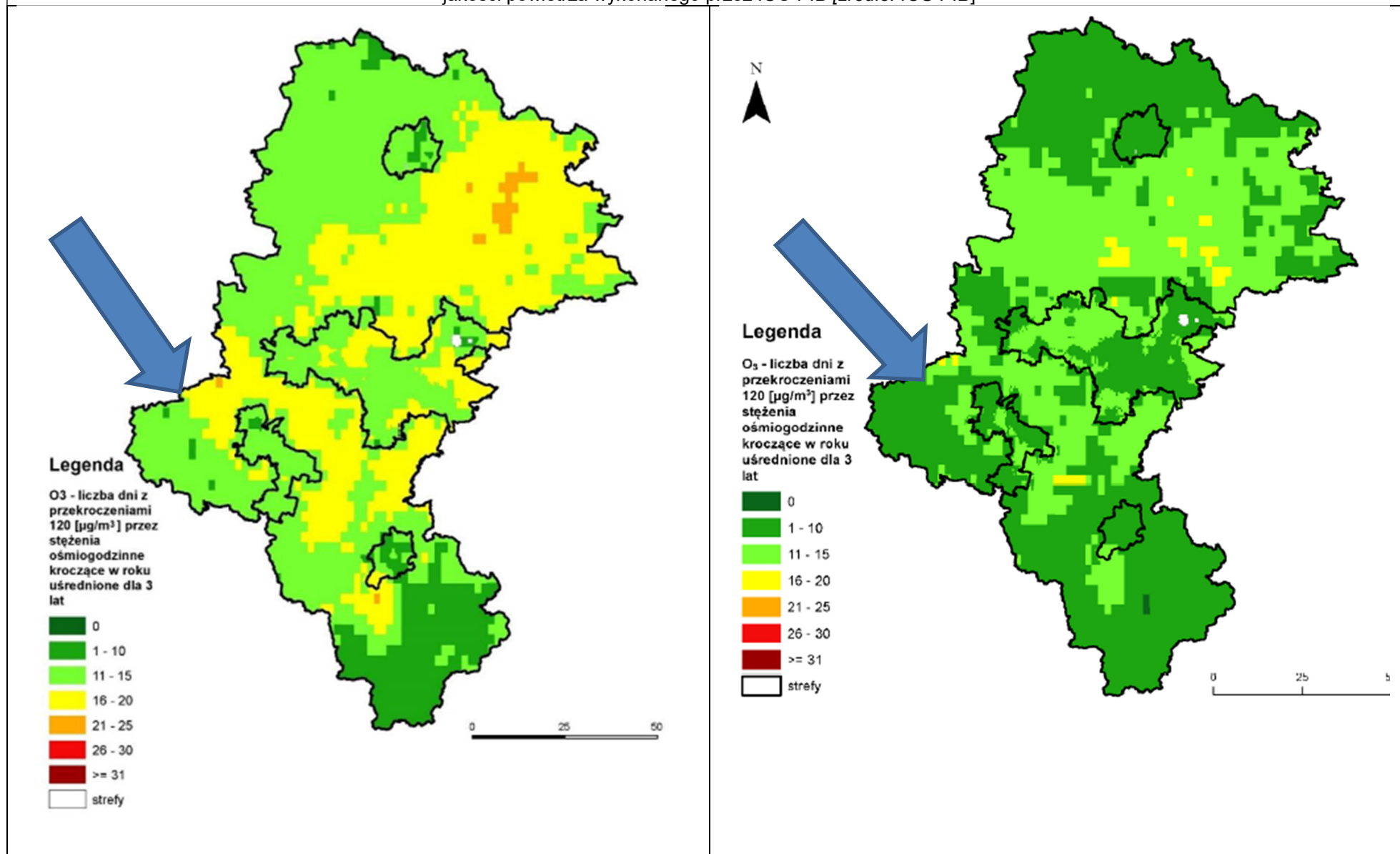

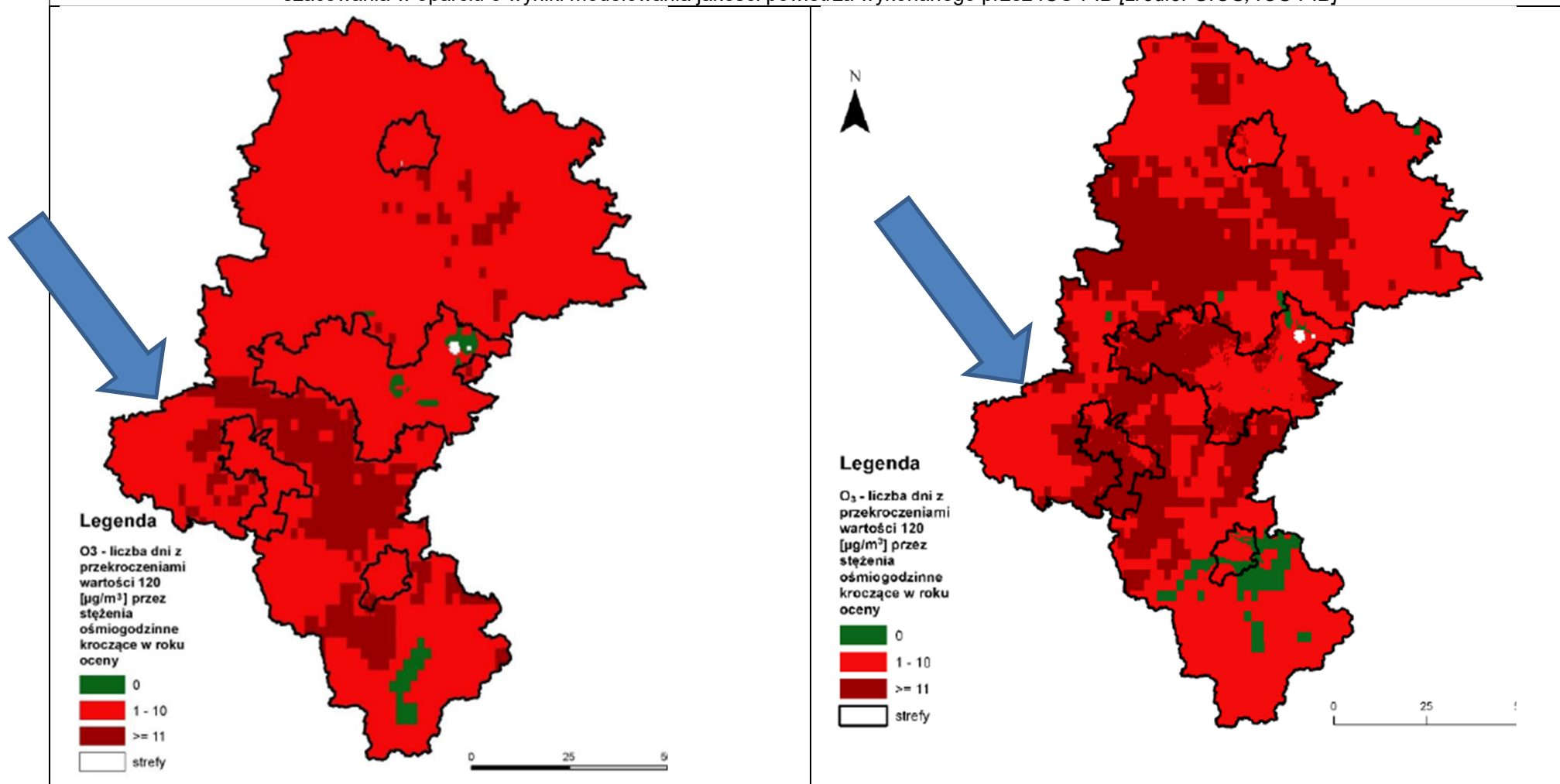
Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim [źródło: GIOŚ]

Rozkład przestrzenny liczby dni z przekroczeniem poziomu docelowego O₃ na obszarze województwa śląskiego – średnia z 3 lat, będący wynikiem modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: IOŚ-PIB]

Rozkład przestrzenny liczby dni z przekroczeniem poziomu celu długoterminowego O_3 na obszarze województwa śląskiego, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

dd

4.2. Klimat akustyczny.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.) traktuje hałas jako zanieczyszczenie, wobec którego należy przyjmować takie same ogólne zasady postępowania, jak dla pozostałych zanieczyszczeń i związanych z nimi dziedzin ochrony środowiska.

Wartości dopuszczalne poziomów hałasu określają:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014 r. poz. 112 - tekst jednolity),
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 21 grudnia 2005 roku w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz.U. 2005 Nr 263, poz. 2202 z późn. zmianami),
- wspólnotowe regulacje prawne, w tym Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25.06.2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku.

Wykonywany w okresach 5 letnich Generalny Pomiar Ruchu (GPR) w obrębie Powiatu - na drogach krajowych i wojewódzkich wykazuje duży i systematyczny wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego. Wyniki pomiarów wykonywanych na drogach w 2005, 2010, 2015 i 2020 roku przedstawia tabela poniżej:

Tabela 6. Średni dobowy ruch (SDR) na drogach w obrębie Powiatu Raciborskiego.

Nr drogi	Odcinek	Rok				Wzrost natężenia ruchu [%]
		2005	2010	2015	2020	
45	Gr. woj. – Racibórz DW935	3 486	4 218	4 872	4 924	1,06
	Racibórz DW935 – Racibórz DW 916	6 302	7 066	7 178	8 807	22,7
	Racibórz DW916 – Racibórz DW917	5 799	7 806	8 087	9 520	17,7
	Krzyżanowice – Racibórz DW917	2 926	4 642	5 097	6 501	27,5
78	Gorzyce – Zabełków	3 645	5 173	5 714	6 393	11,9
	Zabełków – gr. Państwa	4 088	3 284	2 493	3 057	22,6
416	Gr. woj. – Pietrowice Wielkie	4 286	4 033	4 626	5 314	14,9
	Pietrowice Wielkie – DW417	4 690	3 856	3 990	5 074	27,2
	DW417 – Racibórz DK45	5 176	6 581	7 478	9 789	30,9
417	Gr. woj. – Krowiarki	655	691	654	1 040	59,0
	Krowiarki – Pawłów	782	1 031	1 083	1 437	32,7
	Pawłów - Racibórz	2 363	2 620	3 417	4 354	27,4
421	Nędza - Ciechowice	1 094	1 178	1 193	1 182	-0,92
	Gr. woj. - Lasaki	452	382	391	694	77,5
	Lasaki - Ciechowice	261	563	549	712	29,7
425	Kuźnia Raciborska - Rudy	2 716	1 937	4 135	2 840	-31,3
	Gr. woj. – Kuźnia Raciborska	2 613	2 167	2 294	3 152	37,4
915	Racibórz - Ciechowice	1 024	1 658	1 757	1 772	0,85
916	Racibórz DK45 – Racibórz kier. Pietrowice Wlk.	3 806	4 595	5 730	6 785	18,4
	Racibórz kier. Pietrowice Wlk. – gr. Państwa	1 858	1 970	612	3 098	406,2
917	Racibórz Sudół – Krzanowice	953	1 146	3 313	918	-72,3
	Krzanowice – gr. Państwa	840	192	1 084	343	-68,4
919	Racibórz – Racibórz DW 915	11 524	7 493	12 694	10 473	-17,5
	Nędza - Rudy	2 766	3 994	4 283	4 956	15,7
	Rudy – Bargłówka (Przerycie)	3 400	5 578	5 939	6 826	14,9
	Rudy DW425 – Rudy DW920	3 703	6 852	7 526	8 509	13,1
	Racibórz - Babice	6 470	5 949	7 696	8 151	5,9
	Babice - Nędza	4 049	5 770	5 287	7 274	37,6

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

920	Rudy DW919 – gr. Rybnika	2 558	3 640	3 558	4 743	33,3
921	Bargłówka – Pilchowice	2 253	2 050	2 400	2 579	7,5
922	Nęcza DW422 – Nęcza DW919	2 410	3 464	4 362	3 837	-12,0
	Kuźnia Raciborska - Nęcza	2 434	2 977	2 898	4 531	56,3
923	Nowa Wieś - Rzuchów	1 356	1 562	1 064	1 256	18,0
933	Rzuchów - Pszów	4 032	4 421	4 456	2 873	-35,5
935	Rzuchów – gr. Rybnika	7 286	6 618	7 175	6 387	-11,0
	Rzuchów DW933 – Rzuchów DW923	6 479	6 141	7 220	2 305	-68,1
	Racibórz DK45 – Racibórz DW919	10 516	17 697	18 467	16 584	-10,2
936	Krzyżanowice - Syrynia	5 417	2 486	2 912	3 189	9,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GPR 2000, 2005, i 2010,2015 GDDKiA

Kolor czerwony – wzrost natężenia ruchu, kolor zielony – spadek natężenia ruchu

Wzrastająca liczba pojazdów oraz wzrastający ruch komunikacyjny na drogach w obrębie powiatu pociągają za sobą zwiększoną emisję zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Rok 2020:

GIOS-RWMŚ w Katowicach w 2020 roku nie przeprowadzał pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie Powiatu Raciborskiego.

Rok 2021:

Do czasu opracowania Raportu nie zostały opublikowane wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego w województwie śląskim za 2021 rok.

W dniu 26 sierpnia 2019 roku Sejmik Województwa Śląskiego przyjął „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie” (POSPH). Określa on priorytety działań oraz wskazuje niezbędne zadania dla ograniczenia poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych w odniesieniu do dróg i linii kolejowych położonych poza aglomeracjami. W ramach Programu przedstawiono zestaw zalecanych rozwiązań technicznych oraz innych działań sprzyjających osiągnięciu tego celu w największym stopniu.

Ograniczenie poziomu dźwięku do wartości nieprzekraczających poziomu dopuszczalnego w otoczeniu analizowanych odcinków dróg jest trudne ze względu na spore natężenie ruchu samochodowego i kolejowego oraz lokalizację tych odcinków w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Zadaniem służb ochrony środowiska oraz zarządców sieci drogowej i kolejowej jest podejmowanie wszelkich możliwych działań zmierzających do poprawy klimatu akustycznego w sąsiedztwie tras komunikacyjnych. Konieczne jest także właściwe planowanie przestrzenne uwzględniające zagrożenie hałasem.

Podczas opracowywania Programu przeanalizowano mapy akustyczne oraz zaproponowano działania, których realizacja powinna doprowadzić do poprawy stanu akustycznego przede wszystkim w pobliżu tych odcinków dróg i linii kolejowych, w sąsiedztwie których oddziaływanie hałasu o najwyższym poziomie obejmuje największą liczbę mieszkańców.

POSPH wskazuje obszary narażone na ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne, a także wskazuje konkretne działania ograniczające hałas. Analiza danych zawartych w mapie akustycznej pozwala ocenić stopień narażenia mieszkańców na oddziaływanie akustyczne, a także umożliwia określenie szacunkowej ilości osób narażonych na przekroczenia wartości dopuszczalnych. Dodatkowo, do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zaleca się wprowadzić zapisy poświęcone ochronie przed hałasem drogowym. Zaleca się także podejmowanie działań, które mają na celu rozdzielenie stref oddziaływania hałasu samochodowego od terenów mieszkalnych (szczególnie dla nowo tworzonej zabudowy mieszkaniowej). W miejscach o największym oddziaływaniu ponadnormatywnego poziomu hałasu należy rozważyć możliwość tworzenia stref ograniczonego użytkowania.

Terminy i koszty realizacji poszczególnych działań naprawczych przedstawione zostały szczegółowo w harmonogramach dla poszczególnych odcinków drogowych.

W odniesieniu do Powiatu Raciborskiego w ww. Programie zostały uwzględnione odcinki dróg DW919 i DW935 z terenu powiatu.

Tabela 7. Opis poszczególnych fragmentów analizowanych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego.

Nr drogi	Opis fragmentu	Kilometraż		Długość [km]
		od	do	
919	Racibórz (DW935) – Racibórz (DW915)	0+000	2+475	2,475
935	Racibórz (DW919) – Kornowac	0+000	1+245	1,245
	Racibórz (DW935) – Racibórz (DW915)	1+245	8+174	6,929
	Kornowac – Rzuchów (DW933)	8+174	11+316	3,142

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie.

W poniższej tabeli zestawiono obszary, na których występują przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu drogowego na terenie Powiatu Raciborskiego:

Tabela 8. Zestawienie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego na analizowanych odcinkach dróg nr 919 i 935.

Nr drogi	Opis fragmentu	Kilometraż		Poziomy dopuszczalne (dzień/noc) [dB]	Przekroczenia L _{DWN}	Przekroczenia L _{DWN}
		od	do			
919	Racibórz (DW935) – Racibórz (DW915)	0+000	2+475	64/59 - Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej 68/59 - Tereny mieszkaniowo-usługowe 68/59 - Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego 64/59 - Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 5 dB. W paru miejscach przekroczenie osiąga wartości do 10dB.	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 5 dB. W paru miejscach przekroczenie osiąga wartości do 10 dB.
935	Racibórz (DW919) – Kornowac	0+000	1+245	68/59 - Tereny mieszkaniowo-usługowe 68/59 - Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego 64/59 - Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB
	Racibórz (DW935) – Racibórz (DW915)	1+245	8+174	68/59 - Tereny mieszkaniowo-usługowe 68/59 - Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe 68/59 - Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego 64/59 - Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB.	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 10 dB.
	Kornowac – Rzuchów (DW933)	8+174	11+316	68/59 - Tereny mieszkaniowo-usługowe 68/59 - Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe 64/59 - Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 5 dB. W paru miejscach przekroczenie osiąga wartości do 10 dB.	Przekroczenia sięgają pierwszej linii zabudowy i ich wartość przy budynkach chronionych dochodzi do 5 dB. W paru miejscach przekroczenie osiąga wartości do 10 dB.

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie.

W poniższej tabeli zestawione zostały wartości wskaźnika M dla poszczególnych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego. Wskaźnik M służy do ustalania kolejności realizacji zadań Programu na terenach mieszkaniowych zagrożonych hałasem. Odnosi się on do wielkości przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu i liczby mieszkańców na tym terenie. Wyższe wartości wskaźnika M oznaczają większą liczbę mieszkańców narażoną na wysokie poziomy hałasu.

W poniższej tabeli zawarto także proponowane działania długookresowe dla rozpatrywanych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego. Należy zaznaczyć, że przed przystąpieniem do realizacji koniecznym jest przeprowadzenie dokładnych analiz akustycznych dla danego obszaru w celu określenia konkretnych parametrów proponowanych rozwiązań (np. długość, wysokość i rodzaj ekranu akustycznego) mając na uwadze ograniczenia wynikające z możliwości technicznych posadowienia rozwiązań. Dokładne parametry, takie jak wysokość, rodzaj materiału czy kilometraż należy wyznaczyć na etapie projektowania.

Tabela 9. Zestawienie wartości wskaźnika M i proponowane działania długookresowe dla fragmentów analizowanych odcinków dróg na terenie Powiatu Raciborskiego.

Nr drogi	Opis fragmentu	Kilometraż		Przedział wartości wskaźnika M	Proponowane działania
		od	do		
935	Racibórz (DW919) – Kornowac	0+000	1+245	M>100	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 935. Budowa zabezpieczeń przeciwhałasowych przy przedszkolu nr 15 (Kowalska 1, Racibórz).
	Racibórz (DW935) – Racibórz (DW915)	1+245	8+174	50>M>100	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 935. Ograniczenie prędkości do 40 km/h od ul. Szkolnej do ul. Piaskowej
	Kornowac – Rzuchów (DW933)	8+174	11+316	0,1<M<50	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 935.
919	Racibórz (DW935) – Racibórz (DW915)	0+000	2+475	0,1<M<50	-

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie.

4.3. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.) - dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi. Ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W odniesieniu do Powiatu Raciborskiego źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są:

- stacje i linie energetyczne,
- pojedyncze nadajniki radiowe,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- radiostacje amatorskie i stacje CB-radio,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne pracujące w przemyśle, placówkach naukowo badawczych, ośrodkach medycznych,
- urządzenia powszechnego użytku emitujące pola elektromagnetyczne, w tym pojedyncze aparaty telefonii komórkowej, sterowniki radiowe itp.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 roku w sprawie sposobów sprawdzania

dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020, poz. 258).

Rok 2020:

Badania kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzi GIOŚ-RWMS w Katowicach. W 2020 roku GIOŚ-RWMS w Katowicach przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w dwóch punktach pomiarowych na terenie Powiatu Raciborskiego. Przeprowadzone badania wykazały, że w badanych punktach pomiarowych:

- Rudy, gm. Kuźnia Raciborska, Rynek: 0,35 V/m,
- Bieńkowice, gm. Krzyżanowice: <0,2 V/m,

nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnej, określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

W 2020 r. przyjęto zgłoszenie 33 nowych instalacji oraz zmiany w instalacjach emitujących pola elektromagnetyczne (stacje telefonii komórkowej). W ramach analizy zgłoszeń nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm co potwierdziły załączone do zgłoszeń wyniki badań pól elektromagnetycznych.

Rok 2021:

W 2021 roku GIOŚ-RWMS w Katowicach przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w dwóch punktach pomiarowych na terenie Powiatu Raciborskiego. Przeprowadzone badania wykazały, że w badanych punktach pomiarowych:

- Racibórz, ul. Kasprowicza: <0,7 V/m,
- Kuźnia Raciborska, ul. Browarna: 0,8 V/m,

nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnej, określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

W 2021 r. przyjęto zgłoszenie 14 nowych instalacji oraz zmiany w instalacjach emitujących pola elektromagnetyczne (stacje telefonii komórkowej). W ramach analizy zgłoszeń nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm co potwierdziły załączone do zgłoszeń wyniki badań pól elektromagnetycznych.

Obecnie dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019, poz. 2448). Natomiast sposób sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 (Dz.U. 2020, poz. 258).

W stosunku do poprzedniego rozporządzenia, zmiany dopuszczalnych parametrów dla pól o częstotliwościach od 2 GHz do 300 GHz wynoszą odpowiednio:

- a) dla składowej elektrycznej z 7 V/m na 61 V/m (wzrost niemal 9 razy),
- b) dla gęstości mocy z 0,1 W/m² na 10 W/m² (100- krotny wzrost).

4.4. Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa.

4.4.1. Wody powierzchniowe.

Obecnie klasyfikację wód powierzchniowych określa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475).

Rozporządzenie to definiuje 5 klas stanu ekologicznego:

- klasa I – stan bardzo dobry – dla wód o niezmiennych warunkach przyrodniczych lub zmienionych tylko w bardzo niewielkim stopniu,
- klasa II – stan dobry – gdy zmiany warunków przyrodniczych w porównaniu do warunków niezakłóconych działalnością człowieka są niewielkie,
- klasa III – stan umiarkowany – obejmujący wody przekształcone w średnim stopniu,

- klasa IV – stan słaby – wody o znacznie zmienionych warunkach przyrodniczych (biologicznych, fizyko-chemicznych, morfologicznych), gdzie gatunki roślin i zwierząt znacznie różnią się od tych, które zwykle towarzyszą danemu typowi jednolitej części wód,
- klasa V – stan zły – wody o poważnie zmienionych warunkach przyrodniczych, w których nie występują typowe dla danego rodzaju wód gatunki.

Ocena wód powierzchniowych poprzez określenie ich stanu ekologicznego jest nowym podejściem zgodnym z założeniami Dyrektywy 2000/60/WE, zwanej Ramową Dyrektywą Wodną. Stan ekologiczny wód określany jest na podstawie elementów biologicznych (fitoplankton, fitobentos, makrolity, makrobezkręgowce bentosowe i ryby) oraz parametrów wspomagających (elementy fizykochemiczne).

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga – dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły.

Ocenę jakości wód powierzchniowych na terenie Powiatu Raciborskiego przeprowadza GIOŚ-RWMS w Katowicach. W 2020 roku przeprowadzone zostały badania jakości tzw. Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) na terenie województwa śląskiego, w tym dla dziesięciu JCWP obejmujących teren Powiatu Raciborskiego.

Rok 2020:

Wyniki oceny za 2020 rok przedstawione zostały w tabeli poniżej:

Tabela 10. Wyniki oceny wykonanej w 2020 roku dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych na obszarze Powiatu Raciborskiego.

Nazwa JCWP/nazwa ppk	Klasa elementów				Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny JCWP	Ocena stanu JCWP
	biologicznych	hydromorfologicznych	fizyko-chemicznych	specyficzne zan. syntetyczne i niesyntetyczne			
Odra od granicy państwa w Chałupkach do Olzy – ppk Odra - w Chałupkach PLRW6000191139	III	-	>II	II	W roku 2020 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód, zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475).		
Odra od Olzy do wypływu z polderu Buków - Odra - w Krzyżanowicach PLRW6000011513	III	-	-	-			
Psina od Suchej Psiny do ujścia – ppk Psina – m. Bieńkowice PLRW600019115299	III	-	>II	II			
Łęgoń I – ppk Łęgoń – ujście do Odry PLRW600023115169	IV	-	>II	II			
Łęgoń – ppk Łęgoń – ujście do Odry PLRW60002311549	IV	-	>II	II			
Rozumicki Potok – ppk Rozumicki Potok – ujście do rzeki Troja PLRW6000161152689	III	-	>II	II			
Troja od Morawy do ujścia – ppk Troja - poniżej ujścia Rozumickiego Potoku PLRW600019115269	IV	-	>II	-			
Bełk – ppk Bełk – m. Zabełków PLRW60001611389	V	-	>II	II			
Dopływ z Krowiarek – ppk Dopływ z Krowiarek – Maków, ul. Raciborska PLRW600016115252	IV	-	>II	-			
Przykopa – ppk Przykopa – Bolesław, ul. Tworkowska PLRW6000161152949	III	-	>II	-			

Źródło: Ocena jakości jednolitych części wód powierzchniowych wykonana na podstawie badań prowadzonych w 2020 roku., GIOŚ-RWMS Katowice.

Objaśnienia: JCWP - **Jednolite części wód** zostały wyznaczone, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, która definiuje je jako: oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Uwaga:

Zaznaczyć należy, iż umiejscowienie punktów pomiarowych dla poszczególnych JCWP poza terenem powiatu determinuje przedstawiony wyżej wynik pomiaru, jednakże nie określa jakości wód powierzchniowych bezpośrednio na terenie gminy.

Analiza parametrów wód w badanych przez GIOŚ-RWMS dla badanych JCWP wykazała:

Elementy biologiczne:

- dla pięciu JCWP określono III klasę elementów biologicznych,
- dla czterech JCWP określono IV klasę elementów biologicznych,
- dla jednej JCWP określono V klasę elementów biologicznych,

Elementy hydromorfologiczne:

- nie dokonywano oceny elementów hydromorfologicznych,

Elementy fizykochemiczne:

- dla dziewięciu JCWP określono >II klasę elementów fizykochemicznych,
- nie jednej JCWP nie dokonywano oceny elementów hydromorfologicznych,

Elementy fizykochemiczne – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne:

- dla sześciu JCWP określono II klasę elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne:
- dla czterech JCWP nie określano klasy elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne.

Stan/potencjał ekologiczny wód nie był określany.

Rok 2021:

W chwili wykonywania opracowania GIOŚ-RWMS w Katowicach nie opublikował wyników badań wód powierzchniowych za 2021 rok.

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opublikował ocenę ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry. Ocenę ryzyka dla JCWP obejmujących teren Powiatu Raciborskiego przedstawiono w tabelach poniżej:

Tabela 11. Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Powiatu Raciborskiego.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCWP	Status	Stan (ogólny)	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW6000171158922	Dopływ z lasu	potok nizinny piaszczysty na utworach staroglacjalnych	naturalny	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
RW600019115899	Bierawka od Knurówki do ujścia	rzeka nizinna piaszczysto – gliniasta	sztucznie zmieniona część wód	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW6000171158929	Łęknica	potok nizinny piaszczysty na utworach staroglacjalnych	naturalny	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
RW600016115669	Wierzbnik	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalny	zły	dobry	dobry	niezagrożona
RW600019117159	Odra od wypływu ze zbiornika Polder Buków do Kanału Gliwickiego	rzeka nizinna piaszczysto – gliniasta	sztucznie zmieniona część wód	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW60002311574	Pogonica	potok lub strumień na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych	naturalny	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW60001911569	Ruda od zbiornika Rybnik do ujścia	rzeka nizinna piaszczysto – gliniasta	sztucznie zmieniona część wód	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW600001156539	Ruda w obrębie zbiornika Rybnik	typ nieokreślony – kanały i zbiorniki zaporowe	sztucznie zmieniona część wód	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW600017115529	Czerwona Woda	potok nizinny piaszczysty na utworach staroglacjalnych	naturalny	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
RW600061156899	Sumina od Dopływu w Suminie do ujścia	potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	naturalny	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW60002311549	Łęgoń	potok lub strumień na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych	naturalny	zły	dobry	dobry	zagrożona

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCWP	Status	Stan (ogólny)	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW600016115929	Dzielniczka	potok nizinny lessowy lub gliniasty	sztucznie zmieniona część wód	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW600016115254	Łopień	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalny	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW60001611534	Rów K2	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalny	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW600016115252	Dopływ z Krowiarek	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalny	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW600019115299	Psina od Suchej Psiny do ujścia	rzeka nizinna piaszczysto – gliniasta	naturalny	zły	dobry	dobry	niezagrożona
RW60006115683	Sumina do Dopływu w Suminie	potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	sztucznie zmieniona część wód	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW600023115322	Płęśnica	potok lub strumień na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych	naturalny	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW600016115289	Krzanówka	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalny	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW6000161152929	Grabia	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalny	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW6000161152949	Przykopa	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalny	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW6000011513	Odra od Olzy do wypływu z polderu Buków	typ nieokreślony – kanały i zbiorniki zaporowe	sztucznie zmieniona część wód	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW60001611389	Bełk	potok nizinny lessowy lub gliniasty	naturalny	zły	dobry	dobry	zagrożona

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCWP	Status	Stan (ogólny)	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW6000191139	Odra od granicy państwa w Chałupkach do Olzy	rzeka nizinna piaszczysto – gliniasta	naturalny	zły	dobry	dobry	zagrożona

Źródło: Opracowanie na podstawie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2016, poz. 1967).

Tabela 12. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Powiatu Raciborskiego.

Numer JCWPd	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
PLGW6000143	słaby	dobry	zagrożona
PLGW6000142	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW6000144	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW6000141	dobry	słaby	zagrożona

Źródło: Opracowanie na podstawie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2016, poz. 1967).

Program wodno-środowiskowy kraju to jeden z podstawowych dokumentów planistycznych w zakresie ochrony, zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami w Polsce.

Opisywany dokument jest pierwszą aktualizacją opracowanego w 2008 r. *Programu wodno-środowiskowego kraju*. Aktualizacja *Programu Wodno-Środowiskowego Kraju* uwzględnia podział na poszczególne kategorie jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych.

W tabeli poniżej wskazano działania rzeczne wyróżnione dla poszczególnych cieków zlokalizowanych na terenie powiatu:

Tabela 13. Działania dla cieków zlokalizowanych na terenie Powiatu Raciborskiego.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
RW6000171158922	Dopływ z lasu		Nie dotyczy	
RW600019115899	Bierawka od Knurówki do ujścia	presja komunalna i przemysłowa	przeгляд pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi przez użytkowników w zlewni JCWP z uwagi na zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z art. 75a ustawy - Prawo wodne, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu.	-
RW6000171158929	Łęknica		Nie dotyczy	
RW600016115669	Wierzbnik		Nie dotyczy	
RW600019117159	Odra od wypływu ze zbiornika Polder Buków do Kanału Gliwickiego	Brak rozpoznania presji	Opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na odcinku cieków istotnego - Odra ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej, obejmujące szczegółową analizę lokalnych uwarunkowań, mającą na celu dobór optymalnych rozwiązań technicznych.	Weryfikacja programu ochrony środowiska dla gminy, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu.
RW60002311574	Pogonica	Brak rozpoznania presji	rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego.	-
RW60001911569	Ruda od zbiornika Rybnik do ujścia	presja niska emisja	weryfikacja programu ochrony środowiska dla gminy, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu	ustaleniu wartości granicznej dla dobrego stanu/ potencjału, dla parametrów, dla których obniżono cel środowiskowy, powoduje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych przez JCWP.
RW600001156539	Ruda w obrębie zbiornika Rybnik	presja komunalna	uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tę presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu.	-
RW600017115529	Czerwona Woda		Nie dotyczy	

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
RW600061156899	Sumina od Dopływu w Suminie do ujścia	Brak rozpoznania presji	rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn.	-
RW60002311549	Łęgoń	Brak rozpoznania presji	utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.	-
RW600016115929	Dzielniczka	Brak rozpoznania presji	utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.	-
RW600016115254	Łopień	Brak rozpoznania presji	rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego.	-
RW60001611534	Rów K2	Brak rozpoznania presji	rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn.	-
RW600016115252	Dopływ z Krowiarek	Brak rozpoznania presji	rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego.	-
RW600019115299	Psina od Suchej Psiny do ujścia	Nie dotyczy		
RW60006115683	Sumina do Dopływu w Suminie	Brak rozpoznania presji	utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót	-

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
			hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.	
RW600023115322	Plęsnica	Brak rozpoznania presji	utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.	-
RW600016115289	Krzanówka	presja komunalna	uporządkowanie gospodarki ściekowej, które nie są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu.	przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu zaplanowania działań ukierunkowanych na redukcję fosforu.
RW6000161152929	Grabia	Brak rozpoznania presji	rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego.	-
RW6000161152949	Przykopa	Brak rozpoznania presji	rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn.	-
RW6000011513	Odra od Olzy do wypływu z polderu Buków	presja niska emisja	weryfikacja programu ochrony środowiska dla gminy, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu.	-
RW60001611389	Bełk	Brak rozpoznania presji	rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego.	-
RW6000191139	Odra od granicy państwa w Chałupkach do Olzy	presja niska emisja	weryfikacja programu ochrony środowiska dla gminy, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu.	-

Źródło: Opracowanie na podstawie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2016, poz. 1967).

4.4.2. Wody podziemne.

Zakres dopuszczalnych wartości wskaźników jakości wody określają następujące akty prawne:

- rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148).
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz. 2294).

Ocenę jakości wód podziemnych przeprowadza GIOŚ-RWMS w Katowicach. Monitoring wód podziemnych obejmuje punkty pomiarowe, monitorujące wszystkie główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP), użytkowe poziomy wodonośne, obszary zwiększonego drenażu oraz obszary szczególnie zagrożone przez przemysł. Uwzględnia warunki hydrogeologiczne w ujęciu regionalnym i lokalnym oraz występowanie potencjalnych ognisk zanieczyszczeń i zagrożeń wód podziemnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska oceny jakości elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych oraz oceny stanu chemicznego i stanu ilościowego wód podziemnych dokonuje się dla każdego okresu, do którego stosuje się plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zarówno badania jak i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych wykonuje państwowa służba hydrogeologiczna (art. 155a ust. 5 ustawy Prawo wodne, (Dz.U. 2021 poz. 1564 z późn. zm.). Przy określaniu klasy jakości wód podziemnych (I-V) w punkcie pomiarowym dopuszcza się przekroczenie elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, z zastrzeżeniem, że to przekroczenie nie dotyczy elementów fizykochemicznych oznaczonych w załączniku symbolem „H” (substancje niebezpieczne) i mieści się w granicach przyjętych dla kolejnej niższej klasy jakości wody. W przypadku większej liczby badań monitoringowych w ciągu roku do porównań przyjmuje się wartość średniej arytmetycznej stężeń badanych elementów fizykochemicznych uzyskanych z rocznych wyników badań monitoringowych w punkcie pomiarowym.

Klasy jakości wód podziemnych **I, II, III** oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych **IV, V** oznaczają słaby stan chemiczny.

Nowy podział obszaru Polski na 176 części JCWPd wskazuje, że na terenie Powiatu Raciborskiego znajdują się trzy JCWPd: nr 141, 142 i 144.

Rok 2020:

Na terenie Powiatu Raciborskiego w 2020 roku przeprowadzono badania wód podziemnych w dwóch punktach pomiarowych, których charakterystykę przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 14. Charakterystyka punktów pomiarowych wód podziemnych w 2020 roku na terenie Powiatu Raciborskiego.

Miejscowość Gmina	Użytkowanie terenu	JCWPd	Wskaźniki				Klasa jakości wód		
			w II klasie	w III klasie	w IV klasie	w V klasie	wskaźniki nieorganiczne	wskaźniki organiczne	Klasa końcowa
Gródczanki Pietrowice Wielkie	grunty orne	141	SO ₄ , temp., Mn, HCO ₃	Fe, O ₂ , Ca	-	-	III	-	III
Krzanowice Krzanowice	zabudowa wiejska	141	SO ₄ , temp., Zn, HCO ₃ , Mn, Ca	Fe, O ₂	-	-	III	I	II

Źródło: Materiały GIOŚ-RWMS Katowice 2020

Badane wody podziemne określono jako wody w II i III klasie jakości.

Rok 2021:

W 2021 roku na terenie Powiatu Raciborskiego nie przeprowadzono pomiarów jakości wód podziemnych na terenie Powiatu Raciborskiego.

4.4.3. Gospodarka wodno-ściekowa.

Emisja zanieczyszczeń do wód

Czynnikiem stanowiącym największe zagrożenie dla stanu jakości wód jest działalność antropogeniczna. Do głównych presji wywieranych przez człowieka na środowisko wodne należy zaliczyć:

- pobór wód na różne cele,
- wprowadzanie ścieków komunalnych i przemysłowych,
- zanieczyszczenia obszarowe, spływające z wodami opadowymi głównie z terenów użytkowanych rolniczo,
- zmiany morfologiczne (regulacja rzek, ochrona przeciwpowodziowa).

Obserwowany od kilku lat znaczny spadek zużycia wody i przyczyniające się do tego zjawiska m.in. stosowanie obiegów zamkniętych w przemyśle, zmiany w technologii produkcji na mniej wodochłonne, upadek wielu gałęzi przemysłu, ale również bardziej racjonalne gospodarowanie wodą, zarówno wśród odbiorców zbiorowych jak i indywidualnych, wpływa na ilość odprowadzanych do wód powierzchniowych ścieków, zarówno komunalnych jak i przemysłowych. Podobnie jak zużycie wody – ilość ścieków systematycznie obniża się, przy czym spadek ten szczególnie dotyczy użytkowników komunalnych (ilość ścieków odprowadzanych bezpośrednio z zakładów przemysłowych utrzymuje się od lat na zbliżonym poziomie). Zmienia się również wielkość i charakter zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych.

Prowadzone są działania zmierzające do racjonalizacji zużycia wody, zarówno na cele produkcyjne jak i gospodarstw domowych, wymuszonej przez zastosowane instrumenty prawno-ekonomiczne (opłaty, kary i skuteczniejsze kontrole). Racjonalizacji zużycia wody sprzyja również upowszechnienie pomiaru jej zużycia oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody.

Obecnie Powiat Raciborski charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem zwodociągowania (98,1 %), wyższym do średniego wskaźnika zwodociągowania dla województwa śląskiego (95,9 %). Podstawowe parametry sieci wodociągowych w Powiecie Raciborskim w odniesieniu do wartości bazowych określonych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego:

Tabela 15. Sieć wodociągowa w Powiecie Raciborskim w odniesieniu do wartości bazowych określonych w Programie Ochrony Środowiska.

Parametr	jm.	Wartość	
		bazowa (2019)	obecna (2021)
Długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy)	km	684,2	690,9
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	3 087,5	3 031,9
Przyłącza do budynków	szt.	17 382	17 769
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³ /rok	28,5	28,3

Źródło: www.stat.gov.pl

Długość czynnej sieci rozdzielczej na terenie powiatu wynosi 690,9 km (GUS). W odniesieniu do wartości bazowej ogólna długość sieci wodociągowej na terenie powiatu wzrosła o 6,7 km, liczba przyłączy zwiększyła się o 389 szt. Średnie zużycie wody na 1 mieszkańca wynosi 28,3 m³/mieszkańca/rok i w porównaniu do roku bazowego zmniejszyło się o 0,2 m³/mieszkańca/rok.

Obecnie Powiat Raciborski posiada wskaźnik skanalizowania 59,4 %, niższy od średniego wskaźnika dla województwa śląskiego – 78,9 %. Podstawowe parametry sieci kanalizacyjnej w Powiecie Raciborskim w odniesieniu do wartości bazowych przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 16. Sieć kanalizacyjna w Powiecie Raciborskim w odniesieniu do wartości bazowych określonych w Programie Ochrony Środowiska.

Parametr	jm.	Wartość	
		bazowa (2019)	obecna (2021)
Długość czynnej sieci	km	265,0	309,2

kanalizacyjnej ogółem			
Ścieki oczyszczone odprowadzone razem	dam ³	2 449,0	2 456,0
Przyłącza do budynków	szt.	5 495	6 371

Źródło: www.stat.gov.pl

Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu wynosi 309,2 km. W odniesieniu do wartości bazowej ogólna długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu zwiększyła się o 44,2 km, liczba przyłączy zwiększyła się o 876 szt. Wzrasta również ilość ścieków oczyszczanych odprowadzanych razem (o 7 dam³).

Emisja zanieczyszczeń do wód dla ścieków komunalnych i przemysłowych na terenie Powiatu Raciborskiego w odniesieniu do wartości bazowych przedstawiona została w tabelach poniżej:

Tabela 17. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w komunalnych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Raciborskim w odniesieniu do wartości bazowej określonej w Programie Ochrony Środowiska.

Parametr	jm.	Wartość	
		bazowa (2019)	obecna (2021)
BZT5*	kg/rok	14 596	15 352
ChZT**	kg/rok	94 779	79 875
zawiesina ogólna	kg/rok	29 131	21 595
azot ogólny	kg/rok	27 821	35 487
fosfor ogólny	kg/rok	1 776	1 801
osady wytworzone w ciągu roku	Mg	1 136	987

Źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 18. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w przemysłowych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Raciborskim w odniesieniu do wartości bazowej określonej w Programie Ochrony Środowiska.

Parametr	jm.	Wartość	
		bazowa (2019)	obecna (2021)
BZT5*	kg/rok	1 156	337
ChZT**	kg/rok	4 465	2 998
zawiesina ogólna	kg/rok	3 212	864
suma jonów chlorków i siarczanów	kg/rok	72 994	49 690
fenole lotne	kg/rok	8	1
azot ogólny	kg/rok	859	137
fosfor ogólny	kg/rok	184	21
osady wytworzone w ciągu roku	Mg	14	25

Źródło: www.stat.gov.pl

Uwagi:

*BZT₅ – tzw. biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (5 dniowy okres analizy), określa ilość tlenu potrzebną do utlenienia związków organicznych zawartych w wodzie i ściekach na drodze przemian biochemicznych w warunkach tlenowych. Całkowita mineralizacja związków organicznych zawartych w wodzie i ściekach wymaga długiego czasu, ok. 20 dni. Jednak najintensywniejsze procesy biodegradacji przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni. Dlatego jako wskaźnik obciążenia wody i ścieków substancjami organicznymi przyjęto BzT₅. Określa on zawartość zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiornika wód powierzchniowych.

**ChzT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu – poprzez to oznaczenie można określić ładunek związków organicznych w ściekach odprowadzanych do odbiorników wód powierzchniowych.

4.5. Zasoby geologiczne.

Teren Powiatu Raciborskiego na tle geologicznych jednostek strukturalnych umiejscowiony jest w obrębie bloku górnośląskiego. Osady dolnego karbonu nieproduktywnego – kulmu, rozpoczynają się kompleksem szarogłazów i piaskowców z przewarstwieniami zlepieńców. Powyżej leży gruby kompleks mułowców i iłowców. Na nich kompleks zlepieńców przechodzących

ku górze w piaskowce i mułowce. Na skałach tych spoczywają okruczowe i węglanowe skały triasu i kredy. Głównie to wapienie i dolomity ale też piaskowce i margle. Cały obszar powiatu pokrywają osady trzeciorzędowe, są to utwory pochodzenia morskiego (iły, piaski, gipsy, wapienie, margle). Powyżej występuje kompleks lądowych utworów w postaci ilów i ilów węglistych. W serii tej występują warstwy piaskowców, a najmłodsze osady trzeciorzędu to różnoziarniste żwiry i piaski przeławiczone ilami i glinami. Utwory czwartorzędowe reprezentowane przez osady plejstocenu i holocenu. Efektem akumulacji lodowcowej są piski, żwiry wodnolodowcowe oraz gliny morenowe. Dolina Odry wypełniona jest przez holocenijskie utwory czwartorzędowe reprezentowane przez mady, gliny pylaste, namuły i torfy. W wyniku procesów akumulacyjno - erozyjnych powstał materiał żwirowo – piaszczysty. Ostatnim etapem rozwoju doliny rzeki Odry było powstanie systemu terasów zalewowych i nadzalewowych, gdzie spotyka się gliny deluwialne. W powiecie występują głównie złoża kruszyw naturalnych, piasków podsadzkowych oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej. Złoża kruszywa naturalnego to piaski fluwioglacjalne, złoża żwiru i piasku z działalności erozyjno - akumulacyjnej rzek Odry i Psiny.

Rekultywacja gruntów w Powiecie Raciborskim w 2020 r.:

Według danych Starostwa Powiatowego w Raciborzu, na terenie powiatu grunty wymagające rekultywacji zajmowały powierzchnię 48,37 ha (w tym zdewastowane: 43,89 ha, zdegradowane 4,48 ha), grunty na których zakończono działalność przemysłową 32,35 ha, ciągu roku zrekultywowano 10,48 ha, zagospodarowano 4,66 ha.

- w Gminie Racibórz: 3,00 ha (w tym zdegradowane: 3,00 ha), grunty na których zakończono działalność przemysłową: 2,7 ha zrekultywowano 1,45 ha),
- w Gminie Kuźnia Raciborska: 40,71 ha (w tym zdewastowane 39,23 ha, zdegradowane 1,48 ha), grunty na których zakończono działalność przemysłową: 29,65 ha, zrekultywowano 6,17 ha),
- w Gminie Pietrowice Wielkie: 2,86 ha (w tym zdewastowane: 2,86 ha), zrekultywowano 2,86 ha),
- w Gminie Nędza: 1,8 ha (w tym zdewastowane: 1,8 ha), zagospodarowano 1,8 ha,
- w Gminie Kornowac: 0 ha,
- w Gminie Krzanowice: 0 ha,
- w Gminie Krzyżanowice: 0 ha,
- w Gminie Rudnik: 0 ha.

Rekultywacja gruntów w Powiecie Raciborskim w 2021 r.:

Według danych Starostwa Powiatowego w Raciborzu, na terenie powiatu grunty wymagające rekultywacji zajmowały powierzchnię 54,14 ha (w tym zdewastowane: 46,40 ha, zdegradowane 7,74 ha), grunty na których zakończono działalność przemysłową 33,97 ha, ciągu roku zrekultywowanych zostało 3,35 ha, zagospodarowano 1,41 ha.

- w Gminie Racibórz: 6,26 ha (w tym zdegradowane: 6,26 ha), grunty na których zakończono działalność przemysłową: 4,32 ha zrekultywowano 0,49 ha),
- w Gminie Kuźnia Raciborska: 43,61 ha (w tym zdewastowane 42,13 ha, zdegradowane 1,48 ha), grunty na których zakończono działalność przemysłową: 29,65 ha, zrekultywowano 0,00 ha),
- w Gminie Pietrowice Wielkie: 2,86 ha (w tym zdewastowane: 2,86 ha), zrekultywowano 2,86 ha),
- w Gminie Nędza: 1,41 ha (w tym zdewastowane: 1,41 ha), zagospodarowano 1,41 ha,
- w Gminie Kornowac: 0 ha,
- w Gminie Krzanowice: 0 ha,
- w Gminie Krzyżanowice: 0 ha,
- w Gminie Rudnik: 0 ha.

Zasoby geologiczne występujące na terenie Powiatu Raciborskiego przedstawione zostały w tabeli poniżej (wg PIG PIB):

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Tabela 19. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Powiatu Raciborskiego znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG.

Lp.	Gmina	Nazwa złoża	Kopalina	Zagospodarowanie	Pow. złoża [ha]	Zasoby geologiczne [tys. ton]*/**	Zasoby przemysłowe [tys. ton]*/**	Wydobycie [tys. ton]*/**
1.	Kornowac	Anna	Węgle kamienne	Eksploracja złoża zaniechana	3 807	26 346	-	-
2.		Anna	Metan pokładów węgla	Złoże rozpoznane szczegółowo	3 500,00	41,92**	-	-
3.		<u>Racibórz II – Zbiornik 5</u>	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	35,78	2 237 1 961	2 122 1 846	182 175
4.		Racibórz II – Zbiornik 6	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	25,90	2 501 2 423	1 740 1 662	- 59
6.		<u>Racibórz II – Zbiornik</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	35,03	2 559	-	-
7.		Krzyszowice	Krzyszowice	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Eksploracja złoża zaniechana	18,04	390*	-
8.	<u>Racibórz III – Zbiornik</u>		Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	109,41	7 763	-	-
9.	Krzyszowice	Bieńkowice – Zachód 1	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	74,81	8 629	-	-
10.		Bieńkowice I	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	13,44	1 570	-	-
11.		Bieńkowice Wschód	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	229,40	10 307 7 924	3 521 3 132	611 568
12.		Bieńkowice Zachód	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	88,30	18 715	-	-
13.		Krzyżanowice - Tworków	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	213,20	29 916 26 789	3 978 3 850	- 117
14.		<u>Racibórz I – Zbiornik 3</u>	Kruszywa naturalne	Złoże eksploatowane okresowo	92,30	3 743	-	-
15.		<u>Racibórz I – Zbiornik 4</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	26,94	2 248	-	-
16.		<u>Racibórz III – Zbiornik</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	109,41	7 763	-	-
17.		Racibórz IV – Zbiornik	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	30,37	2 239 2 158	-	-
18.		<u>Racibórz I – Zbiornik</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	48,20	2 068	-	-
19.		Racibórz - Roszków	Kruszywa naturalne	Eksploracja złoża zaniechana	25,83	324	-	-
20.		Racibórz – Zbiornik Grn.	Kruszywa naturalne	Złoże eksploatowane okresowo	169,81	23 775	-	-
21.		Tworków I	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	9,58	2 816	-	-
22.		Zabełków	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	66,55	9 490 6 366	-	-
23.		Zabełków 1	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	30,33	829	-	-
24.	Kuźnia Raciborska	Jejkowice	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	4 593,70	166 245	-	-
25.		Kotłarnia p. północne	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	1 374,60	24 693 24 285	4 817 4 410	379 391

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

26.		Kotlarnia p. północne	Piaski podsadzkowe	Złoże zagospodarowane	1 374,60	77 626,42* 76 977,17*	11 554,07* 10 904,82*	429,38* 550,09*
27.		Kotlarnia Solarnia	Piaski podsadzkowe	Złoże rozpoznane szczegółowo	2 314,00	377 853,00*	-	-
28.		Kuźnia Raciborska	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	2,00	404	-	-
29.		<u>Rej. Nędzy</u>	Piaski podsadzkowe	Złoże o zasobach prognostycznych	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
30.		Ruda	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	245,40	46 240 45 904	2 002 1 661	226 125
31.		Ruda I	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	123,50	18 781	-	-
32.		Siedliska	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	17,81	4 136	-	-
33.		Siedliska IV	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	4,42	1 102 1 096	- 1 096	- 2
34.		Solarnia	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	7,21	b.d.	b.d.	b.d.
35.		Solarnia	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	5,15	b.d.	b.d.	b.d.
36.		<u>Sumina</u>	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	4 700,00	300 000	-	-
37.		<u>Turze</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	122,18	24 417	-	-
38.		<u>Turze 1</u>	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	81,97	9 299 8 880	6 140 5 743	326 275
39.	Nędza	Babice	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	60,95	7 625 7 345	1 599 1 279	170 273
40.		Babice	Torfy	Złoże zagospodarowane	9,43	tylko pozabilansowe	-	1,71* 0,25*
41.		Górki Śląskie	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	19,77	1 013	-	-
42.		<u>Rej. Nędzy</u>	Piaski podsadzkowe	Złoże o zasobach prognostycznych	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
43.		<u>Sumina</u>	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	4 700,00	300 000	-	-
44.		<u>Turze</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	122,18	24 417	-	-
45.		<u>Turze 1</u>	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	81,97	9 299 8 880	6 140 5 743	326 275
46.		Zawada Książęca- Łęg	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	35,51	1 570	-	-
48.	Pietrowice Wielkie	Pietrowice Wielkie	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Eksploatacja złoża zaniechana	16,96	461*	-	-
49.	Racibórz	Brzezie n/Odrą	Kruszywa naturalne	Eksploatacja złoża zaniechana	136,83	19 002	-	-
50.		Brzezie n/Odrą 1	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	7,56	1 064	-	-
51.		Brzezie n/Odrą 2	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	5,91	693	-	-
52.		Brzezie n/Odrą 3	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	6,48	969	-	-

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

53.	Racibórz	Kruszywa naturalne	Eksploatacja złoża zaniechana	10,08	942	-	-
54.	<u>Racibórz I – Zbiornik 2</u>	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	5,52	113 69	106 64	43 33
55.	<u>Racibórz I – Zbiornik 3</u>	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	92,30	3 743	-	-
56.	<u>Racibórz I – Zbiornik 4</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	26,94	2 248	-	-
57.	Racibórz I i II	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	50,80	3 510	-	-
58.	<u>Racibórz II – Zbiornik 5</u>	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane	35,78	2 237 1 961	2 122 1 846	182 175
59.	<u>Racibórz II – Zbiornik</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	35,03	2 559	-	-
60.	Racibórz II – Zbiornik 12	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	31,30	4 875	-	-
61.	<u>Racibórz I – Zbiornik</u>	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	48,20	2 068	-	-
62.	Racibórz P	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	2,00	210	-	-
63.	Racibórz Studzienna II	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	6,03	432	-	-
64.	Racibórz Brzeziny	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	4,70	528	-	-
65.	Racibórz – Zakole 2	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	1,91	205	-	-

Źródło: www.pgi.gov.pl, Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2020 r. oraz na 31.12.2021 r.

Oznaczenia:

podkreślenie: złoża występują pod obszarem kilku gmin (w każdej z nich zostało uwzględnione)

* tys. m³

** mln m³

W latach 2020-2021 w niektórych złożach oszacowano/obliczono nowe wartości zasobów geologicznych, zasobów przemysłowych i wydobywczych (zaznaczone w tabeli kolorem niebieskim).

2020:

W 2020 r. kontynuowano prowadzenie przez Państwowy Instytut Geologiczny obserwacji terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych na terenie powiatu. Podczas dwóch sesji terenowych przeprowadzone obserwację 11 osuwisk. Nie stwierdzono zmian w wyznaczonych do obserwacji osuwiskach.

Starosta Raciborski realizując obowiązek wynikający z art. 110a ustawy Prawo ochrony środowiska oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. (Dz.U. 2007, Nr 121, poz. 840) w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi prowadzi Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy. W oparciu o ww. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. opracowano rejestr terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz rozpoznawanych osuwisk na terenie powiatu raciborskiego.

W 2015 r. dokonano aktualizacji rejestru, dane dostępne w linku:

<https://bip.powiatraciborski.pl/starostwo-powiatowe/tereny-zagrozone-ruchami-masowymi.html>.

W 2020 r. Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy przekazał „Mapę osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w skali 1: 10 000 – powiat raciborski, woj. śląskie”. Dane na temat osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi są dostępne w aplikacji Systemu Osłony Przeciwośuwiskowej prowadzonej przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (<http://geoportal.pgi.gov.pl/SOPO/aplikacjalink-zewnetrzny>).

4.6. Gleby

Na jakość gleb negatywny wpływ mają zanieczyszczenia antropogeniczne ze źródeł punktowych i obszarowych, takich jak: produkcja rolnicza i nawożenie gleb, emisja gazów i pyłów z przemysłu i motoryzacji oraz sytuacje awaryjne, powodujące lokalną emisję zanieczyszczeń fizycznych i chemicznych. Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016, poz. 1395). Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonej zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisje przemysłowe, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywnościowego.

Pierwszy wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi sporządzono w 2018 r. Zebrane dane pozwoliły na utworzenie wstępnej listy obszarów, na których może występować historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi. Tereny te poddano szczegółowej analizie. Na podstawie zdobytych informacji i wizji terenowej wytypowano trzy obszary do badań gruntów. W każdej z wybranych lokalizacji określono ewentualny obszar zanieczyszczenia oraz pobrano próbki gruntów do badań laboratoryjnych, zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi.

Do wykazu wprowadzono działkę o nr ewid. 302/27, obręb Płonia (teren byłej bazy MPGKiM przy ulicy Szkolnej 16 w Raciborzu).

Zgodnie z art. 101d ust. 8 ustawy POŚ, raz na dwa lata wykonywana jest aktualizacja wykazu. W 2020 r. przeprowadzono aktualizację wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń ziemi na terenie powiatu. Analizie poddano działkę o nr ewid. 422/69 obręb Brzezcie, położoną w rejonie ul. Zakładowej 2 w Raciborzu, której wyniki przekazano do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach. Do dnia dzisiejszego nie otrzymano decyzji o wpisaniu do rejestru.

Użytkowanie gruntów:

W tabeli poniżej dokonano porównania struktury użytkowania gruntów na terenie Powiatu Raciborskiego w latach 2020-2021. Zmniejszeniu uległa ogólna powierzchnia użytków rolnych o 122 ha (z 34 194 ha do 34 072 ha).

Tabela 20. Struktura użytkowania gruntów w Powiecie Raciborskim w latach 2020-2021.

L.p.	Rodzaj	Powierzchnia [ha]	
		2020	2021
1.	Użytki rolne	34 194	34 072
	Grunty orne	27 537	27 428
	Sady	223	220
	Łąki trwałe	3 543	3 528
	Pastwiska trwałe	808	807
	Grunty rolne zabudowane	833	834
	Grunty pod stawami	552	552
	Grunty pod rowami	243	244
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	108	108
	nieużytki	347	351
2.	Grunty leśne	14 136	14 133
	Lasy	13 875	13 873
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	261	260
3.	Grunty zabudowane	4 577	4 729
	Tereny mieszkaniowe	1 292	1 307
	Tereny przemysłowe	360	375
	Inne tereny zabudowane	365	374
	Tereny niezabudowane	147	147
	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	342	341
	Tereny komunikacyjne:		
	drogowe	1 619	1 623
	kolejowe	269	269
	inne	39	39
	Użytki kopalne	224	213
4.	Grunty pod wodami	919	944
	wody płynące	475	487
	wody stojące	444	457
5.	Inne		
	użytki ekologiczne	3	3
	tereny różne	426	492

Źródło: Starostwo Powiatowe w Raciborzu.

Uwagi: kolor **żółty** – zmniejszenie powierzchni, kolor **zielony** – zwiększenie powierzchni.

4.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, a jego funkcje mają charakter uzupełniający w stosunku do gminy.

Gminy natomiast zobowiązane są do wypełniania zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wynikającymi m.in. z ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i rozporządzeń wykonawczych.

4.7.1. Odpady komunalne

W związku z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2022 poz. 1297 – tekst jednolity) - od 1 lipca 2013 r. na terenie wszystkich gmin wprowadzono nowy system gospodarki odpadami komunalnymi.

Obecnie mieszkańcy płacą gminom opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, natomiast Gminy gospodarują środkami z pobieranych od mieszkańców opłat za odpady, egzekwując jednocześnie od wybranych w drodze przetargu firm odpowiednią jakość usług.

W celu realizacji zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a tym samym wprowadzenia a następnie usprawnienia nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi - rady gmin podjęły stosowne uchwały, m.in.:

- w sprawie określenia metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty,
- w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, składanej przez właściciela nieruchomości,
- w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
- w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów,
- w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.

Ilości odebranych/zebranych odpadów komunalnych

Poniżej przedstawiono ilości odpadów komunalnych, odebranych/zebranych z terenu Powiatu Raciborskiego w latach 2020-2021.

Tabela 21. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Powiatu Raciborskiego w latach 2020-2021

Gmina	Rok	Masa zebranych odpadów komunalnych (ogółem) [Mg]	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie [Mg]	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów [%]
Kornowac	2020	2 442,403	1 594,955	65,30
	2021	2 323,356	1 461,419	62,90
Krzyszowice	2020	2 674,02	1 367,02	51,1
	2021	2 632,143	1 400,583	53,21
Krzyżanowice	2020	5 033,425	3 225,015	64,07
	2021	5 085,241	3 125,541	61,46
Kuźnia Raciborska	2020	3 815,163	2 086,213	54,68
	2021	4 163,300	2 307,75	55,43
Nędza	2020	2 875,09	1 962,07	68,24
	2021	3 133,07	1 993,03	63,61
Pietrowice Wielkie	2020	3 625,66	2 367,25	65,29
	2021	3 934,39	1 285,50	32,67
Racibórz	2020	22 300,47	8 943,93	40,11
	2021	23 731,33	9 338,02	39,35
Rudnik	2020	2 028,48	782,96	38,60
	2021	2 417,35	828,41	34,27
Razem - Powiat Raciborski	2020	44 794,711	22 329,413	49,85
	2021	47 420,18	21 740,253	45,84

Źródło: Opracowane na podstawie danych GUS.

Punkty selektywnego zbierania odpadów

Na terenie Powiatu Raciborskiego zlokalizowane są punkty selektywnej zbiórki odpadów i tak na terenie gminy:

- Gmina Kornowac - Kornowac, ul. Rekreacyjna 5
- Gmina Krzyżanowice – Zabełków, ul. Długa 19
- Gmina Kuźnia Raciborska - Kuźnia Raciborska ul. Klasztorna 45
- Gmina Pietrowice Wielkie – Pietrowice Wielkie – ul. Fabryczna 32

- Gmina Racibórz – Racibórz, ul. Adamczyka 10
- Gmina Rudnik, Rudnik, ul. Dąbrówka 6

4.7.2. Odpady zawierające azbest

Odpady zawierające azbest należą do odpadów niebezpiecznych. Ze względu na budowę i strukturę tych wyrobów, stanowią one poważny problem dla zdrowia ludzi i stanu środowiska. Włókna respirabilne azbestu są wystarczająco drobne by przeniknąć głęboko do płuc, gdzie stanowią ryzyko poważnych chorób układu oddechowego. Włókna te powstają na skutek działania mechanicznego (np. gdy płyty azbestowe są łamane lub poddane jakiegokolwiek obróbce mechanicznej lub ścieraniu).

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, w którym jako główny cel wskazano konieczność usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu kraju do 2032 r.

Zgodnie z danymi pozyskanymi z ogólnopolskiej Bazy Azbestowej, na terenie Powiatu Raciborskiego występuje ok. **6 478,33 Mg** - ilości tych wyrobów pozostałych do usunięcia w podziale na gminy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 22. Informacja o występowaniu wyrobów azbestowych na terenie Powiatu Raciborskiego.

Gmina	Masa zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych występujących na terenie Powiatu Raciborskiego [Mg]	Masa usuniętych wyrobów azbestowych do końca 2021 roku [Mg]	Pozostała ilość wyrobów azbestowych do usunięcia [Mg]
Kornowac	657,597	129,492	528,105
Krzanowice	1 384,184	85,720	1 298,464
Krzyżanowice	1 897,485	428,463	1 469,022
Kuźnia Raciborska	395,479	35,830	359,650
Nędza	461,687	121,958	339,729
Pietrowice Wielkie	1 488,077	339,159	1 148,918
Racibórz	1 097,421	525,308	572,113
Rudnik	864,188	101,858	762,330
Powiat Raciborski	8 246,118	1 767,788	6 478,330

Źródło: Baza Azbestowa (<https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/>), 2022 rok

4.8. Zasoby przyrodnicze.

Obszary prawnie chronione

Wyróżniające się wartości przyrodnicze i krajobrazowe części obszaru Powiatu Raciborskiego objęte są różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu. Znajduje się tu wiele miejsc zachwycających swą oryginalną przyrodą. Na szczególną uwagę zasługuje Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. Najbogatszym przyrodniczo terenem w obrębie Parku Krajobrazowego jest kompleks leśno – stawowy „Łęczczok”. Jest to rezerwat leśny położony na terenie gmin Nędza i Racibórz.

Znaczące przyrodniczo są Graniczne Meandry Odry objęte ochroną prawną jako obszar chronionego krajobrazu. Meandry to unikalny dla polskiej części Odry fragment meandrującego, szerokiego koryta rzeczno z licznymi starorzeczami i drugorzędnymi korytami. Znajdują się tu bardzo dobrze wykształcone zespoły zarośli nadrzecznych i łągi wierzbowo-topolowe oraz kilka siedlisk łąkowych, ekstensywnie użytkowanych jako pastwiska i łąki kośne.

Obszar ten jest ważnym elementem łącznikowym, w prawie pozbawionej lasów dolinie Odry, między Ostrawą a Raciborzem. Procesy zachodzące na odcinku granicznym Odry ukształtowały niezwykle bogatą mozaikę siedlisk przyrodniczych (płosa, starorzeczka, wyspy, urwiste skarpy brzegowe, namuliska) stanowiącą ostoję dla wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt. Ostoja ta zawdzięcza swoje bogactwo krajobrazowe i przyrodnicze właśnie naturalnej dynamice rzeki.

Jednym z cenniejszych elementów przyrodniczych jest las Obora. Położony jest w unikatowej pod względem wartości przyrodniczej okolicy Bramy Morawskiej. Obszar ten leży na południowo-zachodnim krańcu Parku Krajobrazowego – „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”, czyli na terenie objętym już ochroną prawną. Obszar ten zlokalizowany jest w korytarzu ekologicznym o międzynarodowym znaczeniu – tzw. Pradolinie Górnej Odry. Na obszarze tym utworzono ogród botaniczny drzew i nadano mu nazwę „Arboretum Bramy Morawskiej”.

*Arboretum Bramy Morawskiej*¹ zajmuje cały obszar lasu Obora, czyli 162 ha i położone jest we wschodniej części Raciborza po prawej strony Odry na zachodniej krawędzi Płaskowyzu Rybnickiego. Ukształtowanie terenu ma charakter pagórkowaty, między pagórkami występują podmokłe obniżenia terenu. W lesie tym mają swój początek trzy stałe ciek wodne - dopływy potoku Łęgoń (dopływy Odry). Czwarty ciek płynie na krótkim odcinku granicy lasu z polami uprawnymi Markowic. Panują tutaj korzystne warunki klimatyczne, glebowe oraz bogate ukształtowanie terenu, które wpłynęły na wytworzenie szerokiego spektrum siedlisk leśnych, w których dominują rodzime drzewa i krzewy, a roślinność runa leśnego ma mało zmieniony charakter przez wcześniejsze niezbyt intensywne zabiegi gospodarcze człowieka.

Rozległy teren tego lasu stwarza też ogromne możliwości tworzenia dużych kolekcji drzew i krzewów pochodzących z różnych stron świata, zwłaszcza gatunków nieodpornych na mróz w innych częściach naszego kraju.

W arboretum dominują drzewa i krzewy, jednak sukcesywnie sadzone są także gatunki egzotyczne pochodzące z podobnych stref klimatycznych, które nie występują w naturalnych warunkach. Arboretum jest niezwykle bogate w okazy flory. Dzieje się tak dzięki bliskości Bramy Morawskiej, przez którą migrują różne gatunki roślin. To bardzo interesujący przyrodniczo teren ze starym lasem, gdzie spotkać można dęby o 4 metrowym obwodzie, jary, stawy i źródła.

Obszarem cennym przyrodniczo jest również las koło Tworkowa. To niewielki, lecz dobrze zachowany i cenny przyrodniczo fragment lasów łąkowych i łągowych z licznymi partiami starodrzewi, leżący w pobliżu wsi Ligota Tworkowska. Ostoja stanowi jeden z kluczowych obszarów dla zachowania ciągłości korytarza ekologicznego Odry. Obszar ten został zgłoszony przez organizacje pozarządowe do europejskiej sieci Natura 2000. Na terenie tym stwierdzono występowanie 6 rodzajów siedlisk ważnych z europejskiego punktu widzenia, które zajmują prawie całą powierzchnię ostoi (96%). Dominują tu łąka środkowoeuropejski (41%) oraz wielogatunkowe lasy łąkowe (38%). Część terenu pokrywają również priorytetowe lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe.

Ochrona przyrody i krajobrazu.

Obszary prawnie chronione

Bazując na wskaźniku udziału procentowego powierzchni obszarów chronionych powiatów ziemskich województwa śląskiego – Powiat Raciborski plasuje się na 3 miejscu w województwie śląskim, ze wskaźnikiem 36,1 % (wg GUS 2019), co przedstawia tabela poniżej:

Tabela 23. Udział procentowy powierzchni obszarów chronionych w powiatach ziemskich województwa śląskiego.

Lp.	Powiat	Udział procentowy powierzchni obszarów chronionych [%]
1.	rybnicki	56,8
2.	żywiecki	52,1
3.	raciborski	36,4
4.	myszkowski	35,6
5.	lubliniecki	34,6
6.	zawierciański	33,4
7.	cieszyński	33,3
8.	bielski	24,3
9.	częstochowski	22,4

¹ działa na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Raciborzu Nr XVIII/356/2000 z dnia 23 lutego 2000r. w sprawie utworzenia na terenie lasu komunalnego Obora "Arboretum Bramy Morawskiej" oraz uchwały Zarządu Miasta Racibórz Nr 677/2000 z 15 maja 2000r. w sprawie utworzenia "Arboretum Bramy Morawskiej", a także decyzji Ministra Środowiska z dnia 27 grudnia 2005r. na prowadzenie działalności ogrodu botanicznego.

10.	mikołowski	11,2
11.	gliwicki	11,0
12.	kłobucki	7,7
13.	pszczyński	2,2
14.	wodzisławski	2,2
15.	będziński	2,2
16.	tarnogórski	0,9
17.	bieruńsko - lędziński	0,3

Źródło: www.stat.gov.pl

Udział powierzchni obszarów chronionych w poszczególnych gminach Powiatu Raciborskiego przedstawia tabela poniżej (wg. www.stat.gov.pl stan na rok 2022):

Tabela 24. Udział powierzchni obszarów chronionych w gminach Powiatu Raciborskiego.

Lp.	Gmina	Udział procentowy powierzchni obszarów chronionych [%]
1.	Kuźnia Raciborska	100
2.	Nędza	99,9
3.	Racibórz	17
4.	Krzyżanowice	2,3
5.	Kornowac	2,6
6.	Krzanowice	0
7.	Pietrowice Wielkie	0
8.	Rudnik	0

Źródło: www.stat.gov.pl

Na terenie Powiatu Raciborskiego ustanowiono następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000:
  - Stawy Wielką i Las Tworkowski PLB240003 – obszar ptasi – Gmina Krzyżanowice,
  - Stawy Łęczczok PLH240010 – obszar siedliskowy – Gmina Nędza i Racibórz,
  - Las koło Tworkowa PLH240040 – obszar siedliskowy – Gmina Krzyżanowice,
  - Graniczny Meander Odry PLH240013 – obszar siedliskowy – Gmina Krzyżanowice,
- Park Krajobrazowy:
  - Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich,
- Obszar Chronionego Krajobrazu:
  - Meandry Rzeki Odry – Gmina Krzyżanowice,
- Rezerwat przyrody:
  - „Łęczczok” - Gmina Nędza,
- Użytki ekologiczne:
  - „Łąka trzęślicowa w Małej Nędzy”,
  - „Starorzecze przy Klasztorze w Rudach”,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy
  - Bociek
- Pomniki przyrody.

Obszary NATURA 2000

Obszar Natura 2000 to forma ochrony przyrody (obok istniejących parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, czy innych) wprowadzana w naszym kraju od czasu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Za obszary Natura 2000 uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy.

Obecnie na terenie Powiatu Raciborskiego istnieją cztery obszary Natura 2000:

- SOO „Stawy Łęczczok”- PLH240010,
- SOO „Graniczny Meander Odry” – PLH240013,

- SOO „Las koło Tworkowa” – PLH240040,
- OSO „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” – PLB 240003.

„Stawy Łęczok” (PLH240010)

Ostoja obejmuje kompleks 8 stawów o powierzchni od 2 do 90 ha (łącznie 247 ha), istniejących tu od XIII wieku. Kompleks stawów otaczają lasy o charakterze naturalnym, z licznymi starymi drzewami. Największy obszar pokrywają grądy *Tilio-Carpinetum*, są też płaty łągów wiązowo-jesionowych *Fraxino-Ulmetum*, olsów *Circaeo elongatae-Alnetum*, a także łągów wierzbowo-topolowych *Salici-Populetum*. Na terenie obszaru występują też niewielkie powierzchnie łąk, starorzecza. Płyń tu niewielka rzeka Łęgoń. Stawy są częściowo porośnięte trzciną i szuwarami (25-50 % powierzchni stawów). Na niektórych groblach rosną stare dęby. Ostoja ptasia o randze krajowej. Występują co najmniej 24 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 2 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje tu 118 gatunków ptaków, wśród nich liczne rzadkie i zagrożone, np. podgorzałka. W okresie łągowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: podgorzałka, czernica, hełmiatka, zausznik; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje muchołówka białoszyja. W okresie wędrówek duże koncentracje osiąga czapla biała. Obszar jest jedną z nielicznych enklaw naturalnej roślinności w dolinie górnej Odry. Wyróżniono tu 45 zbiorowisk roślinnych (8 leśnych i 37 nieleśnych). Wyróżniono 9 rodzajów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Flora liczy 596 gatunków, wśród nich są gatunki prawnie chronione oraz rzadkie i zagrożone, w tym aldrowanda pęcherzykowata - gatunek z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG (jest to jedno z nielicznych stanowisk tego gatunku w Polsce). Na terenie obszaru stwierdzono liczne występowanie 10 gatunków nietoperzy. Występuje tu 5 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

„Graniczne Meandry Odry” (PLH240013)

Obszar obejmuje fragment doliny Odry, położony na polsko-czeskiej granicy, z naturalnie meandrującą rzeką i płacami dobrze zachowanych siedlisk nadrzecznych (lasy łągowe, zarośla wierzbowe, szuwary i podmokłe łąki). Teren jest prawie corocznie zalewany. Cały obszar doliny stanowi potencjalne siedlisko lasów łągowych. Wskutek długotrwałej antropopresji obszar jest znacznie przekształcony, zachował jednak duży potencjał do regeneracji swoich walorów przyrodniczych.

„Las koło Tworkowa”(PLH240040)

Obszar obejmuje kompleks leśny położony wśród pól uprawnych i bezpośrednio przylegający do rzeki Odry. Ostoja stanowi zwarty płat roślinności leśnej drzewiastej położony na prawym brzegu rzeki Odry pomiędzy granicą Polski z Republiką Czeską, a miastem powiatowym Racibórz. Wyspa leśna ma wielkość około 160 hektarów. Na jej obszarze wykształciły się trzy podstawowe siedliska leśne: siedlisko łągowe – lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, siedlisko łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródliskowe, którego zasięg obejmuje niewielkie płaty łągów wierzbowo-topolowych oraz siedlisko grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny. Grądy reprezentują zespół grądu subkontynentalnego *Tilio-Carpinetum*. Na terenie lasu znajdują się liczne starorzecza Odry, wcięte w otaczający teren na głębokość od kilkudziesięciu centymetrów do 2 metrów. Ponadto w granicach obszaru wykazano obecność wodnego siedliska przyrodniczego starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*. Fragmenty terenu zajęte przez niewielkie skupiska drzew typowych dla łągów albo grądów, a także fragmenty terenu pokryte mozaiką roślinności nieleśnej (głównie szuwaru mozgowego *Phalaridetum arundinaceae*, płatów z dominacją pokrzywy *Urtica dioica*, zagajników tworzonych przez olszę czarną *Alnus glutinosa* i czasami inne gatunki drzew) nie zostały zaklasyfikowane do siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, przez co sumaryczny udział powierzchni siedlisk leśnych w stosunku do powierzchni obszaru wynosi aktualnie 83,34 % względem aktualnych granic. Poza terenami leśnymi występują tu niewielkie fragmenty łąk. Obecnie cały obszar Lasu Tworkowskiego jest w czaszy budowanego Zbiornika Racibórz Dolny.

„Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” (PLB 240003)

Obszar obejmuje fragment doliny Odry na południe od Raciborze z kompleksem stawowym "Wielikąt" (po prawej stronie Odry) wraz z terenem lasu grądowego "Ligota Tworkowska" (po lewej

stronie Odry). Kompleks składa się z dziewięciu większych (17-41 ha) i kilkunastu małych stawów. Na większości stawów występują szuwary w postaci wąskich, przybrzeżnych pasów, a tylko na niektórych mniejszych stawach tworzą rozległe łany. Część ogroblowania porastają stare drzewa liściaste. Las Tworkowski jest miejscem gniazdowania bielika, a miejscem żerowania są stawy. W ostoi występuje co najmniej 21 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

Park krajobrazowy – to obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa.

Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” utworzony na mocy rozporządzenia nr 181/93 Woj. Katowickiego z 23 listopada 1993r (Dz. Urz. Woj. Katowickiego z 1993r nr 15, poz. 130) zm. Rozp. Nr 37/2000 Woj. Śląskiego z 28 sierpnia 2000 (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2000r nr 35, poz. 548). Powierzchnia całkowita parku krajobrazowego to 634,0 km². Powierzchnia parku krajobrazowego - 493,9 km². Powierzchnia otuliny parku krajobrazowego - 140,1 km². Park obejmuje cztery gminy Powiatu Raciborskiego: Kuźnia Raciborska, Kornowac, Nędza i Racibórz. Park krajobrazowy stanowią tereny chronione ze względu na popularyzację walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Położony jest w południowo – zachodniej części województwa śląskiego i zajmuje wschodnią część Kotliny Raciborskiej oraz północne fragmenty Płaskowyżu Rybnickiego. Granice Parku zlokalizowane są w północnej części Powiatu Raciborskiego, natomiast jego otulina obejmuje wschodnią część Żor. Obszar PK „CKKRW” położony jest w obrębie zlewni Rudy, Suminy i Bierawki. Tylko niewielka, zachodnia jego część należy do przyrzecza Odry. Obfitość wód, zwłaszcza powierzchniowych, przyczyniła się do znacznego zróżnicowania warunków siedliskowych, a co za tym idzie do rozwoju wielu cennych gatunków flory i fauny. Szata roślinna ukształtowała się tu w holocenie, po ustąpieniu ostatniego zlodowacenia plejstoceniowego. Tworzyły ją prawie wyłącznie zespoły leśne. Do dzisiaj ekosystem leśny przetrwał głównie na terenach nieatrakcyjnych dla rolnictwa z powodu nieurodzajnych, piaszczystych gleb (rozległy kompleks lasów rudzkich w północnej i środkowej części Parku) oraz w miejscach trudnodostępnych ze względu na zabagnienie lub niekorzystną rzeźbę terenu (jary, stoki). Najnowsze prace florystyczne potwierdziły występowanie 49 gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną gatunkową. Natomiast 29 innych gatunków chronionych wyginęło tu na stanowiskach naturalnych w ciągu ostatnich stu lat. Florę Parku wzbogacają gatunki przybyte w sposób naturalny z różnych krain geograficznych, między innymi: z Niziny Węgierskiej przez Bramę Morawską, z Karpat i z Sudetów. Na obszarze Parku Krajobrazowego odnotowano 14 gatunków płazów, 6 gatunków gadów, 236 gatunków ptaków oraz 50 gatunków ssaków.

Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” chroni przestrzeń głównego w południowej Polsce korytarza ekologicznego przebiegającego równoleżnikowo. Łączy on doliny górnej Wisły i Odry oraz strefy podgórskie Karpat i Sudetów. Tworzą go zwarte kompleksy lasów rudzkich i pszczyńskich. Krytyczny, najważniejszy pas pomostu ekologicznego znajduje się wokół Szczyrkowic. Tamtejszy ekosystem leśny wymaga tym samym szczególnej ochrony. Opiswany ciąg ekologiczny dopełniany jest przez systemem hydrograficzny rzek: Rudy, Pszczyńki, Korzeńca i Gostyni, umożliwiający migrację organizmów wodnych między zlewniami Wisły i Odry.

Obszar chronionego krajobrazu

„Meandry Rzeki Odry”

Obszar chronionego krajobrazu utworzony na podstawie rozporządzenia Wojewody Śląskiego Nr 78/04 z dnia 29 października 2004r. Celem ochrony jest nieuregulowany odcinek rzeki Odry cenny ze względów przyrodniczo – krajobrazowych. Obszar meandrów podlega sukcesywnej renaturalizacji i stopniowo wzrasta jego bioróżnorodność. Graniczne Meandry Odry tworzą końcową część górnego odcinka Górnej Odry, a pod względem geograficznym są zaliczane do Kotliny Raciborskiej. Początek biorą przy przejściu granicznym Bohumin – Chałupki i wiją się w szerokim obszarze zalewowym na długości 7 km, aż do ujścia Olzy do Odry. Unikalny dla polskiej części Odry fragment meandrującego, szerokiego koryta rzeczno z licznymi

starorzeczami i drugorzędnymi korytami. Ponieważ obszar ten leży w obrębie szerokiego międzywala i jest regularnie zalewany, jego wykorzystanie gospodarcze jest niewielkie. Znajdują się tu bardzo dobrze wykształcone zespoły zarośli nadrzecznych i łągi wierzbowo-topolowe oraz kilka siedlisk łąkowych, ekstensywnie użytkowanych jako pastwiska i łąki kośne.

Obszar ten jest ważnym elementem łącznikowym, w prawie pozbawionej lasów dolinie Odry, między Ostrawą a Raciborzem. Procesy zachodzące na odcinku granicznym Odry ukształtowały niezwykle bogatą mozaikę siedlisk przyrodniczych (płosa, starorzecza, wyspy, urwiste skarpy brzegowe, namuliska) stanowiącą ostoję dla wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt. Ostoja ta zawdzięcza swoje bogactwo krajobrazowe i przyrodnicze właśnie naturalnej dynamice rzeki. Procesy korytotwórcze na rzece gwarantują wysoki poziom różnorodności biologicznej, wzmacniają istniejące populacje cennych gatunków zwierząt i umożliwiają stopniowy powrót pierwotnym gatunkom roślin do meandrów granicznych.

Rezerwat przyrody:

Łęczczok - teren leśno-stawowy z zespołami wielogatunkowego lasu łąkowego. Starorzecze Odry ze stanowiskiem orzecha wodnego, aleje zabytkowych drzew, miejsca masowego gnieźdzenia się ptactwa. Powierzchnia rezerwatu wynosi 396,21 ha w Raciborzu (obręb Markowice) i w Nędzy.

Użytki ekologiczne:

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płyty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”.

„Starorzecze przy Klasztorze w Rudach”

Użytek ekologiczny powołany został Uchwałą Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej nr IX/91/2011 z 25 sierpnia 2011 w sprawie użytku ekologicznego (Dz. Urz. 224 poz. 3826 z 26 września 2011r.) Użytek zajmuje powierzchnię 2,1 ha. Powołany w celu ochrony ekosystemów hydrogenicznych.

„Łąka trzęślicowa w Małej Nędzy”

Użytek ekologiczny powołany został Rozporządzeniem Nr 44/04 Wojewody Śląskiego z dnia 16 lipca 2004 r. (Dz. Urz. Nr 67/04, poz. 1997). Użytek zajmuje powierzchnię 1,2 ha. Powołany w celu ochrony łąki trzęślicowej ze względu na specyficzny typ ekosystemu i rzadką florę.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

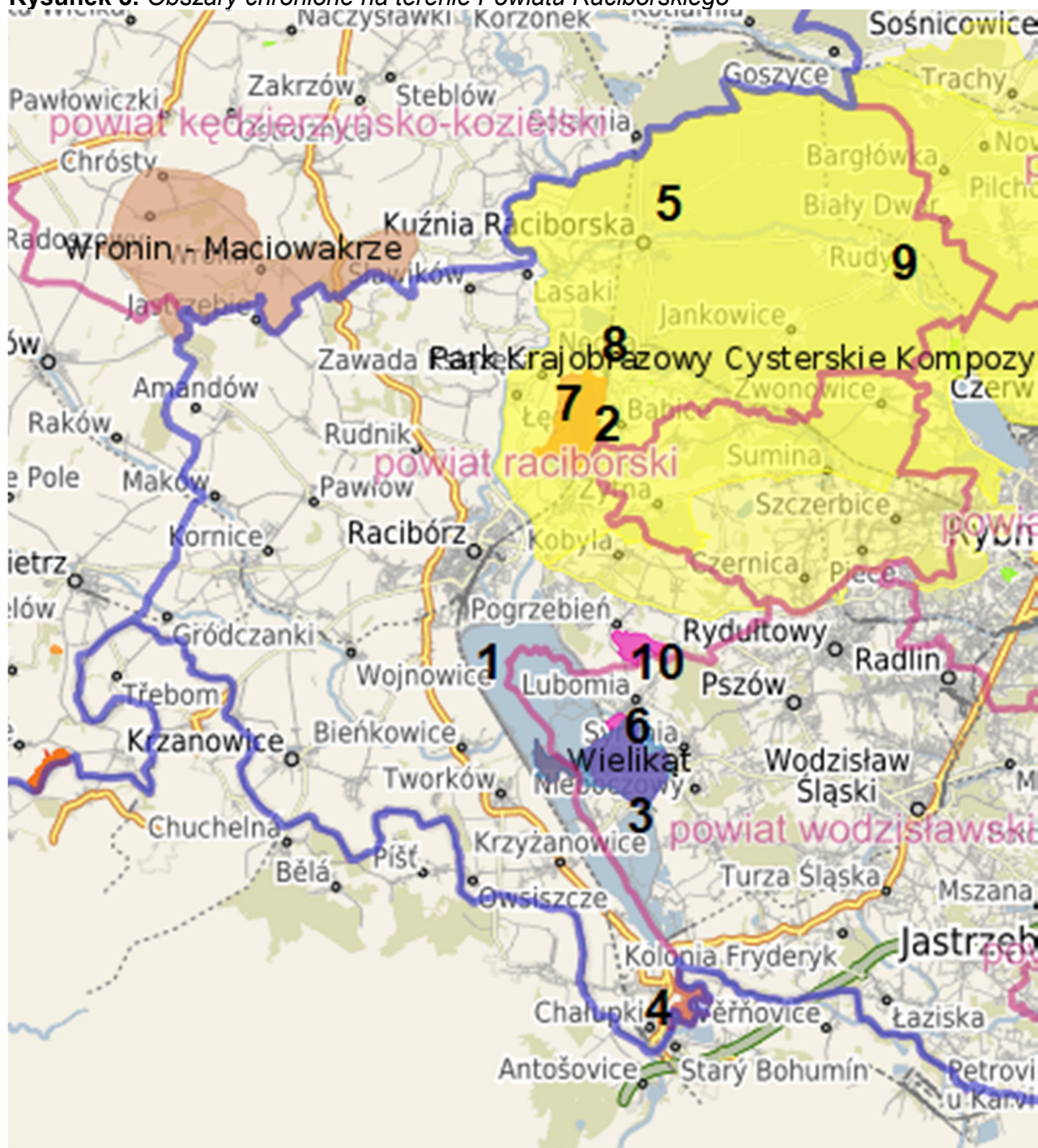
Bociek

Zespół Przyrodniczo - Krajobrazowy "Bociek" położony jest w Województwie Śląskim, Powiecie Raciborskim, Gminie Kornowac, w sołectwie Pogrzebień pomiędzy ulicami Lubomską, Wiejską i Potoki. Geograficznie ZPK Bociek położony jest na Wyżynie Śląskiej w zachodniej części Płaskowyżu Rybnickiego.

Bogactwo tego obszaru w Gminie Kornowac polega na występowaniu półnaturalnych, unikatowych siedlisk, znikających w krajobrazie Europy, na których znajdują się ostoje rzadkich i zagrożonych gatunków fauny i flory. Dodatkowym aspektem są unikatowe walory krajobrazu ukazującego rolniczy aspekt Płaskowyżu Rybnickiego. Ten szczególnie cenny obszar grupuje się w dolinie, która stanowi istotny korytarz ekologiczny otwierający się do europejskiej sieci ekologicznej Doliny Odry. Należy więc zapobiec degradacji tego terenu i objąć go ochroną z utrzymaniem jego poprawnego funkcjonowania, z jednoczesnym wykorzystaniem funkcji produkcyjnej.

Rysunek 3. Obszary chronione na terenie Powiatu Raciborskiego

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, opracowanie własne.

OZNACZENIA:

 granica powiatu

- 1** Stawy Wielikąt i Las Tworkowski - NATURA 2000 - obszar ptasi
- 2** Stawy Łęczczok - NATURA 2000 - obszar siedliskowy
- 3** Las koło Tworkowa - NATURA 2000 - obszar siedliskowy
- 4** Graniczny Meander - NATURA 2000 - obszar siedliskowy
- 5** Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich
- 6** Obszar Chronionego Krajobrazu - Meandry Rzeki Odry
- 7** Rezerwat przyrody "Łęczczok"
- 8** Użytek ekologiczny "Łąka trzęślicowa w Małej Nędzy"
- 9** Użytek ekologiczny "Starorzecze przy Klasztorze w Rudach"
- 10** Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Bociek

Pomniki przyrody

Na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2021 r., poz. 1098 - tekst jednolity) pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska, o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady. Na terenie Powiatu Raciborskiego znajduje się obecnie 41 pomników przyrody w tym jeden pomnik przyrody nieożywionej.

Tabela 25. Wykaz pomników przyrody na terenie Powiatu Raciborskiego.

Lp	Nr rej. woj.	Obiekt	Gmina / Miejscowość/ Obręb	Podstawa prawna
1.	315	Grupa 3 drzew Żywotnik Olbrzymi (Thuja plicata)	Gmina Pietrowice Wielkie Rośnie na terenie zespołu pałacowo parkowego w Krowiarkach przy ul. Zamkowej	Decyzja nr 309 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 30.03.1963r. Nr ROL-XI-4/7/63 Rozporządzenie nr 19/05 Wojewody Śląskiego z dnia 16 czerwca 2005r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 27 czerwca 2005r. Nr 81, poz. 2195)
2.	332	Dąb biały - Quercus alba; pierśnica: 111cm; obwód: 349cm; wysokość: 24m	Gmina Racibórz Racibórz - Rośnie na terenie zieleńca zlokalizowanego przy ul. Londzina pomiędzy budynkiem stacji paliw a budynkiem marketu	Uchwała Nr XXVI/379/2008 Rady miasta Racibórz z dnia 26 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy Racibórz. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 10 poz. 304
3.	333	Dąb błotny - Quercus palustris; pierśnica: 100cm; obwód: 314cm; wysokość: 15m	Gmina Racibórz Racibórz - Rośnie na terenie Parku Zamkowego im. Powstańców Śląskich, w zadrzewieniu od strony ul. Armii Krajowej	
4.	334	Cypryśnik błotny - Taxodium distichum; pierśnica: 75cm; obwód: 236cm; wysokość: 21m	Gmina Racibórz Racibórz - Rośnie na terenie Parku im. Miasta Roth, w zadrzewieniu usytuowanym od strony ul. Bema	
5.	335	Cypryśnik błotny - Taxodium distichum; pierśnica: 86cm; obwód: 270cm; wysokość: 23m	Gmina Racibórz Racibórz - Rośnie na terenie zieleńca zlokalizowanego obok cmentarza żołnierzy Armii Radzieckiej, w zadrzewieniu usytuowanym wzdłuż ul. Sportowej	
6.	336	Bluszcz pospolity (Hedera helix), Podporę pnącza stanowi całkowicie martwy świerk o obwodzie mierzonym na wys. 1,3 m wynoszącym 102 cm i wys. 18,5 m. Egzemplarz żeński, bardzo stary i całkowicie zdrowy. Szacunkowy wiek: 70 lat.	Gmina Racibórz Racibórz - Rośnie na terenie Parku im. Miasta Roth, w zadrzewieniu usytuowanym od strony ul. Opawskiej	
7.	337	Platan klonolistny - Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica); pierśnica: 242cm; obwód: 760cm; wysokość: 27m	Gmina Racibórz Racibórz - Rośnie na terenie zieleńca w Parku im. Kpt. Franciszka Stala, wśród zadrzewienia od strony ul. Kolejowej	
8.	338	Platan klonolistny - Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica); pierśnica: 193cm; obwód: 606cm; wysokość: 27m	Gmina Racibórz Racibórz - Rośnie na terenie zieleńca w Parku im. Kpt. Franciszka Stala, wśród zadrzewienia od strony ul. Sejmowej	

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

9.	339	Platan klonolistny - Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica); pierśnica: 139cm; obwód: 437cm; wysokość: 27m	Gmina Racibórz Racibórz - Rośnie na terenie zieleńca w Parku im. Kpt. Franciszka Stala, przy ul. Kolejowej, wśród zadrzewienia od strony ul. Głowackiego
10.	340	Platan klonolistny - Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica); pierśnica: 148cm; obwód: 465cm; wysokość: 27m	Gmina Racibórz Racibórz - Rośnie na terenie zieleńca w Parku im. Kpt. Franciszka Stala, przy ul. Kolejowej, wśród zadrzewienia od strony ul. Głowackiego
11.	341	Grupa drzew - 7szt. Platan klonolistny	Gmina Racibórz Racibórz - Przedmiotowe platany stanowią jednorzędowy szpaler, usytuowany w pasie zieleni wzdłuż ulicy Wojska Polskiego, na wysokości budynku Szkoły Podstawowej Nr 4.
12.	342	Platan klonolistny - Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica); pierśnica: 170cm; obwód: 534cm; wysokość: 28m	Gmina Racibórz Racibórz - znajduje się na terenie zieleńca zlokalizowanego obok cmentarza żołnierzy Armii Radzieckiej, w zadrzewieniu usytuowanym od strony ulicy Reymonta.
13.	343	Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 100cm; obwód: 314cm; wysokość: 16m	Gmina Racibórz Racibórz - znajduje się na terenie Parku im. Miasta Roth, wśród zadrzewienia w centralnej części parku, po zewnętrznej stronie głównej alei biegnącej wokół stawu
14.	345	Platan klonolistny - 8szt	Gmina Racibórz Racibórz - znajduje się na terenie /dawny ogród/ byłego szpitala, położonego przy ul. Bema.
15.	346	Cis pospolity - 2szt	Gmina Racibórz Racibórz - znajdują się na terenie zieleńca przed klasztorem Franciszkanów, przy ul. Sudeckiej 27
16.	347	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior; pierśnica: 121cm; obwód: 380cm; wysokość: 26m	Gmina Racibórz Racibórz - znajduje się na terenie zieleńca zlokalizowanego obok cmentarza żołnierzy Armii Radzieckiej, w zadrzewieniu usytuowanym od strony ulicy Reymonta
17.	348	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior; pierśnica: 117cm; obwód: 368cm; wysokość: 22m	Gmina Racibórz Racibórz - znajduje się na terenie zieleńca zlokalizowanego przy ul. Londzina pomiędzy budynkiem stacji paliw BP a budynkiem marketu

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

18.	349	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica: 125cm; obwód: 393cm; wysokość: 25m	Gmina Racibórz Racibórz - znajduje się przy ul. Babickiej 58 w Raciborzu (dzielnica Markowie)	
19.	350	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 271cm; obwód: 851cm; wysokość: 33m	Gmina Racibórz Racibórz - tzw. Dąb Sobieskiego koło dworku	Decyzja nr 347 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dn. 14.04.1967r. nr RL.VIII.004/2/67. Rozporządzenie nr 4/06 Wojewody Śląskiego z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody drzewa gatunku dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>), rosnącego na terenie miasta Racibórz. Dz.Urz. Woj. Śląskiego z dnia 20.03.2006r. Nr 33, poz. 952, Nr rej. 147
20.	351	Głaz narzutowy	Gmina Racibórz Racibórz, Plac Wolności	Orzeczenie nr 179 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 10.06.1960r. Rol-3/19/60 Rozporządzenie nr 21/05 Wojewody Śląskiego z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody. Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z dnia 27 czerwca 2005r. nr 81 poz. 2197, Nr rej. 160
21.	391	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 131cm; obwód: 412cm; wysokość: 22m	Gmina Krzyżanowice Hajkowiec, ul. Drzymały	Rozporządzenie nr 22/05 Wojewody Śląskiego z dnia 24 czerwca 2005r., poz. 141
22.	392	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 131cm; obwód: 412cm; wysokość: 25m	Gmina Krzyżanowice Tworków, ul. Parkowa	Rozporządzenie nr 23/05 Wojewody Śląskiego z dnia 24 czerwca 2005r.
23.	393	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - 2 szt.	Gmina Krzyżanowice Tworków, ul. Parkowa	Rozporządzenie nr 30/05 Wojewody Śląskiego z dnia 24 czerwca 2005r., poz. 161
24.	542	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 143cm; obwód: 449cm; wysokość: 24m	Gmina Kornowac Rzuchów, ul. Rybnicka 66, w parku pałacowym	"Decyzja PWRN w Katowicach z 07.08.1963r. RL-op-b/31/63-272 zm. Rozporządzenie 20/05 Wojewody Śląskiego z dnia 16 czerwca 2005 r.
25.	752	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 121cm; obwód: 380cm; wysokość: 22m	Gmina Rudnik Ponięcice	"Decyzja PWRN w Opolu nr RL-op-004/11/70 z 8. 04.1970r.Rozp Woj. Śląskiego nr 39/2003 z dnia 19 grudnia w sprawie wprowadzenia ochrony (Dz. Urz. z 2003r. nr 117 poz. 3795)
26.	753	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i> ; pierśnica: 228cm; obwód: 716cm; wysokość: 28m	Gmina Rudnik Strzybnik - teren parku	"Decyzja PWRN w Opolu nr RL-op-004/11/70 z 8. 04.1970r.Rozp Woj. Śląskiego nr 39/2003 z dnia 19 grudnia w sprawie wprowadzenia ochrony (Dz. Urz. z 2003r. nr 117 poz. 3795)
27.	762	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 192cm; obwód: 603cm	Gmina Kuźnia Raciborska Rośnie w pobliżu kanału wodnego byłej elektrowni wodnej w Rudach	"Decyzja nr 392 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 08.12.1970r. nr RL.op-004/40/70, Rozporządzenie nr 7/06 Wojewody Śląskiego z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 20 marca 2006 r. nr 33 poz. 955) nr rej. 144

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

28.	763	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 153cm; obwód: 481cm	Gmina Kuźnia Raciborska Rośnie w Rudach w pobliżu grobli nad rzeką Rudą, przy ul. Cysterskiej	"Decyzja nr 346 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 31.12.1965r. nr ROL..-X-4/29/65, Rozporządzenie nr 3/06 Wojewody Śląskiego z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 20 marca 2006 r. nr 33 poz. 951) nr rej 148
29.	764	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 164cm; obwód: 515cm	Gmina Kuźnia Raciborska Rośnie w Rudach przy ul. Zamkowej obok kościoła na polanie widokowej	"Decyzja nr 345 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 31.12.1965r. nr ROL..-X-4/28/65, Rozporządzenie nr 13/06 Wojewody Śląskiego z dnia 29 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody drzewa gatunku dąb szypułkowy (Quercus robur), rosnącego na terenie gminy Kuźnia Raciborska (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2006 r. nr 43 poz. 1193) nr rej. 149
30.	767	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 157cm; obwód: 493cm	Gmina Kuźnia Raciborska Rośnie w Rudach nad rzeką Rudą przy ul. Cysterskiej	"Decyzja nr 346 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 30.06.1961r. nr ROL..-XI-4/37/61, Rozporządzenie nr 6/06 Wojewody Śląskiego z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 20 marca 2006 r. nr 33 poz. 954) nr rej. 156
31.	768	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 118cm; obwód: 371cm	Gmina Kuźnia Raciborska Zlokalizowany w Rudach oddz. 242	"Orzeczenie nr 230 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 30.12.1958r. nr L-III-3/37/58, Rozporządzenie nr 14/06 Wojewody Śląskiego z dnia 29 marca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody drzewa gatunku dąb szypułkowy (Quercus robur), rosnącego na terenie gminy Kuźnia Raciborska (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2006 r. nr 43 poz. 1194) nr rej. 164
32.	769	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 238cm; obwód: 748cm	Gmina Kuźnia Raciborska Rośnie w Rudach przy ul. Zamkowej obok kościoła na tyłach parku	"Orzeczenie nr 123 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 30.06.1955r. nr L-III-3/8/55, Rozporządzenia nr 16/05 Wojewody Śląskiego z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 15 czerwca 2005 r. nr 76 poz. 2061) nr rej. 170
33.	770	Jodła pospolita (Jodła biała) - Abies alba; pierśnica: 98cm; obwód: 308cm	Gmina Kuźnia Raciborska Rośnie w Leśnictwie Nędza, oddz. 458	"Rozporządzenie nr 2/96 Wojewody Katowickiego z dn. 02.01.1996r. (Dz. Urz. z 1996r. nr 1 poz 2), Rozporządzenia nr 13/05 Wojewody Śląskiego z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 15 czerwca 2005 r. nr 76 poz. 2058)
34.	772	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris; pierśnica: 76cm; obwód: 239cm	Gmina Kuźnia Raciborska Rośnie w Leśnictwie Nędza, oddz. 458	"Rozporządzenie nr 2/96 Wojewody Katowickiego z dn. 02.01.1996r. (Dz. Urz. z 1996r. nr 1 , poz. 2) Rozporządzenia nr 12/05 Wojewody Śląskiego z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 15 czerwca 2005 r. nr 76 poz. 2057).

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

35.	773	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris; pierśnica: 81cm; obwód: 254cm	Gmina Kuźnia Raciborska Rośnie w Leśnictwie Nędza, oddz. 458	"Rozporządzenie nr 2/96 Wojewody Katowickiego z dn. 02.01.1996r. (Dz. Urz. z 1996r. nr 1, poz. 2) Rozporządzenia nr 5/05 Wojewody Śląskiego z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 27 maja 2005 r. nr 67 poz. 1735).
36.	774	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris; pierśnica: 80cm; obwód: 251cm	Gmina Kuźnia Raciborska Rośnie w Leśnictwie Nędza, oddz. 458	"Rozporządzenie nr 2/96 Wojewody Katowickiego z dn. 02.01.1996r. (Dz. Urz. z 1996r. nr 1, poz. 2), Rozporządzenia nr 7/05 Wojewody Śląskiego z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 27 maja 2005 r. nr 67 poz. 1737).
37.	775	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 135cm; obwód: 424cm	Gmina Kuźnia Raciborska Rośnie w Leśnictwie Nędza, oddz. 458	"Rozporządzenie nr 2/96 Wojewody Katowickiego z dn. 02.01.1996r. (Dz. Urz. z 1996r. nr 1, poz. 2) Rozporządzenia nr 17/05 Wojewody Śląskiego z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 15 czerwca 2005 r. nr 76 poz. 2062).
38.	776	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris; pierśnica: 69cm; obwód: 217cm	Gmina Kuźnia Raciborska Rośnie w Leśnictwie Nędza, oddz. 457	"Rozporządzenie nr 5/99 Wojewody Śląskiego z 27 maja 1999r. - Dz. U. nr 27 poz. 846 Rozporządzenia nr 6/05 Wojewody Śląskiego z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 27 maja 2005 r. nr 67 poz. 1736).
39.	777	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 175cm; obwód: 550cm	Gmina Kuźnia Raciborska Rośnie w Leśnictwie Nędza, oddz. 457	"Rozporządzenie nr 5/99 Wojewody Śląskiego z 27 maja 1999r. - Dz. U. nr 27 poz. 846 Rozporządzenia nr 17/05 Wojewody Śląskiego z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 15 czerwca 2005 r. nr 76 poz. 2062).
40.	779	Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 132cm; obwód: 415cm	Gmina Kuźnia Raciborska Rośnie w Nadleśnictwie Rudy Raciborskie, Leśnictwo Krasiejów oddz. 232 w pobliżu drogi Rudy-Racibórz	Rozporządzenie nr 35/06 wojewody śląskiego z dnia 31 maja 2006r w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. z 19 czerwca 2006r nr 72, poz. 2030)
41.	1269	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 106cm; obwód: 333cm; wysokość: 25m	Gmina Racibórz Racibórz - Babice w Rezerwacie „Łęczczok”, działka 271/1 obręb Markowice	Orzeczenie nr 179 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dn. 06.07.1957r. Nr L-III-3/57

Źródło: Rejestr form ochrony przyrody, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Katowice, 2020

4.9. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.).

Na terenie województwa śląskiego służby ochrony przeciwpożarowej i inspekcji ochrony środowiska dokonały kwalifikacji zakładów produkcyjnych ze względu na stopień zagrożeń awaryjnymi przemysłowymi.

Rok 2020:

Na ogólną liczbę 56 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii na terenie województwa śląskiego (stan na 31.12.2020 r.) wyróżniono 21 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 35 zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Powiatu Raciborskiego sklasyfikowano jeden zakład ZZR – HENKEL Polska Operation Sp. z o.o. Zakład w Raciborzu.

Rok 2021:

Na ogólną liczbę 54 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii na terenie województwa śląskiego (stan na 31.12.2021 r.) wyróżniono 21 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 34 zakłady o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Powiatu Raciborskiego sklasyfikowano jeden zakład ZZR – HENKEL Polska Operation Sp. z o.o. Zakład w Raciborzu.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę miejscowych zagrożeń zanotowanych na terenie Powiatu Raciborskiego w 2020 i 2021 roku.

Tabela 26. Liczba miejscowych zagrożeń w 2020 i 2021 roku.

Wielkość zagrożenia	2020	2021
małe	119	170
lokalne	1 292	1 484
średnie	67	73
duże	1	3

Źródło: dane statystyczne KG PSP (www.kgsp.gov.pl)

Tabela 27. Liczba miejscowych zagrożeń w 2020 i 2021 roku w podziale na rodzaj zagrożenia.

Rodzaj miejscowego zagrożenia	2020	2021
silne wiatry	110	244
przybory wód	59	77
opady śniegu	1	21
opady deszczu	442	415
chemiczne	72	58
ekologiczne	0	0
budowlane	8	19
infrastruktury komunalnej	12	16
w transporcie drogowym	162	168
w transporcie kolejowym	4	5
na obszarach wodnych	9	11

Źródło: Dane statystyczne KG PSP (www.kgsp.gov.pl)

5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2020-2021 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW

Poniżej przedstawiono realizację zadań związanych z ochroną środowiska jakie zostały wykonane na terenie Powiatu Raciborskiego w latach 2020-2021. Ze względu na liczne zmiany w prawodawstwie krajowym oraz w strategiach i źródłach finansowania zadań inwestycyjnych (wydatków majątkowych), odniesiono się do konkretnych zadań które zostały zrealizowane w okresie sprawozdawczym. Część sprawozdawczą niniejszego opracowania podzielono na rozdziały tematyczne.

5.1. Powietrze atmosferyczne.

Powiat Raciborski w celu poprawy powietrza atmosferycznego realizował następujące zadania:

Tabela 28. Realizacja zadań w latach 2020-2021.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2020	2021
<i>Lokalny transport zbiorowy</i>		
Lokalny transport zbiorowy	6 539 774,71	4 701 042,00
<i>Remonty i modernizacja dróg powiatowych i wojewódzkich</i>		
Powiatowy Zarząd Dróg w Raciborzu: <u>2020:</u> – wydatki na utrzymanie dróg powiatowych oraz na bieżącą działalność jednostki. Na remonty i naprawy bieżące przeznaczono kwotę 413.848,36 zł, w tym m.in. remonty nawierzchni, w tym remonty cząstkowe, remont odcinka ciągu pieszego w miejscowości Pogrzebień, naprawa środków transportu. Ponadto środki przeznaczono na usługi niezbędne do prawidłowego utrzymania pasa drogowego, m.in.: akcja zimowa, usuwanie i cięcia pielęgnacyjne drzew, naprawa elementów odwodnienia, szacunki brakarskie, ścinka poboczy, holowanie pojazdów, naprawa i wymiana elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego (np. bariery, balustrady, itp.), okresowe przeglądy dróg, opracowanie projektów organizacji ruchu. <u>2021:</u> - bieżąca działalność jednostki oraz utrzymanie dróg powiatowych. Na remonty i naprawy bieżące przeznaczono kwotę 389.369,48 zł – remonty cząstkowe, elementów urządzeń w pasie drogowym i naprawa środków transportu. Ponadto środki przeznaczono na usługi niezbędne do prawidłowego utrzymania pasa drogowego, m.in.: akcja zimowa, usługi sprzętowe, naprawa elementów odwodnienia, naprawa i wymiana elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego (np. bariery, balustrady, itp.), holowanie pojazdów, usuwanie drzew, sprzątanie i utylizacja padliny	3.267.462,23	3.730.158,49
Przebudowa ulic Rakowca, Głównej i Wiejskiej w Rudyszwałdzie w ramach połączenia komunikacyjnego z przejściami granicznymi na teren Republiki Czeskiej	4 135 272,42	-
Przebudowa drogi powiatowej nr 3509S w miejscowości Turze na odcinku od zatoki autobusowej przy skrzyżowaniu z drogą powiatową nr 3534S do wału przed mostem na rzece Rudzie	2 759 188,57	-
Przebudowa dróg powiatowych nr 3509S od mostu na rzece Rudzie w Siedliskach do rejonu działki nr 653 w Turzu oraz nr 3534S od skrzyżowania z DP 3509S do ciek w wodnego w Budziskach	2 045 520,66	-
Rozbudowa odcinka drogi powiatowej nr 3504S w Kornicach na	7 922 182,00	3 447 468,08

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

odcinku od początku skrzyżowania z DP 3525S do km 2+386 i przebudowa na odcinku od km 1+966 do km 1+589		
Przebudowa drogi powiatowej nr 3517S w Tworkowie od skrzyżowania z ulicą Zamkową do przejazdu kolejowego oraz remont drogi powiatowej nr 3516S pomiędzy skrzyżowaniami z DK 45 w Tworkowie i przebudowa drogi powiatowej nr 3536S w Górkach Śląskich od skrzyżowania z ul. Rudzką do końca działki drogowej nr 257/3 od strony DW 919	1 564 645,51	1 223 034,53
Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 3519S wykorzystywanej jako dojazd do gruntów rolnych w gminie Rudnik, sołectwie Czerwięcice, obręb geodezyjnym Czerwięcice	142.680,00	-
Przebudowa ciągu pieszego przy DP 3443S ul. Pogrzebieńskiej w Raciborzu – etap IV	99.618,02	-
Przebudowa odcinka ciągu pieszego przy DP 3509S w miejscowości Siedliska	58.895,70	-
Przebudowa drogi powiatowej nr 3506S na odcinku od skrzyżowania z DW 917 w Krzanowicach do skrzyżowania z DW 916 w Samborowicach	54.120,00	-
Przebudowa drogi powiatowej nr 3540S w Kobyli na odcinku od ciek wodnego Żabnica do końca dz. 824/80 od strony Miasta Racibórz	34.440,00	1 617 773,00
Przebudowa drogi powiatowej nr 3548S ulic Łąkowej, Tadeusza Kościuszki i Kolejowej w Raciborzu na odcinkach: od Placu Konstytucji 3 Maja do ul. Gwiazdzistej oraz od ul. Wandy do rejonu skrzyżowania z ul. Sejmową — wykonanie projektu koncepcyjnego dot. przebiegu ścieżki rowerowej oraz dokumentacji projektowej	19.918,80	67.460,00
Rozbudowa drogi powiatowej nr 3511S od skrzyżowania z drogą krajową nr 45 w miejscowości Krzyżanowice do granicy państwa oraz przebudowa drogi powiatowej nr 3507S od skrzyżowania z DK 45 w Tworkowie do DP 3511S	14.900,00	19.500,00
Dotacja na podstawie porozumienia z Marszałkiem Województwa Śląskiego - na drogi wojewódzkie. Środki w wysokości 2.024.052,09 zł przeznaczone były na remonty i utrzymanie dróg wojewódzkich na terenie powiatu raciborskiego.	3.585.327,10	-
Remont jezdni, poboczy i rowów na odcinkach drogi powiatowej nr 3511S Krzyżanowice – Owsiszczce w kilometrażach: 0+000-0+354, 0+418-0+551 i 1+774-4+248	-	2.728.283,07
Remont odcinka drogi powiatowej nr 3530S Bojanów – Borucin, w kilometrażu 0+661-1+932	-	946.891,10
Remont odcinków drogi powiatowej nr 3507S od miejscowości Tworków do skrzyżowania z DP 3511S w kilometrażach: 0+640-0+915, 1+580-2+050 oraz odtworzenie rowów w kilometrażu 2+050-2+313	-	1.463.504,05
Remont odcinka drogi powiatowej nr 3518S w Sławikowie w kilometrażu 0+455-1+150	-	506.579,57
Remont odcinków drogi powiatowej nr 3529S Borucin – Bolesław – Tworków w kilometrażach: 2+213-2+366, 2+723-3+274, 3+899-4+890, 5+627-5+777 i 6+997-7+827	-	2.233.450,83
Remont przepustu pod drogą powiatową nr 3524S w Krowiarkach w kilometrażu 5+551	-	138.436,50
Przebudowa drogi powiatowej nr 3529S w Borucinie od skrzyżowania z gminnym odcinkiem ul. Doktora Rostka do końca obszaru zabudowanego w kierunku Krzanowic	-	1.246.048,00
Przebudowa odcinków drogi powiatowej nr 3547S wykorzystywanych jako dojazd do gruntów rolnych w gminie Rudnik, sołectwie Gamów, obręb geodezyjnym Gamów	-	545.405,12
Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 3524S wykorzystywanej jako dojazd do gruntów rolnych w gminie Pietrowice Wielkie, sołectwie Krowiarki, obręb geodezyjnym Krowiarki	-	518.598,77
Przebudowa drogi powiatowej nr 3548S ulic Ocickiej i Wiejskiej w Raciborzu od rejonu skrzyżowania z ul. Węgierską do	-	24.570,00

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 416 — opracowanie Programu funkcjonalno-użytkowego i map		
Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 3538S w miejscowości Łańce — opracowanie map	-	2.950,00
Przebudowa drogi powiatowej nr 3509S w miejscowości Turze od wału przed mostem na rzece Rudzie do rejonu dz.910/2 wraz z budową fragmentu nowego przebiegu tej drogi – opracowanie dokumentacji projektowej	-	45.510,00
Przebudowa przejścia dla pieszych na drodze powiatowej nr 3544S przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pogrzebieniu – opracowanie Programu funkcjonalno-użytkowego i map	-	8.410,60
Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 3538S w miejscowości Łańce	-	18.450,00
Przebudowa ciągu pieszego przy DP 3540S przy ul. Dębicznej w Raciborzu	-	71.247,63
Przebudowa ciągu pieszego przy DP 3543S przy ul. Pogrzebieńskiej w Raciborzu	-	127.865,61
Przebudowa ciągu pieszego przy DP 3543S ul. Brzeska w Pogrzebieniu	-	158.866,68
Przebudowa ciągu pieszego przy DP 3544S ul. Lubomska w Pogrzebieniu	-	9.840,00
Przebudowa ciągu pieszego przy DP 3534S ul. Słowackiego w m. Kuźnia Raciborska	-	140.978,70
Przebudowa ciągu pieszego przy DP 3529S ul. Borucka w m. Krzanowice	-	12.500,00
Przebudowa ciągu pieszego przy DP 3527S w m. Wojnowice	-	173.372,08
Przebudowa ciągu pieszego przy DP 3528S w m. Krzanowice	-	190.425,61
Przebudowa elementów pasa drogowego na odcinku DP 3523S w m. Strzybnik	-	23.941,14
Przebudowa drogi powiatowej nr 3536S w Górkach Śląskich od końca działki drogowej nr 257/3 w kierunku DW 919	-	12.500,00
Przebudowa DP 3529S na odcinku od DK 45 w Tworkowie do początku obszaru zabudowanego Borucina	-	46.500,00
Przebudowa DP 3507S na odcinku od skrzyżowania z DK 45 do końca obszaru zabudowanego w Tworkowie	-	25.830,00
Przebudowa przejść dla pieszych na skrzyżowaniu DP 3548S z ul. Sudecką i Szkolną w Raciborzu	-	7.999,92
Modernizacja drogi dojazdowej i parkingów przy Szpitalu Rejonowym w Raciborzu	-	300.000,00
<i>Termomodernizacje obiektów powiatowych, wymiany kotłów, wymiana taboru komunikacyjnego na niskoemisyjny</i>		
Wymiana części taboru poprzez zakup niskoemisyjnych autobusów komunikacji publicznej w powiecie raciborskim	4 605 000,00	-
Poprawa efektywności energetycznej budynku szkoły CKZiU nr 1 w Raciborzu	52.665,00	615,00
Opracowanie dokumentacji i map dla zadania <i>Modernizacja budynku wraz z zabudową paneli fotowoltaicznych i wymianą oświetlenia na typu LED w Młodzieżowym Domu Kultury przy ul. Stalmacha 12 w Raciborzu oraz zagospodarowanie terenu przed budynkiem</i>	-	7.227,00
Termomodernizacja budynku PZD	-	26.699,99

5.2. Klimat akustyczny.

Zadania własne Powiatu Raciborskiego, realizowane w ramach ochrony przed hałasem na terenie Powiatu przedstawione zostały w tabeli poniżej (zadania związane z remontami i modernizacją dróg zostały zawarte w rozdziale 5.1 Powietrze atmosferyczne):

Tabela 29. Realizacja zadań w latach 2020-2021.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2020	2021
Dotacja dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w Opolu na realizację zadania pn. <i>Opracowanie dokumentacji przedprojektowej (planistyczno-prognostycznej) dla inwestycji Rewitalizacja linii kolejowych nr 177, 294 Racibórz-Racławice Śląskie w ramach programu Kolej+</i>	-	19.986,25

5.3. Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa.

Realizacja zadania polega głównie na ograniczaniu ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska wraz z wodami opadowymi. Podstawową zasadą współczesnych metod jest lokalne retencjonowanie wód opadowych, powolny odpływ wód opadowych do odbiornika oraz naturalne oczyszczanie wód opadowych na miejscu (przed wprowadzeniem do odbiornika wodnego lub gruntowego).

Działania kontrolne prowadzone są zgodnie z opracowanym planem kontroli jednostek przez Inspekcję Ochrony Środowiska i gminy, w efekcie czego w uzasadnionych przypadkach następuje zobowiązanie wytwórców do dostosowania warunków zrzutu ścieków do obowiązujących wymagań. W ramach zadania następuje również wskazanie jednostek zrzucających ścieki, wyegzekwowanie przestrzegania warunków właściwego odprowadzania ścieków przez ich wytwórców do ziemi i wód (powierzchniowych, podziemnych). Schemat postępowania administracyjnego opiera się na przepisach ustawy Prawo wodne i przepisach wykonawczych do tej ustawy.

Powiat Raciborski w zakresie poprawy jakości wód realizował następujące zadania:

Tabela 30. Realizacja zadań w latach 2020-2021.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2020	2021
Przebudowa systemu kanalizacji sanitarnej na terenie Starostwa Powiatowego w Raciborzu przy Placu Okrzei 4	-	17.220,00
Poprawa odwodnienia korpusu drogowego - odmulenie, oczyszczenie rowów zlokalizowanych przy drogach powiatowych	-	74.800,00

5.4. Zasoby geologiczne.

Powiat Raciborski w zakresie ochrony zasobów geologicznych realizował następujące zadania:

Tabela 31. Realizacja zadań w latach 2020-2021.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2020	2021
Prace geologiczne (nieinwestycyjne)	14 200,00	-
Wykonanie opinii do projektów robót geologicznych i dokumentacji geologicznych oraz na udzielanie koncesji zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze	14.200,00	11.600,00
Bieżąca działalność Referatu Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Rolnictwa: - przeprowadzono okresową obserwację osuwisk w powiecie raciborskim, ujętych w „Rejestrze osuwisk na obszarze Powiatu Raciborskiego”, - opracowano Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego za lata 2018-2019, - zaktualizowano wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie Powiatu Raciborskiego wraz z opracowaniem wyników wykonanych badań	22.190,43	-

5.5. Gleby.

Zadania własne Powiatu Raciborskiego, realizowane w ramach ochrony gleb na terenie Powiatu przedstawione zostały w tabeli poniżej:

Tabela 32. Realizacja zadań w latach 2020-2021.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2020	2021
Prace geodezyjne realizowane w ramach podziałania "Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w tym: <u>2020 r.:</u> ✓ Scalanie gruntów na terenie obrębów Amandów i Krowiarki – 678.876,74zł, ✓ Scalania gruntów na terenie obrębu ewidencyjnego Krzyżanowice – 614.695,49 zł, ✓ Scalanie gruntów na terenie obrębu Samborowice – 574.243,69 zł, ✓ Scalanie gruntów na terenie obrębu Roszków – 528.302,85 zł, ✓ Scalanie gruntów na terenie obrębu Lekartów – 203.398,20 zł. <u>2021 r.:</u> ✓ Scalanie gruntów na terenie obrębu Krzyżanowice – 274.243,15 zł, ✓ Scalanie gruntów na terenie obrębu Samborowice – 221.976,56 zł, ✓ Scalanie gruntów na terenie obrębu Roszków – 591.699,20 zł, ✓ Scalanie gruntów na terenie obrębu Lekartów – 78.624,51 zł.	2.599.516,97	1.166.543,42
Wyплаты należnych ekwiwalentów pieniężnych z tytułu pomniejszenia gospodarstwa w wyniku scalania gruntów na obrębie ewidencyjnym Krowiarki	62.020,00	-
Prace geodezyjne realizowane w ramach podziałania "Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 <i>Scalanie gruntów na terenie obrębów Amandów i Krowiarki w Gminie Pietrowice Wielkie.</i>	6.256.918,93	-
Wykonanie projektu operatu opisowo-kartograficznego modernizacji ewidencji gruntów i budynków, stworzenie bazy danych obiektów topograficznych	-	432 559,00
Wyплаты należnych ekwiwalentów pieniężnych z tytułu pomniejszenia gospodarstwa w wyniku scalania gruntów na obrębie ewidencyjnym Krzyżanowice	-	40.056,00
Prace geodezyjne realizowane w ramach podziałania "Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 <i>Scalanie gruntów na terenie obrębu Krzyżanowice.</i>	-	2.606.023,28
Wykonanie usługi w postaci projektu operatu opisowo-kartograficznego modernizacji ewidencji gruntów i budynków w zakresie wykonania ewidencji gruntów dla jednostki ewidencyjnej Krzyżanowice obręb Nowa Wioska, Owsiszczce, Rudyszwałd – 125.584,72 zł, oraz bieżąca działalność Wydziału Geodezji.	-	515.087,53

5.6. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Zadania własne Powiatu Raciborskiego, realizowane w ramach gospodarki odpadami i zapobiegania powstawania odpadów na terenie Powiatu przedstawione zostały w tabeli poniżej:

Tabela 33. Realizacja zadań w latach 2020-2021.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2020	2021
Dotacja dla osób fizycznych z Powiatu Raciborskiego na dofinansowanie kosztów związanych z demontażem, usuwaniem i unieszkodliwianiem elementów zawierających azbest	66.424,05	116.988,93

5.7. Zasoby przyrodnicze.

5.7.1. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.

Największy zwarty kompleks leśny w powiecie leży w jego północno-wschodniej części, na obszarze Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. W lasach tych dominuje sosna, świerk i dąb. Drzewostan nie jest bardzo stary, ale cechuje się wysokimi walorami krajobrazowymi. W granicach Parku powołany rezerwat przyrody „Łęczczok”, chronione zespoły wielogatunkowe lasu łęgowego. Przeciętny wiek drzewostanów to 130 lat. Mało przekształcone zbiorowisko leśne występuje na terenie, gdzie utworzono Arboretum Bramy Morawskiej. Ponadto las koło Tworkowa to niewielki, lecz dobrze zachowany i cenny przyrodniczo fragment lasów łąkowych i łęgowych z licznymi partiami starodrzewi. Na obszarze Powiatu Raciborskiego występują drzewostany cenne przyrodniczo o charakterze zbliżonym do naturalnego. Są to rodzime drzewostany sosnowe, w wieku od 150 - 230 lat, występujące na obszarze Gminy Kuźnia Raciborska i Gmina Nędza. W Powiecie Raciborskim lasy zajmują 24,5 % powierzchni powiatu, z czego najbardziej zalesione są gminy Kuźnia Raciborska (73,2 %) oraz Nędza (45,3%), a najmniej – Krzanowice (0,4 %), Krzyżanowice (3,0 %) i Pietrowice Wielkie. (3,5 %). Wskaźnik lesistości powiatu (24,5 %) jest niższy od wskaźnika lesistości dla województwa (32,2 %) i kraju (29,6 %) (GUS, 2021).

Tabela 34. Wskaźnik lesistości powiatów ziemskich województwa śląskiego [%].

Lp.	Powiat	2021
1	żywiecki	51,9
2	tarnogórski	50,2
3	lubliniecki	49,6
4	cieszyński	38,0
5	mikołowski	35,9
6	gliwicki	33,0
7	rybnicki	32,6
8	zawierciański	30,8
9	częstochowski	29,8
10	kłobucki	29,4
11	pszczyński	28,0
12	bielski	27,3
13	myszkowski	25,1
14	raciborski	24,5
15	będziński	20,9
16	bieruńsko - lędziński	14,5
17	wodzisławski	9,6
województwo śląskie		32,2

Źródło: www.stat.gov.pl

Na bieżąco Powiat Raciborski realizował zadania z zakresu leśnictwa na które ponoszone były następujące koszty:

Tabela 35. Realizacja zadań w latach 2020-2021.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2020	2021
Wypłata ekwiwalentu za wyłączenie gruntów z upraw rolnych i prowadzenie uprawy leśnej dla rolników Powiatu Raciborskiego	12.283,30	12.701,02
Nadzór nad gospodarką leśną (koszty nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa dla Nadleśnictwa Rudy Raciborskie)	22 509,25	17.794,41
Działalność w zakresie rybołówstwa i rybactwa na terenie Powiatu - bieżące wyposażenie Społecznej Straży Rybackiej Powiatu Raciborskiego	1.500,00	1.400,00

5.7.2. Ochrona zieleni.

Zieleń oddziałuje na człowieka poprzez możliwość kontaktu z naturą, wyciszenia się, znalezienia wytchnienia i odpoczynku z dala od zgiełku miasta. Jednakże, aby zieleń oprócz spełniania funkcji estetycznej pełniła również inne zadania, musi być różnorodna pod względem biologicznym, bo tylko wtedy zapewnia miejsce różnym gatunkom roślin i zwierząt oraz zapobiega erozji gleb.

Powiat Raciborski realizuje zadania z zakresu ochrony zieleni, na które ponoszone były następujące koszty:

Tabela 36. Realizacja zadań w latach 2020-2021.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2020	2021
Utrzymanie terenów zieleni, w tym nasadzenia zastępcze, pielęgnacja drzew i krzewów	5.910,00	17.198,00

5.8. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Zadanie realizowane jest poprzez:

- wyposażenie straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa chemiczno-ekologicznego,
- utrzymywanie w gotowości służb ratowniczych na wypadek zaistnienia poważnej awarii,
- zapobieganie wystąpieniu ryzyka awarii przemysłowych przez przedsiębiorstwa (głównie zakłady o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej (ZZR)) z terenu Powiatu Raciborskiego.
- prowadzenie rejestru zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii oraz potencjalnych sprawców awarii - rejestr zakładów prowadzony jest przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach,
- opracowanie programu zapobiegania poważnym awariom lub opracowanie planu operacyjno-ratowniczego na wypadek zaistnienia poważnej awarii - Zadanie realizowane przez prowadzącego zakład o zwiększonym ryzyku lub zakład o dużym ryzyku.

System przeciwdziałania poważnym awariom składa się z szeregu uregulowanych prawnie procedur. Pierwszym elementem całego systemu jest sprawdzenie, czy dany zakład w ogóle stwarza zagrożenie wystąpieniem poważnej awarii przemysłowej. Do tego celu służy procedura zaliczenia zakładu do kategorii zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii. Wynik pozytywny oznacza, że dany zakład należy zgłosić do odpowiednich władz przy pomocy procedury zgłoszenia. Taki zakład zobowiązany jest do przygotowania programu zapobiegania awariom, który następnie należy wprowadzić w życie za pomocą systemu bezpieczeństwa (system zarządzania bezpieczeństwem). Ostatnim elementem systemu są plany operacyjno-ratownicze wewnętrzne - przygotowywane przez zakład oraz zewnętrzne - opracowywane przez komendanta wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej. Taki system ma za zadanie zapobiegania możliwości wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz ograniczenia do minimum skutków poważnej awarii w odniesieniu do ludzi, mienia i środowiska.

Powiat Raciborski realizuje zadania z zakresu nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, na które ponoszone były następujące koszty:

Tabela 37. Realizacja zadań w latach 2020-2021.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2020	2021
Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	7 345 895,48	7 776 775,87
Zarządzanie kryzysowe	6 881,54	20 656,36
Dotacja na Fundusz Wsparcia Komendy Wojewódzkiej w Katowicach na dofinansowanie do instalacji fotowoltaicznej na budynkach Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Raciborzu	40.000,00	-
Dofinansowanie do zakupu samochodów dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Raciborzu oraz Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu	-	265 000,00
Dotacja na Fundusz Wsparcia Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach na dofinansowanie do zakupu ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Raciborzu	-	200.000,00

5.9. Zagadnienia horyzontalne.

Prowadzone były działania w zakresie edukacji ekologicznej:

2020:

- 27 akcja „Sprzątanie Świata – Polska 2020”, która przebiegała pod hasłem „Plastik? Rezygnuję. Redukuję. Segreguję.”. Finał akcji odbył się w dniach 18 - 20 września 2020 r.. Powiat Raciborski, jak co roku włączył się do akcji pozyskując sponsorów, którzy przekazali worki oraz rękawice dla uczniów szkół powiatowych, aby mogli wziąć udział w przedsięwzięciu. W akcji wzięli udział uczniowie szkół: ZSO Nr 1, II LO im. A. Mickiewicza, ZSE, Zespół Szkół specjalnych, MOW w Rudach,
- współpraca przy organizacji Konferencji Naukowo – Technicznej pt.: „Energia i górnictwo-perspektywy zrównoważonego rozwoju”, która odbyła się w dniach 28 - 30 września 2020 r. w Rybniku. Do współpracy powiat raciborski został zaproszony przez Dyрекcję Centrum Kształcenia Ustawicznego – filia Politechniki Śląskiej oraz Stowarzyszenie Wychowanków Politechniki Śląskiej Oddz. CKI Rybnik,
- Powiat Raciborski wraz z Auchan w Raciborzu posadził 18 sadzonek gruszy drobnoowocowej przy ul. Podmiejskiej. Pomysł na współpracę z Auchan w Raciborzu powstał podczas corocznej akcji Referatu Ochrony Środowiska i Rolnictwa w ramach „Sprzątania Świata”. Podpisano wówczas porozumienie, pomiędzy Auchan w Raciborzu a Starostwem Powiatowym w Raciborzu. Zadanie realizowano wraz z Powiatowym Zarządem Dróg w Raciborzu. Koszt przeprowadzenia akcji wraz z zakupem sadzonek poniósł Auchan w Raciborzu na łączną kwotę 4 500,00 zł,
- akcja nasadzenia drzew wzdłuż dróg powiatowych; w ramach wieloletniej współpracy powiat raciborski otrzymał od PGL LP Nadleśnictwo Rudy Raciborskie 65 sztuk drzew owocowych. Akcję nasadzeń przeprowadził Powiatowy Zarząd Dróg w Raciborzu. Akcja nasadzeń była konsekwencją zniszczenia i okaleczenia drzew, które były posadzone wzdłuż dróg powiatowych prowadzących z Pietrowic Wielkich do Gródczanek oraz z Tłustomostów do Krowiarek,
- w zakresie edukacji ekologicznej rozpowszechniano informacje dotyczące ogólnopolskich akcji ekologicznych do placówek szkolnych oraz do gmin; były to takie akcje jak:
  - "Postaw na słońce" - konkurs badawczy „Postaw na Słońce” ma na celu rozpowszechnienie wiedzy o mikroinstalacjach,
  - "Tradycyjny sad" - to ogólnopolski projekt edukacyjny organizowany z myślą o zachowaniu różnorodności biologicznej Polski i zdrowiu społeczeństwa.

2021:

- Powiat włączył się w 28 edycję akcji „Sprzątanie świata – Polska 2020”, która odbyła się we wrześniu 2021 r. pod hasłem przewodnim „Myślę, więc nie śmieczę”. Dzięki wsparciu lokalnych zakładów i przedsiębiorców przygotowano worki i rękawice ochronne, które w Referacie Ochrony Środowiska i Rolnictwa przekazano uczestnikom akcji. W akcji corocznie uczestniczą uczniowie powiatowych szkół ponadpodstawowych oraz wielu ochotników.

- Następnie 28 października 2021 r. odbyła się akcja rozpoczynająca projekt społeczny „Łączą nas drzewa”. W pasie drogi powiatowej prowadzącej z Krowiarek do Jastrzębia zostało symbolicznie posadzonych 10 drzew, natomiast docelowo posadzonych będzie ponad 170 sztuk starych odmian czereśni. Powiat Raciborski w ramach tej akcji sfinansował zakup palików do zabezpieczenia drzew, taśmy do stabilizacji pni oraz siatki zabezpieczającej przed okorowaniem przez dziką zwierzynę. Akcja wpisana się w działalność proekologiczną powiatu – odbudowa drzewostanu wzdłuż drogi tworzy piękny szpaler, który będzie pełnił funkcje antyerozyjną okolicznych pól oraz urozmaici rolniczy krajobraz. Dla upamiętnienia inauguracyjnej akcji „Łączą nas drzewa” na przydrożnym głazie umieszczono tabliczkę informacyjną z nazwiskami fundatorów sadzonek.
- ponadto w 2021 roku promowano oraz rozpropagowano informacje o konkursach i wydarzeniach (projekt edukacyjny służący zachowaniu różnorodności biologicznej i zdrowiu społeczeństwa „Tradycyjny Sad”, konkurs Ministerstwa Klimatu i Środowiska i NFOŚiGW dotyczący budowy instalacji do produkcji paliwa z biomasy rolnej i leśnej w postaci pelletu, konkurs Ekolaury 2021, ogłoszenia informacji prasowej ARiMR o dotacjach dla rolników).

Powiat Raciborski realizuje zadania z zakresu zagadnień horyzontalnych, na które ponoszone były następujące koszty:

Tabela 38. Realizacja zadań w latach 2020-2021.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2020	2021
Propagowanie działań o charakterze proekologicznym poprzez organizację rejsu mobilnej jednostki naukowo-badawczej ECO po rzece Odrze	-	10.000,00
Pozostałe zadania z zakresu ochrony środowiska, w tym m.in. sporządzenie Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2021-2024, z perspektywą na lata 2025-2028.	-	25.872,60

5.10. Realizacja zadań umieszczonych w planie operacyjnym Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 (za rok 2020) oraz Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028 (za rok 2021).

W tabeli umieszczono zadania z planu operacyjnego, które zaplanowane były do realizacji w 2020 i 2021 roku:

Tabela 39. Realizacja zadań własnych z planu operacyjnego dla roku 2020 i 2021.

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
<i>Zadania z planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2017-2020 wraz z perspektywą na lata 2021-2024</i>			
Ochrona przyrody i krajobrazu, kształtowanie terenów zieleni, gospodarka leśna	Nadzór nad gospodarką leśną	zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 35
	Utrzymanie zieleni	zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 36
Ochrona powietrza	Wdrożenie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów.	Realizacja zadania opisana szczegółowo w ramach corocznych sprawozdań z realizacji Programu Ochrony Powietrza dla Urzędu Marszałkowskiego województwa śląskiego obejmuje działania w zakresie: - działań związanych z ograniczaniem emisji z indywidualnych systemów grzewczych, - działań związanych z ograniczaniem emisji komunikacyjnej z dróg, - działań edukacyjnych ujętych w harmonogramie rzeczowo-finansowym, - podejmowanych działań kontrolnych (bieżących oraz w ramach PDK)	
	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza,	zadanie ciągłe – realizacja zadania w ramach działań opisanych w rozdziale 5.9 „Zagadnienia horyzontalne” oraz w ramach działań edukacyjnych ujętych w harmonogramie rzeczowo-finansowym corocznych sprawozdań z realizacji Programu Ochrony Powietrza dla strefy śląskiej	koszty podane w tabeli nr 38

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

		<p>Powiat raciborski niejednokrotnie podejmował i podejmuje działania na rzecz poprawy jakości powietrza, podejmuje walkę ze smogiem realizując zapisy Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego oraz „uchwały antysmogowej”.</p> <p>Istotnym elementem działań nakierowanych na poprawę jakości powietrza jest prowadzenie kompleksowej, wielopłaszczyznowej edukacji i informacji ekologicznej. Były i są realizowane szeroko rozumiane działania edukacyjno-informacyjne, kontrole interwencyjne palenisk i kotłowni u lokalnych przedsiębiorców, przeprowadzane przez pracowników starostwa, podejmowana jest współpraca z instytucjami działającymi na rzecz poprawy jakości powietrza, z mediami i urzędami. W ramach działań edukacyjno – informacyjnych powiat włącza się w kampanie mające na celu kształtowanie "dobrych zachowań", wspieranie konkursów ekologicznych organizowanych przez szkoły. Poprzez stronę powiatu mieszkańcy są informowani o stanie powietrza.</p> <p>Również podczas kontroli przeprowadzonych na terenie powiatu przez służby ochrony środowiska, oprócz działań egzekwujących przepisy, pracownicy starostwa kładą duży nacisk na edukację i informowanie w zakresie korzystania z nisko sprawnych urządzeń grzewczych czy też spalania złej jakości paliw energetycznych, wskazują jak ważny jest dobry stan techniczny urządzeń i instalacji kotłowych oraz prawidłowa ich eksploatacja.</p>	
	Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce.	zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 38
		<p><u>2020:</u> W 2020 r. włączono się w cykl spotkań organizowanych dla rolników z terenu Powiatu Raciborskiego przez Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego oraz KRUS, podczas których przeprowadzono prelekcje dot. „niskiej emisji”, uchwały antysmogowej oraz możliwościach uzyskania dotacji na demontaż i utylizację azbestu.</p> <p><u>2021:</u> W marcu 2021 roku przedstawiciele Powiatu wzięli udział w posiedzeniu Rady Powiatowej Śląskiej Izby Rolniczej Powiatu Raciborskiego dotyczącym dzierżawy gruntów rolnych od Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.</p>	
Ochrona gleb	Przeprowadzenie badań zanieczyszczeń gleb	zadanie realizowane jest w ramach aktualizacji wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	
Edukacja ekologiczna	Edukacja społeczeństwa i przedsiębiorców na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.	zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 38
Gospodarka odpadami	Dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest	zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 33

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

		<p><u>2020:</u> W 2020 r. usunięto ok 98 ton wyrobów azbestowych (przy dofinansowaniu z budżetu powiatu)</p> <p><u>2021:</u> W 2021 r. usunięto ok 125,51 ton wyrobów azbestowych (przy dofinansowaniu z budżetu powiatu)</p>	
<i>Zadania z planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028</i>			
A.2. Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	Publiczny transport zbiorowy	zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 28
<p>A.2. Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza</p> <p>B.1. Minimalizacja uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym</p>	Modernizacja drogi dojazdowej i parkingów przy Szpitalu Rejonowym w Raciborzu	zrealizowane	koszty podane w tabeli nr 28
	Rozbudowa odcinka drogi powiatowej nr 3504S w Kornicach na odcinku od początku skrzyżowania z DP 3525S do km 2+386 i przebudowa na odcinku od km 1+966 do km 1+589	zrealizowane	koszty podane w tabeli nr 28
	Przebudowa drogi powiatowej nr 3517S w Tworkowie od skrzyżowania z ulicą Zamkową do przejazdu kolejowego oraz remont drogi powiatowej nr 3516S pomiędzy skrzyżowaniami z DK 45 w Tworkowie i przebudowa drogi powiatowej nr 3536S w Górkach Śląskich od skrzyżowania z ul. Rudzką do końca działki drogowej nr 257/3 od strony DW 919	zrealizowane	koszty podane w tabeli nr 28
	Przebudowa drogi powiatowej nr 3540S w Kobyli na odcinku od ciek wódny Żabnica do końca dz. 824/80 od strony Miasta Racibórz	zrealizowane	koszty podane w tabeli nr 28
	Przebudowa drogi powiatowej nr 3529S w Borucinie od skrzyżowania z gminnym odcinkiem ul. Doktora Rostka do końca obszaru zabudowanego w kierunku Krzanowic	zrealizowane	koszty podane w tabeli nr 28
	Przebudowa drogi powiatowej nr 3548S ulic Łąkowej, Tadeusza Kościuszki i Kolejowej w Raciborzu na odcinkach od Placu Konstytucji 3 Maja do ul. Gwiazdzistej oraz od ul. Wandy do rejonu skrzyżowania z ul. Sejmową	w trakcie realizacji	koszty podane w tabeli nr 28

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

	Przebudowa drogi powiatowej nr 3509S w miejscowości Turze od wału przed mostem na rzece Rudzie do rejonu dz.910/2 wraz z budową fragmentu nowego przebiegu tej drogi	w trakcie realizacji	koszty podane w tabeli nr 28
	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3511S od skrzyżowania z drogą krajową nr 45 w miejscowości Krzyżanowice do granicy państwa oraz przebudowa drogi powiatowej nr 3507S od skrzyżowania z DK 45 w Tworkowie do DP 3511S	w trakcie realizacji	koszty podane w tabeli nr 28
	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 3538S w miejscowości Łańce	w trakcie realizacji	koszty podane w tabeli nr 28
	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 3547S wykorzystywanej jako dojazd do gruntów rolnych w miejscowości Gamów w kierunku na Sławienko	zrealizowane	koszty podane w tabeli nr 28
	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 3524S wykorzystywanej jako dojazd do gruntów rolnych w miejscowości w gminie Pietrowice Wielkie, sołectwie Krowiarki, obręb geodezyjnym Krowiarki	zrealizowane	koszty podane w tabeli nr 28
	Przebudowa drogi powiatowej nr 3548S ulic Ocickiej i Wiejskiej w Raciborzu od rejonu skrzyżowania z ul. Węgierską do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 416	w trakcie realizacji	koszty podane w tabeli nr 28
	Przebudowa drogi powiatowej nr 3529S od skrzyżowania z DK45 w Tworkowie do skrzyżowania z DP3530 w Borucinie	Zadanie nie było realizowane	
	Remont drogi powiatowej nr 3536S w Górkach Śląskich od końca działki drogowej nr 257/3 w kierunku DW 919	w trakcie realizacji	koszty podane w tabeli nr 28
A.4. Wsparcie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii	Zabudowa paneli fotowoltaicznych wraz z wymianą oświetlenia na typu LED w: Starostwie Powiatowym w Raciborzu, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nr 1 w Raciborzu, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nr 2 „MECHANIK” w Raciborzu, Zespole Szkół Ekonomicznych w Raciborzu, Zespole Szkół Ogólnokształcącym Nr 1 w Raciborzu, II Liceum Ogólnokształcącym w Raciborzu, Młodzieżowym Domu Kultury w Raciborzu	Powiat Raciborski zlecił opracowanie dokumentacji projektowej na instalację fotowoltaiczną dla czterech obiektów użyteczności publicznej	
A.4. Wsparcie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii	Termomodernizacja budynku Powiatowego Zarządu Dróg przy ul. 1 Maja 3 w Raciborzu	w trakcie realizacji	koszty podane w tabeli nr 28

Tabela 40. Realizacja zadań monitorowanych z planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego.

Kierunek interwencji	Instytucja koordynująca	Zadanie	Realizacja		Uwagi do realizacji zadania
			2020	2021	
<i>Zadania z planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2017-2020 wraz z perspektywą na lata 2021-2024</i>					
Ochrona przyrody i krajobrazu	Urząd Miasta Racibórz	Poprawa efektywności energetycznej oświetlenia w Mieście Racibórz poprzez wymianę istniejącego oświetlenia na oświetlenie w wyższej efektywności energetycznej	155 591,80 zł	1 140 868,94 zł	-
Ochrona powietrza		Ograniczenie niskiej emisji na terenie Miasta Racibórz poprzez likwidację lokalnych źródeł ciepła/palenisk węglowych w budynkach jednorodzinnych i indywidualnych lokalach mieszkalnych oraz montaż instalacji solarnych	Realizacja PONE: - z budynków jednorodzinnych: 2 368 757,39 zł, Z lokali budynków wielorodzinnych: 227 700,00 zł, Z obiektów niemieszkalnych i innych: 16 000,00 zł	Realizacja PONE: - z budynków jednorodzinnych: 1 866 710,93 zł, Z lokali budynków wielorodzinnych: 265 696,00 zł, Z obiektów niemieszkalnych i innych: 66 216,55 zł	-
		Zakończenie prac projektowych budowy drogi regionalnej Racibórz – Pszczyna (obwodnicy Raciborza)	70 386,75 zł	29 844,20 zł	-
		Budowa drogi regionalnej Racibórz – Pszczyna (obwodnica Raciborza)	30 999,34 zł (pomoc dla województwa)	80 964,15 zł	-
Ochrona powietrza		Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	Organizacja transportu przez Gminę Kuźnia Raciborska	191 219,50 zł	254 407,03 zł
Ochrona powietrza	Urząd Gminy Kornowac	Modernizacja oświetlenia ulicznego. Wymiana opraw rtęciowych na oprawy sodowe i LED oraz redukcja mocy	0,00	31 557,00 zł	-
Ochrona przed hałasem	Gmina Racibórz	Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska.	Przy tworzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminach stosowane są zapisy odnośnie wskazania dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku dla poszczególnych terenów. Dokumenty te stanowią, że na poszczególnych terenach objętych planem, których podstawowe użytkowanie związane jest ze stałym lub czasowym pobytem ludzi, wymagane jest zachowanie dopuszczalnych wartości poziomu dźwięku w środowisku zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami ustawowymi. Prowadzone działania		
	Gmina Nędza				
	Gmina Kuźnia Raciborska				

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Kierunek interwencji	Instytucja koordynująca	Zadanie	Realizacja		Uwagi do realizacji zadania
			2020	2021	
	Gmina Rudnik		<p>przyczyniają się do kontroli, a tym samym eliminacji ponadnormatywnych obciążeń środowiska hałasem, co wyeliminuje lokalne konflikty społeczne oraz pozytywnie wpływa na stan akustyczny. Dają również możliwości egzekwowania od inwestorów odpowiedniej z punktu widzenia ochrony przed hałasem lokalizacji przedsięwzięć, zapewniającej zachowanie odpowiedniego klimatu akustycznego. Właściwe planowanie pozwala na uniknięcie powstawania nowych obszarów, na których może wystąpić degradacja klimatu akustycznego.</p>		
	Gmina Pietrowice Wielkie				
	Gmina Krzanowice				
	Gmina Krzyżanowice				
	Gmina Kornowac				
Ochrona przyrody i krajobrazu	Gmina Racibórz	Uwzględnianie ochrony przyrody, krajobrazu i terenów zieleni, a w szczególności spójności systemu obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych w zagospodarowaniu przestrzennym	<p>Ustalenia dotyczące <i>zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego</i>, powinny zawierać plany miejscowe, zgodnie z art. 15 ust. 2 pkt 3 <i>Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym</i>. Plany miejscowe stanowią podstawowe narzędzia realizacji polityki przestrzennej, a zatem także polityki kształtowania środowiska przyrodniczego. Narzędziami kształtowania środowiska mogą być w ściśle określonym zakresie, wyznaczanym poprzez problematykę stanowienia tych planów. Ważnym instrumentem kształtowania środowiska, także obecnie funkcjonującym w systemie planowania przestrzennego jest procedura Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko – SOOŚ. Instrument ten został formalnie wprowadzony w związku z układem stowarzyszeniowym Polski z Unią Europejską. Celem tej procedury jest zapewnienie społeczeństwu oraz innym interesariuszom dostępu do informacji, najogólniej mówiąc o tym, czy i w jaki sposób uwarunkowania przyrodnicze zostały wykorzystane przy opracowaniu dokumentu planistycznego i czy sporządzany dokument w prawidłowy sposób kształtuje środowisko i warunki życia ludzi, wynikające z jakości tego środowiska. Elementem procedury SOOŚ jest sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko – dokumentu, który zawiera wspomniane wyżej informacje, a jednocześnie może służyć planistom do oceny prawidłowości przyjętych rozwiązań przestrzennych i kierunków ewentualnej ich korekty.</p>		
	Gmina Nędza				
	Gmina Kuźnia Raciborska				
	Gmina Rudnik				
	Gmina Pietrowice Wielkie				
	Gmina Krzanowice				
	Gmina Krzyżanowice				
	Gmina Kornowac				
	Gmina Racibórz	Utrzymanie zieleni w gminie	5 416 430,96 zł	5 704 726,76 zł	-
	Gmina Nędza		62 567,36 zł	50 236,30 zł	-

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Kierunek interwencji	Instytucja koordynująca	Zadanie	Realizacja		Uwagi do realizacji zadania
			2020	2021	
	Gmina Kuźnia Raciborska		52 652,52 zł	56 243,00 zł	-
	Gmina Rudnik		42 208,95 zł	56 695,30 zł	-
	Gmina Pietrowice Wielkie		81 918,00 zł	91 820,74 zł	-
	Gmina Krzanowice		7 868,48 zł	3 073,56 zł	-
	Gmina Krzyżanowice		90 001,80 zł	79 518,20 zł	-
	Gmina Kornowac		10 000,00 zł	14 988,27 zł	-
Ochrona powietrza, ochrona przed hałasem	Gmina Racibórz	Remonty dróg gminnych	<p><u>2020:</u> W ramach przebudowy i remontów dróg gminnych w roku 2020 wykonano: - przebudowę i remont dróg o nawierzchni tłuczniowej o długości 958 mb. Były to m.in.: drogi boczne Drzewieckiego i Olimpijczyka, Brzeska – boczna, - przebudowę i remonty dróg o nawierzchni asfaltowej na długości około 496 m. Były to m.in. ulice: Zakładowa, Głubczycka – boczna, Wiatrakowa oraz Karola Miarki, - przebudowę i remont chodników o nawierzchni asfaltowej i z kostki betonowej o powierzchni około 1100 m² w zakresie wymiany istniejącej nawierzchni bądź dobudowy nowej np. na ul. Wygonowej czy Smółki.</p> <p><u>2021:</u> w roku 2021 wykonano: - przebudowę i remont dróg o nawierzchni tłuczniowej na długości około 1236 m. Były to m.in. ulice: Źródłana i Polna, łącznik ulic Piotra Skargi i Czynu Społecznego oraz Na Wzgórzu. - przebudowę i remont dróg o nawierzchni asfaltowej na długości około 2003 m. Były to m.in. ulice: Wiśniowa, Wiatrakowa - boczna, Bitwy Olżańskiej, Pastora Michejdy, Pomnikowa, Sosienkowa, Maćkowskiego, łącznik ul. Gliwickiej i Odrodzenia, odcinek ul. Myśliwskiej, Katowicka, Sempołowskiej, Staffa, boczna ul. Głubczyckiej. - przebudowę i remont chodników o nawierzchni z kostki betonowej kostki kamiennej o powierzchni około 1900 m² w zakresie wymiany istniejącej nawierzchni np. na ul. Lwowskiej, Kornela Makuszyńskiego, Maćkowskiego,</p>		

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Kierunek interwencji	Instytucja koordynująca	Zadanie	Realizacja		Uwagi do realizacji zadania
			2020	2021	
			Pastora Michejdy, Pomnikowej, Solnej, Bankowej, Szczęśliwej, bocznej ul. Głubczyckiej. - utwardzenie terenu i budowę miejsc parkingowych przy cmentarzu w Markowicach o powierzchni 783,25 m2, wraz z drogą dojazdową. - drogę tymczasową ul. Grecką w Raciborzu w celu umożliwienia dojazdu do wydzielonych działek mieszkalnych oraz realizacji robót budowlanych związanych z wykonaniem wymaganej infrastruktury technicznej tj. sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, elektrycznej oraz teletechnicznej.		
	Gmina Nędza		Remonty: 190 200,00 zł, Przebudowa, rozbudowa dróg: 407 080,00 zł	Remonty: 214 475,00 zł, Przebudowa, rozbudowa dróg: 847 206,00 zł	-
	Gmina Kuźnia Raciborska		5 029 092,00 zł	520 970,88 zł	-
	Gmina Rudnik		135 132,00 zł	61 065,00 zł	-
	Gmina Pietrowice Wielkie		312 737,20 zł	571 217,77 zł	-
	Gmina Krzanowice		203 838,65 zł	273 518,59 zł	-
	Gmina Krzyżanowice		2 364 312,05 zł	1 282 152,09 zł	-
	Gmina Kornowac		350 310,00 zł	618 709,00 zł	-
Ochrona powietrza	ZWiK w Raciborzu	Gospodarka energią elektryczną: - wymiana starych rozdzielni energetycznych, - przyłączenia kolejnych obiektów do systemu nadzoru energetycznego	Zadania realizowane w ramach bieżących remontów		
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, gospodarka wodno-ściekowa		Obiekty na terenie SUW: - modernizacja wentylacji w budynku laboratoryjnym, - termomodernizacje budynków na terenie SUW przy ul. 1-Maja	377 506,12 zł	-	-

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Kierunek interwencji	Instytucja koordynująca	Zadanie	Realizacja		Uwagi do realizacji zadania
			2020	2021	
		Modernizacja sieci wodociągowych wraz z przyłączami oraz modernizacja przyłączy w związku z planowanymi remontami nawierzchni dróg w dz. Centrum, Ocice, Ostróg.	497 483,10 zł	377 870,28 zł	-
		Modernizacje istniejących sieci wodociągowych wraz z przyłączami	43 110,93 zł	104 083,73 zł	-
		Stacja uzdatniania wody: modernizacja stacji transformatorowej na SUW przy ul. 1-Maja	-	-	Zadanie było realizowane w latach wcześniejszych
		Obiekty produkcji wody – modernizacja zbiornika wody czystej Lipki – SUW 1-go Maja – wymiana armatury	-	-	Zadanie było realizowane w 2017 r.
		Pompownie wody: - modernizacja pompowni wody na terenie SUW przy ul. 1-Maja, - modernizacja hydroforni ul. Magdaleny – zwiększenie wydajności, - budowa pompowni wody dla dz. Studzienna, Sudół	-	-	Zadanie w trakcie realizacji (modernizacja pompowni)
		Monitorowanie zużycia wody – zmniejszenie strat: - rozbudowa systemu monitorowania zużycia wody, - zakup systemu zdalnego radiowego odczytu wodomierzy	10 640,00 zł	145 872,72 zł	-
		Budowa nowych sieci kanalizacyjnych w ramach dozbrajania nowych terenów	2 254 937,72 zł	292 569,75 zł	-
		Modernizacje sieci istniejących	Zadania realizowane w ramach bieżących remontów		
		Modernizacja obiektów technologicznych	Zadania realizowane w ramach bieżących remontów		
		Modernizacja i wymiana urządzeń technologicznych	-	141 769,69 zł	-

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Kierunek interwencji	Instytucja koordynująca	Zadanie	Realizacja		Uwagi do realizacji zadania
			2020	2021	
<i>Zadania z planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028</i>					
A.1. Zmniejszanie zanieczyszczeń do dopuszczalnych /docelowych poziomów dla B(a)P i pyłów zawieszonych, w tym pochodzących z sektora komunalno – bytowego.	Fabryka Obrabiarek RAFAMET S.A. w Kuźni Raciborskiej	Zmiana systemu ogrzewania. Przejście na gazowe ogrzewanie firmy	-	275 700,00 zł	wykonano dokumentację projektowo – kosztorysową, realizacja przesunięta na kolejne lata
A.4. Wsparcie finansowe i technologiczne inwestycji w technologii mające na celu efektywne wykorzystanie energii.		Wymiana oświetlenia LED na hali produkcyjnej	92 054,41 zł	95 300,00 zł	-
A.1. Zmniejszanie zanieczyszczeń do dopuszczalnych /docelowych poziomów dla B(a)P i pyłów zawieszonych, w tym pochodzących z sektora komunalno – bytowego.	Odlewnia RAFAMET Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	Modernizacja kotłowni, instalacji c.o. i c.w.u. – ogrzewanie gazowe	Zadanie nie było realizowane. Realizacja zadania planowana w latach 2023-2024		
A.1. Zmniejszanie zanieczyszczeń do dopuszczalnych /docelowych poziomów dla B(a)P i pyłów zawieszonych, w tym pochodzących z sektora komunalno – bytowego.	Tokai-COBEX Polska Sp. z o.o. Racibórz	Kompensacja pyłu - program wymiany pieców tzw. "kopciuchów" na kotły gwarantujące redukcje zanieczyszczeń - ogrzewanie gazowe lub elektryczne	283 000 zł	2 407 946,37 zł	2020 r.: 23 kotłownie, 2021 r.: 193 kotłownie
B.3. Ograniczenie uciążliwości związanych z hałasem przemysłowym.		Modernizacja ściany zachodniej hali kalcynacji gazowej - redukcja hałasu	-	777 000 zł	-
		Redukcja hałasu kruszarki grafitu - modernizacja elewacja wydziału kruszenia	278 000 zł	27 000 zł	-

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Kierunek interwencji	Instytucja koordynująca	Zadanie	Realizacja		Uwagi do realizacji zadania
			2020	2021	
		Modernizacja fasady wydziału kruszenia - redukcja hałasu			-
		Modernizacja elewacji Wydziału Mielenia - redukcja hałasu	-	1 139 700 zł	-
		Redukcja hałasu emitowanego przez Centralną Sprężarkownię	67 900 zł	-	-
A.6. Edukacja ekologiczna społeczeństwa skierowana na promocję postaw służących ochronie powietrza.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr1 w Raciborzu	„Ekologiczny styl życia dla zrównoważonej i sprzyjającej włączeniu społecznemu przyszłości”	129 831,52 zł		Projekt przygotowywany przez 2 szkoły partnerskie: w Sain Malo (Francja) i Raciborzu. Nadrzędnym celem projektu jest uświadomienie młodzieży roli rozwoju zrównoważonego we współczesnym świecie poprzez dwie płaszczyzny: ekologię i inkluzję społeczną.
Minimalizacja składowanych odpadów	Gmina Racibórz	Gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym m.in.: odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, prowadzenie PSZOK	10 938 938,01 zł	12 199 259,98 zł	-
	Gmina Nędza		1 566 196,11 zł	2 114 323,87 zł	-
	Gmina Kuźnia Raciborska		1 932 380,65 zł	2 122 274,48 zł	-
	Gmina Rudnik		968 400,00 zł	1 106 419,17 zł	-
	Gmina Pietrowice Wielkie		1 584 591,46 zł	1 812 403,53 zł	-
	Gmina Krzanowice		1 471 159,51 zł	1 900 732,22 zł	-
	Gmina Krzyżanowice		3 058 560,00 zł	3 106 977,24 zł	-
	Gmina Kornowac		1 674 667,00	1 560 000,00 zł	-
	Gmina Racibórz	Prowadzenie monitoringu eksploatacyjnego i poeksploatacyjnego składowisk odpadów, w tym monitoringu gruntowo-wodnego	-	-	-
	Gmina Nędza		-	-	-
	Gmina Kuźnia Raciborska		-	-	-
	Gmina Rudnik		-	-	-

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

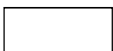
Kierunek interwencji	Instytucja koordynująca	Zadanie	Realizacja		Uwagi do realizacji zadania
			2020	2021	
	Gmina Pietrowice Wielkie		-	-	-
	Gmina Krzanowice		-	-	-
	Gmina Krzyżanowice		13 670,55 zł	16 697,80 zł	-
	Gmina Kornowac		-	-	-
	Gmina Racibórz	Dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest	13 811,86 zł	15 132,11 zł	2020: 9 wniosków, usunięto 19,89 Mg azbestu) 2021: 13 wniosków, usunięto 23,56 Mg azbestu)
	Gmina Nędza		4 002,00 zł	9 213,55 zł	-
	Gmina Kuźnia Raciborska		-	1 550,73 zł	Gmina pokrywa 5% wartości inwestycji
	Gmina Rudnik		7 000,00 zł	10 000,00 zł	-
	Gmina Pietrowice Wielkie		20 587,28 zł	2 208,64 zł	-
	Gmina Krzanowice		0,00	0,00	zrealizowane – dofinansowanie z WFOŚiGW i NFOSiGW
	Gmina Krzyżanowice		24 397,20 zł	46 627,55 zł	-
	Gmina Kornowac		-	-	-

Źródło: Na podstawie informacji z urzędów gmin i przedsiębiorstw.

6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego zostały zaproponowane wskaźniki postępów i skutków realizacji programu. Poniżej w tabeli określono zestaw wskaźników w odniesieniu do wartości bazowych, określonych w Programie, obejmujący wszystkie obszary interwencji środowiska, w oparciu o dane aktualnie dostępne, co pozwala na zobrazowanie ilościowych i jakościowych zmian w stanie środowiska. Pozyskanie danych wskaźnikowych opiera się głównie na standardowo dostępnych źródłach: danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz danych GIOŚ-RWMS w Katowicach. Na podstawie tak przygotowanego zestawu wskaźników możliwe jest określenie tendencji zmian w poszczególnych obszarach interwencji.

Zastosowano następujące oznaczenia w tabeli ze wskaźnikami monitoringu:

- - poprawa wskaźnika,
- - pogorszenie wskaźnika,
- - brak wyraźnej tendencji/istotnych zmian lub brak danych.

Tabela 41. Wskaźniki monitoringu dla Powiatu Raciborskiego w odniesieniu do wartości bazowych.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa (z aktualnego Programu Ochrony Środowiska)	Wartość aktualna (na podstawie aktualnie dostępnych danych)	Uwagi
Klimat i powietrze atmosferyczne					
1.	Zanieczyszczenia z przekroczeniem wartości docelowych substancji w powietrzu dla strefy śląskiej	-	Klasa C: PM10, B(a)P PM2,5	Klasa C: PM10, B(a)P PM2,5	W odniesieniu do roku bazowego ilość i rodzaj substancji nie uległy zmianie
2.	Zmiana stężeń zanieczyszczeń pyłowych (pyłu PM10) na stanowisku pomiarowym w Raciborzu w stosunku do roku poprzedniego	%	32 µg/m ³	34 µg/m ³	Wzrost stężenia średniorocznego na stacji w Raciborzu o 6,25 %
3.	Emisja zanieczyszczeń gazowych [Mg/rok] z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu	Mg/rok	80 191	106 205	W odniesieniu do wartości bazowej nastąpił wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu o 26 014 Mg
4.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych [Mg/rok] z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu	Mg/rok	127	108	W odniesieniu do wartości bazowej nastąpił spadek emisji zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu o 19 Mg
5.	Zużycie energii elektrycznej w roku w sektorach w powiecie: - przemysł - gospodarstwa domowe - transport - rolnictwo	GWh	b.d. 79,844 b.d. b.d.	b.d. 81,861 b.d. b.d.	Nastąpił wzrost zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych o 2,017 GWh
6.	Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku	GJ/rok	378 122	383 805	Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku wzrosła o 5 683 GJ
Zasoby wodne					
7.	% JCWP o wykazanych co najmniej dobrym stanie wód, stan/potencjał ekologiczny w badanych punktach pomiarowych	%	9,1 % Stan/potencjał ekologiczny*: Bełk – słaby,	Stan/potencjał ekologiczny nie był określany	Brak możliwości porównania - w roku 2020 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód,

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa (z aktualnego Programu Ochrony Środowiska)	Wartość aktualna (na podstawie aktualnie dostępnych danych)	Uwagi
			Dopływ z Krowiarek – słaby, Rozumicki Potok – słaby, Łęgoń – słaby, Łęgoń I – umiarkowany, Odra od granicy państwa w Chałupkach do Olzy – zły, Płęsnica – umiarkowany, Przykopa – słaby, Ruda od zbiornika Rybnik do ujścia – słaby, Troja od Morawy do ujścia – słaby, Wierzbnik - dobry		zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475).
8.	% punktów pomiarowych wód podziemnych, dla których wykazano dobry stan chemiczny wód, klasa wód w badanych punktach pomiarowych	%	11,1 %* Krzanowice – III klasa, Racibórz – III klasa, Tworków – III klasa, Sudół – IV klasa, Nędza – V klasa, Owsiszcze – II klasa, Rudyszwałd – IV klasa, Brantolka – III klasa, Jankowice – III klasa	50 % - Krzanowice - II klasa, - Gródczanki - III klasa	Jakość wód podziemnych Powiatu Raciborskiego w odniesieniu do roku bazowego w tych punktach które zostały powtórzone (jeden punkt - Krzanowice) uległa poprawie z klasy III do klasy II. W 2020 roku pomiary wykonywane były tylko w 2 punktach pomiarowych, co uniemożliwia porównanie jakości wód w pozostałych punktach pomiarowych.
9.	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia)	%	94,78	96,27	Wartość wskaźnika uległa zwiększeniu o 1,49 punktu procentowego.
10.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków komunalnych	%	55,1	56,2	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków uległ zwiększeniu o 1,1 punktu procentowego
11.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków komunalnych z podwyższonym usuwaniem biogenów	%	47,4	47,8	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków komunalnych z podwyższonym usuwaniem biogenów wzrósł o 0,4 punktu procentowego
12.	Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca	m ³ /rok	28,5	28,3	Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca spadło o 0,2 m ³ /rok

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa (z aktualnego Programu Ochrony Środowiska)	Wartość aktualna (na podstawie aktualnie dostępnych danych)	Uwagi
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
13.	Masa zebranych odpadów komunalnych (ogółem)	Mg	43 235,43	47 420,18	Masa zebranych odpadów komunalnych (ogółem) wzrosła o 4 184,75 Mg
14.	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie	Mg	19 872,04	21 740,253	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie wzrosła o 1 868,213 Mg
15.	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów	%	46	45,84	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów spadł o 0,16 punktu procentowego
Ochrona zasobów przyrody					
16.	Liczba i powierzchnia obszarów prawnie chronionych	szt., ha	9 szt.: 19 772,00 ha	9 szt.: 19 768,76 ha	Powierzchnia obszarów chronionych zmniejszyła się o 3,24 ha
17.	Powierzchnia lasów	ha	13 321,79	13 329,25	Powierzchnia lasów zwiększyła się o 7,46 ha
18.	Powierzchnia terenów zielonych	ha	413,57	413,04	Powierzchnia terenów zielonych uległa zmniejszeniu o 0,53 ha
Zasoby surowców naturalnych					
19.	Udokumentowane zasoby bilansowe ważniejszych surowców występujących na terenie Powiatu Raciborskiego [% zasobów krajowych]: - kruszywa naturalne, - surowce ilaste ceramiki budowlanej, - węgle kamienne, - metan pokładów węgla, - piaski podszadzkowe, - torfy	tys. ton, tys. m ^{3**} [%] ***mln m ³	- 302 930 [1,5 %] - 851** [0,04 %] - 489 591 [0,8 %] - 41,92*** [0,04 %] - 456 432* [18,2 %] - tylko zasoby pozabilansowe	- 168 097 [0,83 %] - 851** [0,04 %] - 466 245 [0,72 %] - 41,92*** [0,04 %] - 377 853* [15,05 %] - tylko zasoby pozabilansowe	Zmniejszeniu uległy zasoby bilansowe kruszyw naturalnych. węgla kamiennego oraz piasków podszadzkowych

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa (z aktualnego Programu Ochrony Środowiska)	Wartość aktualna (na podstawie aktualnie dostępnych danych)	Uwagi
Gleby					
20.	Powierzchnia gruntów rolnych	ha	27 765	27 428	Powierzchnia gruntów rolnych uległa zmniejszeniu o 337 ha
21.	Powierzchnia upraw wieloletnich	ha	b.d.	b.d.	Brak możliwości określenia tendencji zmian z powodu braku danych (dane GUS podawane tylko na poziomie województwa)
22.	Powierzchnia łąk i pastwisk	ha	4 351	4 335	Powierzchnia łąk i pastwisk uległa zmniejszeniu o 16 ha
23.	Łączna powierzchnia użytków rolnych	ha	34 472	34 072	Łączna powierzchnia użytków rolnych uległa zmniejszeniu o 400 ha
Tereny przemysłowe					
24.	Grunty zrekultywowane - powierzchnia	ha	10,48	3,35	Powierzchnia gruntów zrekultywowanych > 0 uważa się za wartość pozytywną
25.	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji	ha	48,37	54,14	Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji wzrosła o 5,77 ha
Klimat akustyczny					
26.	Liczba punktów monitoringu hałasu, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych	szt.	wg opracowanej mapy akustycznej		Brak możliwości porównania – mapa akustyczna wykonywana jest co 5 lat
27.	Drogi o nawierzchniach twardych ulepszonych	km	drogi powiatowe: 159,8	drogi powiatowe: 160,2	Długość dróg powiatowych o nawierzchniach twardych ulepszonych wzrosła o 0,4 km
Pola elektromagnetyczne					
28.	Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa śląskiego uzyskane na podstawie badań wykonywanych w ramach PMŚ	V/m	Krzanowice, Rynek: <0,2, Pietrowice Wielkie, ul. Żymierskiego: 0,22	Racibórz, ul. Kasprowicza: <0,7 V/m, Kuznia Raciborska, ul. Browarna: 0,8 V/m,	Wszystkie wyniki pomiarów są poniżej wartości dopuszczalnej. Brak możliwości bezpośredniego porównania ze względu na to, że pomiary dokonywane były w różnych punktach pomiarowych

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa (z aktualnego Programu Ochrony Środowiska)	Wartość aktualna (na podstawie aktualnie dostępnych danych)	Uwagi
Przeciwdziałanie poważnym awariom					
29.	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii na terenie Powiatu Raciborskiego	szt.	ZDR: 0 ZZR: 1	ZDR: 0 ZZR: 1	Liczba zakładów ZDR i ZZR na terenie Powiatu Raciborskiego w rejestrze nie uległa zmianie.
30.	Liczba poważnych awarii i miejscowych zagrożeń w ciągu roku: - małe: - lokalne: - średnie: - duże:		119 1 292 67 1	170 1 484 73 3	Liczba miejscowych zagrożeń według informacji podawanej przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej i charakteryzuje się coroczną zmiennością. Trudno jest na tej podstawie rozstrzygać o poprawie czy pogorszeniu wskaźnika.

Źródła: www.stat.gov.pl, GIOŚ-RWMS Katowice.

Objaśnienia:

**tys. m³

***mln m³

6.1 Analiza wskaźników monitoringu POŚ

Analizując tendencję wskaźników w tabeli monitorowania:

- stan środowiska dla 8 wskaźników określony został jako bez zmian odniesieniu do wartości bazowych,
- dla 9 wskaźników zanotowano zmianę na (+) w odniesieniu do wartości bazowych,
- dla 13 wskaźników zanotowano zmianę na (-) w odniesieniu do wartości bazowych,

Obecnie Powiat Raciborski posiada aktualny Program Ochrony Środowiska, którego realizacja jest przedmiotem systematycznego procesu monitorowania i oceny. Zgodnie z wymogiem ustawowym co dwa lata Zarząd Powiatu Raciborskiego sporządza raport z jego realizacji. Dla efektywnego wdrażania Programu konieczne jest regularne zbieranie, analiza i ocena danych. System monitoringu skupia się przede wszystkim na efektywności wdrażanych działań i zadań oraz opiera na obiektywnych i dostępnych wskaźnikach monitorowania, których porównanie w kolejnych raportach daje obraz gradientu zachodzących zmian w środowisku Powiatu Raciborskiego.

7. OCENA STOPNIA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego priorytety, cele i działania są zgodne z kierunkami Polityki Ekologicznej Państwa 2030 i Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Skonkretyzowanie zadań dotyczy Powiatu, jednak obejmuje także tematycznie funkcjonowanie innych jednostek terytorialnych, w tym przede wszystkim gmin z terenu Powiatu Raciborskiego. Akceptacja celów i zadań w przyjętym Programie Ochrony Środowiska nie oznacza powstania budżetu inwestycyjnego na potrzeby Programu Ochrony Środowiska. System budżetowy samorządów obejmuje 1 rok działania, a więc planowanie odbywa się w krótkim cyklu i dostosowywane jest do doraźnych ram i sytuacji. Realizacja Programu w miarę jego realizacji stwarza więc problemy, tak natury finansowej (trudność w pozyskaniu środków finansowych dysponując niewielkim udziałem własnym) jak i innej natury (np. nadrabianie niedoinwestowania z lat poprzednich, zmieniające się potrzeby bieżące mieszkańców, czynniki zewnętrzne, zmiana ustawodawstwa etc.)

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego dla każdego obszaru interwencji określono cel główny oraz miarę dla każdego celu. Stopień realizacji celów głównych i wielkości miary celu w odniesieniu do wartości bazowych określonych w Programie przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 42. Wartości mierników celów głównych dla poszczególnych obszarów interwencji w odniesieniu do wartości bazowych.

L.p.	Obszar interwencji	Miara celu	Wartość miary		Uwagi
			bazowa	aktualna	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne (wg klasyfikacji dla strefy śląskiej)	PM10: C, B(a)P: C PM2,5: C1	PM10: C, B(a)P: C PM2,5: C1	W odniesieniu do roku bazowego ilość i rodzaj substancji nie uległy zmianie
2.	Zagrożenia hałasem	Maksymalna wartość przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego wg POŚ przed hałasem na drogach w obrębie powiatu [dB]	L _{DWN} : 10, L _N : 10		Program Ochrony Środowiska przed hałasem opracowywany jest co 5 lat, z tego powodu brak możliwości porównania wartości do roku odniesienia
3.	Pola elektromagnetyczne	Liczba punktów z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych PEM na terenie powiatu	0	0	Wszystkie wyniki pomiarów są poniżej wartości dopuszczalnej
4.	Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa	Liczba JCWP o stanie/potencjale ekologicznym dobrym i powyżej dobrego	1 (na 12 zbadanych)	stan/potencjał ekologiczny nie był określany	Brak możliwości porównania - w roku 2020 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód, zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475).
5.	Zasoby geologiczne	Udokumentowane zasoby bilansowe ważniejszych surowców występujących na terenie powiatu tys. ton, tys. m ³ ** ***mln m ³ [%]	Kruszywa naturalne – 302 930 [1,5 %] Surowce ilaste ceramiki budowlanej - 851** [0,04 %] Węgle kamienne - 489 591 [0,8 %] Metan pokładów węgla - 41,92*** [0,04 %] Piaski podsadzkowe - 456 432* [18,2 %]	Kruszywa naturalne – 168 097 [0,83 %] Surowce ilaste ceramiki budowlanej - 851** [0,04 %] Węgle kamienne - 466 245 [0,72 %] Metan pokładów węgla - 41,92*** [0,04 %] Piaski podsadzkowe - 377 853* [15,05 %] Torfy - tylko zasoby pozabilansowe	Zmniejszeniu uległy zasoby bilansowe kruszyw naturalnych. węgla kamiennego oraz piasków podsadzkowych

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RACIBORSKIEGO ZA LATA 2020-2021

			Torfy - tylko zasoby pozabilansowe		
6.	Gleby	Opracowanie wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	opracowany wykaz	opracowany i aktualizowany wykaz	W 2020 r. zaktualizowano „Wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń gleby i ziemi na obszarze Powiatu Raciborskiego” sporządzonego w 2018 r.
7.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Masa zebranych odpadów komunalnych (ogółem) [Mg]*	43 235,43	47 420,18	Masa zebranych odpadów komunalnych (ogółem) wzrosła o 4 184,75 Mg
8.	Zasoby przyrodnicze	Powierzchnia terenów prawnie chronionych na terenie powiatu [ha]	19 772,00	19 768,76	Powierzchnia obszarów chronionych zmniejszyła się o 3,24 ha
9.	Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Liczba poważnych awarii i miejscowych zagrożeń w ciągu roku: - małe: - lokalne: - średnie: - duże:	119 1 292 67 1	170 1 484 73 3	Liczba miejscowych zagrożeń według informacji podawanej przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej i charakteryzuje się coroczną zmiennością. Trudno jest na tej podstawie rozstrzygać o poprawie czy pogorszeniu wskaźnika.

Źródło: GUS, GIOŚ-RWMS

Wartości mierników celów głównych, analizując tendencję mierników celów w odniesieniu do wartości bazowych:

- dla 6 mierników określono stan jako bez zmian w odniesieniu do wartości bazowych.
- dla żadnego miernika nie zanotowano zmiany na (+) w odniesieniu do wartości bazowych.
- dla 3 mierników zanotowano zmiany na (-) stanu w odniesieniu do wartości bazowych.

Duża część zadań zawartych w Programie wpisuje się w pożądaną przez ogół mieszkańców Powiatu kierunki - np. poprawę stanu wód, powietrza atmosferycznego, zmniejszenie promieniowania elektromagnetycznego. Analizując przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego zadania należy stwierdzić:

- zrealizowane zostały najważniejsze zadania w zakresie ochrony powietrza, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, edukacji ekologicznej, ochrony przyrody oraz gospodarki odpadami,
- dodatkowo w różnych komponentach środowiska zrealizowano szereg zadań (sklasyfikowanych jako „inne”) nie ujętych w Programie, jednakże wpisujących się w ramy ogólnie pojętej ochrony środowiska.

Powodem braku realizacji niektórych zadań było:

- braki środków finansowych na realizację niektórych zadań,
- przesunięcie terminu realizacji zadania na kolejne lata,
- zmiana priorytetów wykonawczych w realizacji zadań na terenie powiatu,
- bieżąca ocena sytuacji i potrzeb na terenie powiatu.

8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA.

Przeprowadzona analiza zakresu i stopnia realizacji zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego odbywała się w czasie obowiązywania Polityki Ekologicznej Państwa 2030 i Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko.

Nadrzędnym, strategicznym celem Polityki Ekologicznej Państwa 2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Obecny, obowiązujący Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego oparty jest na zapisach następujących aktualnych dokumentów:

- *Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku* (Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.) definiuje ono ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin,
- *Wytyczne Ministra Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*, które podają sposób i zakres dokumentu oraz wskazówki, co do zawartości programów; do podstawowych zasad tworzenia programów ochrony środowiska należą:
  - zwięzłość i prostota,
  - spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi,
  - konsekwentne i świadome stosowanie terminów,
  - ujednoczenie ram czasowych (co najmniej do roku 2020 z perspektywą na kolejne cztery lata),
  - kaskadowe sporządzanie POŚ,
  - oparcie na wiarygodnych danych,
  - prawidłowe określenie celów,
  - przygotowanie założeń do POŚ,
  - włączenie interesariuszy w proces opracowania POŚ,
  - przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W wytycznych określono następujące obszary interwencji:

1. ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. zagrożenia hałasem,
3. pola elektromagnetyczne,

4. gospodarowanie wodami,
5. gospodarka wodno-ściekowa,
6. zasoby geologiczne,
7. gleby,
8. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
9. zasoby przyrodnicze,
10. zagrożenia poważnymi awariami.

Wymienione powyżej obszary interwencji powinny uwzględniać zagadnienia horyzontalne (przekrojowe, dotyczące wszystkich dziedzin), tj.:

- adaptację do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- działania edukacyjne,
- monitoring środowiska.

"Polityka Ekologiczna Państwa 2030" - jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Stanowi on równocześnie najważniejszy dokument z punktu widzenia celów i priorytetów środowiskowych w przygotowywanych programach ochrony środowiska.

"Polityka ekologiczna państwa 2030" jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Rolą "Polityki ekologicznej państwa" jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny "Polityki..." - *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców* został przeniesiony wprost ze Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem

jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. *Polityka ekologiczna państwa 2030* przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradeł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepiania gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości.

Polityka ekologiczna państwa 2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r." w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028 stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w powiecie. Podstawowym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach - od krajowego do gminnego - jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Analizując realizację programu na poziomie powiatowym należy pamiętać, że praktycznie zadania o charakterze wykonawczym, czyli mające bezpośredni wpływ na stan środowiska i związane z jego ochroną przed szkodliwym oddziaływaniem, obciążają samorząd powiatu i gmin oraz podmiotów gospodarczych. Charakter zadań z zakresu ochrony środowiska wykonywany przez samorząd powiatu wpływa na możliwości bezpośredniej i pośredniej ochrony środowiska na terenie powiatu. W niniejszym opracowaniu przedstawiono zadania, które były realizowane w latach 2020-2021 - do najważniejszych z nich można zaliczyć m.in. zadania w zakresie:

- ochrony powietrza:
  - opracowania dokumentacji projektowych dla planowanych przedsięwzięć związanych z przebudową i modernizacją dróg, działaniami termomodernizacyjnymi, wymianą kotłów,
  - realizacji zadań przebudowy i modernizacji dróg na terenie powiatu,
  - wykonywania działań termomodernizacyjnych obiektów, wymiany kotłów,
- klimatu akustycznego:
  - redukcji hałasu, przede wszystkim dzięki działaniom w zakresie poprawy stanu technicznego dróg,
- ochrony wód:
  - remontów odwodnień i przepustów w pasach dróg powiatowych,
  - konserwacji i odtworzeni rowów,
- zasoby geologiczne, gleby:
  - prac geodezyjnych związanych ze scalaniem gruntów,
  - gromadzeniem i aktualizacją państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego,
- gospodarki odpadami:
  - dotacji dla osób fizycznych z terenu Powiatu Raciborskiego na dofinansowanie kosztów związanych z demontażem, usuwaniem i unieszkodliwianiem elementów zawierających azbest,
- ochrony przyrody,
  - nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa,
- nadzwyczajnych zagrożeń środowiska:
  - dotacji dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej,
- edukacji ekologicznej:
  - kontynuacji działań edukacji ekologicznej,
  - zakupu nagród w konkursach ekologicznych,
  - dotacji dla gmin.

Podsumowując należy zauważyć, iż większość zadań została zrealizowana lub jest w trakcie realizacji (zadania ciągłe).

10. LITERATURA

1. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028.
2. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2017-2020 wraz z perspektywą na lata 2021-2024.
3. Sprawozdania z realizacji budżetu Powiatu Raciborskiego za 2020 i 2021 rok.
4. Rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Katowicach.
5. Raporty o stanie Powiatu Raciborskiego za 2020 i 2021 rok.
6. Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie.
7. Roczna ocena jakości powietrza za 2020 i 2021 rok, GIOŚ-RWMŚ Katowice.
8. Ocena wód powierzchniowych, GIOŚ-RWMŚ Katowice.
9. Ocena stanu czystości wód podziemnych, GIOŚ-RWMŚ Katowice.
10. Badania PEM, GIOŚ-RWMŚ Katowice.
11. www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych.
12. www.mos.gov.pl